

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

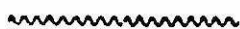
ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμερον τὴν πρώτην ἐκάστου μηνός,

ὑπὸ

Ἀλεξάνδρου Γ. Σκαλίδου.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐν Ἑλλάδι	δραχ. 10.
Ἐν Τουρκίᾳ	φράγ. 16.
Ἐν Μολδοβλαχίᾳ	φλωρ. 2.

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Ὀκτωβρίου καὶ λήγουσι τὴν 30 Σεπτεμβρίου.

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΔΓΓ. ΚΑΝΑΡΙΩΤΟΥ.

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΛΑΙΩΤΙΣΣΗΣ,
ΑΡΙΘ. 14.

1869.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ ΒΙΒΛΙΩΝ.

Παρισίων Δράματα ὑπὸ Πονσὸν Τερράιλ, μετάφρασις Κ. Παρδαλάκη καὶ Α. Γ. Σκαλίδου, τόμοι τρεῖς. Τιμῶνται δραχ. 30.

Ἄγγελος Πιτοῦ ὑπὸ Α. Δουμά, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου. Τιμᾶται δραχ. 10.

Κόμησσα Σαρνὺ (συνέχεια τοῦ Ἄγγελου Πιτοῦ), ὑπὸ Α. Δουμά, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο ἀπαρτίζει τόμους τέσσαρας. Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν δύο τόμοι. Τιμὴ ἐκάστου τόμου δραχ. 7 1/2.

Αἱ Διάσημοι Δίκαι. — Δουδοβίκος ΙΣΤ', ὑπὸ Φουκιέ, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου, τύποις Περέττ Βαμπᾶ, τιμᾶται διὰ μὲν τὰς Ἀθήνας δραχ. 1,50, διὰ δὲ τὰς ἐπαρχίας 1,75.

Περίπλους καὶ περιήγησις τῆς γῆς ὑπὸ Ἰερώνου Ἄραγῶ, μετάφρασις Δ. Πανταζῆ, τύποις Περέττ Βαμπᾶ, τόμος Α', τιμᾶται δραχ. 8.

Οἱ τρεῖς σωματοφύλακες, ὑπὸ Α. Δουμά, μετάφρασις Γ. Καμπούρογλου, ἐκδοσις νέα τῶν καταστημάτων Περέττ Βαμπᾶ. Ἐκδίδονται κατὰ τομίδια ἕκαστον τῶν ὁποίων τιμᾶται δραχ. 1,50.

Γεώργιος Ζαλοκώστας, ὑπὸ Σ. Π. Λάμπρου Ἠπειρώτου, τύποις Μηλιάδου. Τιμᾶται δραχ. 2,50.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Οἱ προμηθεύοντες ὃ συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην προπληρώνοντας τὴν ἑτησίαν συνδρομὴν τῶν λαμβάνουσιν ἐπὶ ἐν ἔτος αὐτὴν δωρεάν.

Οἱ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν περὶ τούτου, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδια· εἰ δὲ μὴ τὰ ἀπολεσθέντα ἀναπληροῦνται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἕκαστον.

ΟΥΔΕΙΣ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις γίνεται συνδρομητῆς, ἀν δὲν πέμψῃ συγχρόνως τῆ αἰτήσεαι καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἑτησίας συνδρομῆς.

ΠΑΣΑ ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται οὕτως:

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδ. συγγράμ. « Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη. »

Εἰς Ἀθήνας.

Αἱ περιέχουσαι χρήματα ἐπιστὰ καὶ πρέπει νὰ στέλλωνται ἐπὶ συστάσει.

Ὅσοι τῶν ἐν Φιλιππουπόλει Κ. Κ. Συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι βιβλίον τι ἐκ τῶν ἐν τῷ ἑξαμηνίῳ σημειωμένων καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης ὑπαρχόντων βιβλίων, ἃς ἀποτείνονται πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις διαμένοντα φίλον ἡμῶν καὶ συνεργάτην Κ. Λάμπρον Παραγωγιστὴν, συνοδεύοντες, ἐὰν εὐαρεστώσωνται τὴν αἰτήσιν αὐτῶν μετὰ τοῦ ἀντιτύπου.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΡΩΤΟΔΕΚΤΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Α'. ΦΥΛΛ. 109. 110. 111.

ΙΟΥΛ. ΑΥΓ. ΣΕΠΤ. 1869.

ΦΓΑΓΚΙΣΚΟΣ ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΣ.

(Μελέτη).

Chateaubriand a reçu de la nature le feu sacré; ses ouvrages l'attestent. Son style n'est pas celui de Racine, c'est celui du prophète... Si jamais il arrive au timon des affaires, il est possible que Chateaubriand s'égaré, mais ce qui est certain, c'est que tout ce qui est grand et national doit convenir à son génie.

(Napoléon)

Je suis républicain par inclination, Bourbonnien par devoir et monarchiste par raison.

(Chateaubriand)

J'ai pleuré et j'ai cru.

(Chateaubriand).

Α'.

Καθὼς ὅποτε μετὰ μακρὰν τρικυμίαν, ὅτε ἡ παγερὰ τοῦ χειμῶνος ὥρα ἀποκεκμηκυῖα ἤδη παραχωρεῖ τὰ σκῆπτρα τῆς φύσεως εἰς τὴν ἰλαρὰν καὶ φιλόθεμον τῆς ἀνοιξέως ὥραν, ὅτε μυροβόλοι ζέφυροι ἐξεγείροντες τὴν τέως νενεκρωμένην ὑπὸ τῶν χειμερίων παγετῶν φύσιν, βαυκαλῶσιν αὐτὴν διὰ μελωδίας ἀρρήτου, ὅτε ἡ Ἴρις — τῆς ἐλπίδος τὸ σῆμα — ἀντανაკλάται ἐπὶ τοῦ κυανοῦ οὐρανοῦ τὸ ἔαρ προαναγγέλλουσα, ὅτε οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ θάλασσα ἐν ἀγαλλιάσει ψάλλουσι τῆς δημιουργίας τὸν ὕμνον, ὅτε οἱ ζέφυροι καὶ αἱ ἀπὸντες διὰ τῆς ἑναρμονίου αὐτῶν ᾠδῆς χαιρετῶσι τὴν ἔλευσιν τῆς ὠραιότερας τοῦ ἐνιαυτοῦ ὥρας, — οὕτως ὅποτε θύελλαι καὶ καταιγίδες διαταράττουσι τὴν ἡρε-

μον τῶν ἐθνῶν σταδιοδρομίαν, ὅτε ὁ χειμῶν πλήττει τὴν ἀνθρωπότητα, διακυμαίνων τὸ κλυδωνιζόμενον αὐτῆς σκάφος ὑπὸ τῶν τυφῶνων τῶν ἐμφυλίων πολέμων καὶ τῆς ἀναρχίας, ὑπάρχουσιν ἐποχαί, ὅτε ἡ ἀνθρωπότης ἀπαυδήσασα πλέον, κλίνει ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκιάν τῆς εἰρήνης, ὅπως ἐπαναπαυθῆ ἐκ τῶν πόνων, ὑφ' ὧν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐταλαιπωρεῖτο, ὁ δὲ ναὸς τοῦ Ἰανοῦ, τὸ μυστηριώδες τοῦτο μαντεῖον τοῦ βροτολογίου Θεοῦ τῶν πολέμων, κλείεται, καὶ ἡ εἰρήνη, ἡ γλυκερὰ αὕτη θεότης τῶν λαῶν ἐπανατέλλει, βάλσαμον παρηγορίας εἰς τοὺς τεθλιμμένους ἐγγέουσα.

Τὸν χειμῶνα διαδέχεται τὸ ἅαρ. Τὰς μεγάλας πολιτικὰς μεταβολὰς, τὰς ἐπαναστάσεις, τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμοὺς διαδέχεται καὶ πάλιν ἡ εἰρήνη, ὑφ' ἴαν-δήποτε ἐξωτερικὴν μορφήν καὶ ἀν παρουσιάζεται ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ὅτε αὕτη εἴτε κλίνει ὑπὸ τὸ σκῆπτρον ἀπολύτου δεσπότητος, ἐπωφελουμένου καὶ δεσπόζοντος αὐτῆς ἕνεκα ἐσωτερικῶν ταραχῶν, εἴτε νικηφόρος καὶ δαφνηστεφῆς θραύουσα τὰς πέδας εἰδεχθοῦς τυραννίας, εἰσέρχεται εἰς τὰ καλλιπρεπῆ μέγαρα, ἐπὶ τῶν προπυλαίων τῶν ὁποίων ἐπιγέγραπται χρυσοῖς γράμμασι σεπτὸν καὶ περιφανὲς σύμβολον, θεσπέσιον ὄνομα, μεθύσκον τὰς αἰσθήσεις καὶ εἰς τὸν ἰδανικὸν κόσμον τῆς εὐδαιμονίας ἀναβιβάζον τὸν ἀνθρώπον.

Ἐλευθερία! . . .

Τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, μοιραῖον προανάκρουσμα τῆς προαιωνίου ἀλληλομαχίας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας — τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς βαρβαρότητος — διεδέ-

οὐδὲν ἄλλο πράττεις ἢ νὰ ἐπαναλαμβάνῃς τὴν ἀληθῆ τοῦ ποιητοῦ σου θλίψιν. Οὐλοῦ τὴν εἰδοποίησιν . . .

Ἄλλὰ πῶς; πότε θά δυνῆθῃ νὰ τῆ εἶπω ἔστω καὶ μίαν μόνην λέξιν; Ἦ πόσον ἐλεεινὸς τόπος εἶναι ἡ αὐλή; ἀφοῦ δὲν δύνανται νὰ ἀκούσωσι τὰ αἰσθήματα τῶν ἀγαπῶντων αὐτούς! Ἀκούονται μόνοι οἱ κόλακες. Οἱ ὑποκριταὶ ἔχουσιν ἐλευθέραν εἰσοδον.

Θὰ ὑπάγω μακρὰν τῆς αὐλῆς. Ὁ μεμολυσμένος αὐτὸς ἀπὸ δηλητηριάζει τὰς καρδίας. Θὰ ὑπάγω εἰς τὰ δάση. Ἡ ποιμενικὴ καὶ ἀπλοϊκὴ ζωὴ τῶν πρώτων ἀνθρώπων ἀπείλει νὰ ἦναι ὁ ὁδηγὸς πάντων τῶν ἀπογόνων των. Ἔστω θέλει χρησιμεύσει εἰς ἐμὲ. Τορκοῦάτε, ἄγωμεν . . .

Ἄλλ' ἄρά γε θὰ τὴν ἐπανίδῃς εἰς τὰ δάση; Θὰ ἴδῃς ἐν αὐτοῖς ἐν κἀν μόνον ἔχνος τῶν ποδῶν τῆς; Ὄχι, δὲν θὰ ὑπάγω μένω.

Ἦ μόνη αἰτία τῶν παραφορῶν μου! Ἄς ἡδύνασο τοῦλάχιστον νὰ τὰς μάθῃς.

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΤΡΙΤΗ.

Περὶώδευσα τὰς μακρὰς τῶν κήπων ἀτραπούς. Ἐκατοντάκις κατεμέτρησα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸ πλάτος τῆς μεγαλοπρεποῦς κατοικίας τῆς. Ἡ ἐλπίς μοι ἔλεγε κρυφίως ὅτι θά ἡδυνάμην νὰ ἴδω μίαν τῶν θεραπαινῶν τῆς.

Ἦ διατὶ δὲν ἔχουσιν αὐταὶ τὴν καρδίαν μου; Μίονη ἡ καρδία μου ἤρμωζεν εἰς τὰ στῆθη των, ἀφοῦ ὀφείλουν νὰ ὑπηρετῶσι σέ, τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖον ἀντικείμενον πάσης μερίμνης μου. Εἰς μάτην μ' ἐκολάκευσεν ἡ ἐλπίς. Εἰς τὰ παράθυρα ἐκεῖνα, ἄπερ τοσάκις παρετήρησα, δὲν κινύτῃσεν νὰ ἴδω ἀνθρώπινον σημεῖον.

Τί λοιπὸν ἐπραττον αὐταὶ κεκλεισμέναι ἐν τοῖς δωματίοις; Αἱ ἀθλιαὶ, οὗτοι ἐμποδίζουσι καὶ αὐτὴν τὴν θροιστῆν τῆς πρῆξαι αὐρὰν καὶ αὐτὸ ἔστι τὸ φῶς!

Ἄ ὄχι! ὁ ἀπὸ δὲν σὺ ἀναπνέεις, εἶναι ὑπὲρ πάντα ἄλλων ἀρωματώδης· καὶ θέλουσι νὰ ἀπολαμβάνωσιν αὐτὸν μόναι των. Ἔχουσι δίκαιον. Καὶ τίς δὲν ἤθελε γείνει δι' αὐτὸν πλεονέκτης;

Ἦ τοῦ θάρους τοῦτου ὁ δυστυχὴς πρὸ τοσοῦτου καιροῦ ἐν μικρότατον ἐπιθυμῶ μέρος; Ἐπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν ἔχων πο-

λύ ὀλίγον δὲν ἡδυνάμην νὰ ἱκανοποιήσω τὸν φλογερὸν μου ἔρωτα.

Ἔθε ἡ παράκλησίς μου νὰ ἡδύνατο νὰ φθάσῃ μέχρι σοῦ. Ἐμπιστευόμενα αὐτὴν εἰς τὴν αὐρὰν, εἰς τὸν ἀνεμὸν. Μόνος ὁ ἀνεμὸς, μόνη ἡ αὐρὰ δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ ὕψος τῆς κατοικίας σου. Ἄλλὰ σὺ μὴ συνειθισμένη νὰ δέχῃσαι τοιούτους ἀποστόλους, ἀγνοοῦσα τὸ φορτίον των, δὲν θὰ προθυμηθῇς ν' ἀκούσῃς ὅσα ἐπεφορτίσθησαν νὰ σοὶ ἀναφέρωσιν.

Ἄλλὰ, Τορκοῦάτε! περὶ τίνος λαλεῖς; Δυστυχῆ! Ἡ παραφροσύνη σου εἶναι μεγάλη. Παῦσον. Οὐδὲν ἄλλο πράττεις ἢ νὰ ὑποτρέφῃς τὴν βίασόν σου· ἄς ψάλλω τὸν Ἐρινάρδον. Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ οὐδὲν ἄλλο σοὶ ἐπιτρέπεται.

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Ἡ παραφορὰ μου εἶναι εἰς τὸν κολοφῶνά τῆς! Εἶδον, ναί, εἶδον τὴν Ἐλεονώραν. Ὄχι, δὲν ὠνευρεῖται. Λοιπὸν, Κυρία, μοι κομίζεις εὐχάριστον τινα εἶδητιν;

Ἐφανταζόμενη ὅτι με προσεκάλεσε πρὸς ἑαυτὴν καὶ μοι εἶπε· «Τορκοῦάτε! εἶσαι ὁ πρῶτος ραψῶδὸς τοῦ κόσμου. Διὰ σοῦ θέλει ἀπαθανατισθῆ τὸ ὄνομα τοῦ ἡμετέρου Κυρίου, ὡς ἐπίσης παντὸς, ὃν σὺ ἐξυμνεῖς ἐν τοῖς ποιήμασί σου. Εἰς σέ, ὅστις κατ' ἀρέσκειαν διανέμεις τὴν δόξαν, ἧς τοσοῦτον ὀρέγονται οἱ ἄνθρωποι, τίς θέλει ἀρνηθῆ τὴν ἀγάπην του; δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερον πρὸς σὺ νὰ μὴ ἐξισοῦσαι . . .»

Ἐλεονώρα! ναί. Ὁ Βιργίλιος γεννηθεὶς ἐν κόμπη τινὶ παρὰ τὸν Μίγγιον, μετέβη ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει εἰς τὴν Ρώμην, ὅπως διεκδικήσῃ ὀλίγα πλέθρα γῆς καὶ ἐκεῖ κατέστη φίλος τοῦ Μαικίνα καὶ ὁμοτραπέζος τοῦ Δύγουςου. Ἄλλὰ πρὸ πάντων, Ἐλεονώρα, δὲν ἦτο ἀπηγορευμένον εἰς τὸν Βιργίλιον νὰ βλέπῃ τὴν Διτίαν, νὰ ὁμιλῇ μετὰ τῆς Ἰουλίας, καὶ ν' ἀπαγγέλλῃ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς στίχους του. — Ἄ! ὁ ἡμέτερος Κύριος εἶναι ἀξίος τῆς καρδίας τοῦ Δύγουςου· ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ ἀνάξιος τῆς τύχης τοῦ ψάλτου τοῦ Αἰνείου.

Τί λέγεις; διατὶ ὁ δυστυχὴς κοπιάζω ματαίως ὁμιλῶν; Ἡ Ἐλεονώρα μόλις φεύγουσα ἔστρεψε πρὸς ἐμὲ τοὺς ὀφθαλμούς της. Ὅμνῶ ὅτι οὐτε κἀν με ἐπρόσεξε. Φεῦ! Εἰς τοὺς ὑψηλοὺς ἐκείνους πύργους,

ἔπου ὑπάρχει πᾶν ὅ,τι μοὶ εἶναι προσφιλές, εἰς τοὺς πύργους ἐκείνους. . . δὲν ὑπάρχει ψυχὴ συλλογιζομένη με.

Θηριώδεις καρδία! Ἄλλὰ τί ὑπάρχει ἔχον τέλος πάντων ἀξίαν τινά; Ἡ ἰσχὺς ὑμῶν δύνανται ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ νὰ ἐξαφανισθῇ. Τὰ πλούτη σας ἐξήρτηνται ἐκ τῶν χειρῶν ἐξ ὧν προέρχονται εἰς ὑμᾶς. Ἀπεκδύθητε πάντων ὅσα σὰς παραχωροῦσιν οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι—δὲν δύνανται δὲ νὰ μὴ ἦναι πάντοτε τοιοῦτοι—θέλετε μείνει γυμνοὶ καὶ ἐλεεινοὶ σκελετοί. Ἄλλ' ἡ μεγαλοφυΐα ὑψοῦται ὑπεράνω πάντων. Δὲν ὑπόκειται εἰς τὰς περιστάσεις. Δὲν δύνανται νὰ τὴν βλάβωσιν, οὔτε αἱ ῥαδιουργίαι, οὔτε ἡ βία, οὔτε ἡ ἰσχὺς· θέλω ζῆσαι ἀθάνατος εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων. Ὁ χρόνος, καταστροφεὺς παντὸς γιένου, θέλει ταχέως ἐκμηδενίσῃ τὸ ὄνομά σας, ἐάν ἐγὼ δὲν τὸ ὑποστηρίξω, ἐάν δὲν τὸ σώσω ἐγώ.

Τίς λοιπὸν θέλει με ἐλέγξει ἐπὶ ἀλαζονείᾳ; τίς θέλει εἶπει ὅτι πολὺ ὑψηλὰ ἀπέβλεψεν ὁ ἔρωσ μου;

Ἐποχὴ ταπεινὴ καὶ διεφθαρμένη! Καὶ ὁμῶς ἀναγκάζομαι νὰ ὑπόκημαι εἰς αὐτήν.

Ἄλλὰ ἡ εἰλικρίνεια τῆς ψυχῆς εἰς ἣν με ὑπεδούλωσεν ὁ ἔρωσ εἶναι τοιαύτη, ὥστε δὲν συλλογίζεται τόσον ταπεινά. Ὄχι! Ἐάν ἡμέραν τινὰ με ἀκούσῃ, βεβαίως θέλει μοι εἶπει· «Τορκοῦάτε! ὑπάρχει ἐν ταῖς ἀνθρωπίναις καρδίαις αἰσθημὰ τι, ὅπερ ἐξισοῖ ἀπάσας τὰς τάξεις . . . καὶ σὺ εἶσαι τοσοῦτον μέγας, ὥστε δὲν δύνασαι νὰ φοβῆσαι ἀποποίησίν τινα. Τὸ αὐτὸ φύλλον στέφει τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς ποιητάς· ἀλλ' οὗτοι ἀπαθανατίζουσι τοὺς βασιλεῖς.» Καὶ ἐγὼ νὰ μὴ ἀγαπήσω ψυχὴν τοσοῦτον εὐγενῆ καὶ ἀπλῆν! Ἐγὼ! . . . πάντοτε.

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΠΕΜΠΤΗ.

Αὐλικῆ, ἐλθὲ ἐνταῦθα. Εἰπέ μοι, ἀλλ' εἰλικρινῶς! — Παρακολουθεῖς τὸν ἡμέτερον κύριον παρορμώμενος ἐκ μόνης τῆς ἀπληστίας νὰ τοῦ ἀποσπάσῃς εὐεργεσίαν τινά;

— Τὸν παρακολουθῶ ἐξ εὐλαβῶν αἰσθημάτων. Ὁ Ἀλφόνσος εἶναι τοιοῦτος, ὡς καὶ ἐν δὲν ἦτο ἡγεμὼν πλούσιος καὶ ἰσχυρὸς, πάλιν ἡδύνατό τις νὰ τὸν ἀγαπήτῃ.

— Λοιπὸν τὸν ἀγαπᾷ;

— Ἐγώ, ναί.

— Καὶ τί τῷ χρησιμεύει ἡ ἀγάπη σου;

— Ὅσάκις ἡ ἀνάγκη τὸ ἀπαιτῆσει, πράττω ὑπὲρ αὐτοῦ ὅ,τι δύναμαι.

— Εἶσαι τίμιος. — Ἄλλ' ἐγὼ ὅστις εἶμαι ὀλιγώτερον σοῦ αὐλικὸς, πράττω πλέον τι τοῦτου. Ἰὼ παρασκευάζω σαρβανθεῖσιν πλησίον τῶν ἡρώων ἐν τῷ αἰωνίῳ ναῶ τῆς ἀθανασίας.

— Ἄλλὰ τὴν θέσιν ταύτην προπαρασκευάζεις πρότερον διὰ σέ αὐτόν.

— Ἐν τούτοις ὑπάρχει μεγάλη διαφορά. Σὺ μὲν ἀκολουθεῖς τὸν Κύριόν σου καὶ τὸν ὑπηρετεῖς ἰδίως, διότι παρ' αὐτοῦ προηγουμένως περιμένεις τύχην. Ἄλλ' ἐγὼ δύναμαι νὰ μὴ τὸν περιλάξω εἰς ἣν δι' ἐμὲ ἐτοιμάζω, ἐνῶ αὐτὸς δὲν δύναται νὰ με ἀνταμείψῃ περὶ παραχωρῶν μοι ὀλόκληρον τὸ κράτος του.

— Φρονῶ, ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον ἐκτιμᾷς τὸ ἐμπόρευμά σου. Διατὶ δὲ ζητεῖς ἀνταμοιβήν;

— Πονηρῆ! ἔπραξα κακῶς προσκαλέσας σε εἰς συνομιλίαν. Σὺ δὲν δύνασαι νὰ καταστῇς κριτῆς μου. Ἀπελθε. Μετὰ σοῦ οὐδέποτε πλέον θέλω ἀνταλλάξαι λέξιν. »

Ἄνεχώρησεν! Ἡ ὑπηρεσία μου εἶναι αὐθόρμητος. Δὲν ζητῶ ἀξιώματα, οὐδὲ πλούτη. Καὶ ποίαν ἀνάγκην ἔχω αὐτῶν; Ἐγὼ δὲν ἔχω ἢ μίαν μόνην ἀνάγκην, ἐκείνην, ἣν κατὰ πᾶσαν στιγμὴν μοὶ ὑπενθυμίζει ἡ τεθλιμμένη μου καρδία, ἐκείνην, ἣτις ἐν δὲν ὑπῆρχεν, ἀηδιάσας πρὸ πολλοῦ τὴν ζωὴν, ἠθέλον ὑπάγει μετὰ τῶν μάλλον. . . .

Σὺ μόνη μ' ἐμποδίζεις, ὦ γλυκὺ μάρτυριον τῆς ψυχῆς μου, σὺ, χάριν τῆς ὁποίας ἰδίως ἀγαπῶ τὸν κύριόν μας.

Ἄλλ' ἡ ἀλαζονεία τῶν μεγάλων περιφρονεῖ τὸ τοιοῦτον εἶδος τοῦ σεβασμοῦ. — Δυστυχὴς ἐγώ, ἐάν ἠθέλον ἐκφρασθῆ. Ἐγκλημα καθοσιώσεως, κακούργημα. . . Ἐγκλημα, ἡ ἀγνὴ ἀγάπη, τὸ αἰσθημα.

Καὶ νομίζετε ὅτι δύναται τις νὰ τὰ ἀπολάσῃ διὰ τῶν δειλῶν ἢ τοῦ χρυσοῦ; Ἦ δὲν αἰσθάνεσθε τὴν ἀνάγκην των;

— Εἶθε ἀνόητοι.

Ἡ φύσις ἐδωκεν εἰς πάντας αἰσθησεις καὶ ψυχὴν· ἀλλ' αἱ ψευδεῖς καὶ σφαλεραὶ διδασκαὶ μετέβαλον τὰ πράγματα. Μένουσιν ὁμῶς αἱ δυνάμεις τοῦ πνεύματος.

τος και της καρδιας, ατινες μες διακρινουν.

Ω διατι αυτη εγεννηθη εις αιωνα τοσοουτον διαφθαμενον διτι το αθων πνευμα δρειλει να πινη εκ τοσοουτον ακαθαρτων πηγων; Ζητω παρα του Θεου ευνουν τινα στιγμην, οπως την επανιδω, οπως τη εκφρασω...

Δυστυχη! εταν θα ελθη εκεινη η στιγμή, αυτη δεν θα ηναι πλεον οποιαν ηδη την φανταζομαι. Το μεγαλειον και οι κολακες θελουσι διαφθειρει την αθωότητα της ψυχης της. Θειει αγαπήσει και δεν θελει εισθαι πλεον αξια του ερωτός μου.

Δίκαιε Θεε! οποιος πονηρός δαίμων μοι ενέπνευσε τοσοουτον καταχθόνιον υποψίαν; Η αρετή της είναι αδιάφθορος επομένως δύναται να ελθη η στιγμή την οποιαν ζητώ!

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΕΚΤΗ.

Οι έχθροι της δόξης μου επέπεσον ματωδως κατ' εμού. Ο Ηριδανός αντηχεί εκ των κραυγών των και τούς διαδίδει καθ' όλην την Ιταλίαν. Θείω νικήσει εν τη πάλη θείω τους κατασυντρίψει. Γνωρίζω την υπόθεσίν μου. Η Ίερουσαλήμ μου θέλει κατισχύσει του φθόνου και του χρόνου.

'Αλλ' επίκειται κατ' εμού άλλη καταστροφή. Η καρδιά μου είναι πολυτιμότερα παντός ποιήματος, πάσης ευφυίας. Εν τη παρούση εποχή, είναι τοσοουτον δύσκολον να εύρεθη καρδιά ως η ιδική μου, όσον δύσκολον ήτο να γραφή πόνημα εφάμιλλον της Αίνειάδος!

Τις εκτιμῶ επαξίως καρδίαν τινά; Υπάρχουσιν άνθρωποι δυνάμενοι μάλιστα και να την υδρίσωσιν. Όποιοι καιροί! Ερωτώ μετ' αλαζονείας εις τί δύναται να χρησιμοποιηθῆ; και πρό πάντων αν είναι ήγεμονική και αν προτείνων τις καρδίαν τυφραν και ερωτικην ζητήση την ενοίαν γυναικός; τίνος, οι μοχθηροί αυλικοί τον αποκαλοῦσι παράφρονα.

Ω Τορκουάτε, τί θα πράξης; βεβαίως δεν θέλεις κατέλθει επί τοσοουτον, ώστε να έρσης μετ' αυτών. Άπειροι κίνδυνοι σε περιστοιχίζουσι, και δεν δύνασαι ή εν τη καρδίᾳ σου να υπερασπιθῆς σε αυτόν. Οι άνθρωποι είναι άγριοι λάτραι των θεοτήτων τῶν οποιῶν κατ᾽ την ιδιοτροπίαν των δημιουργοῦσιν.

'Επίσης και εκείνη είναι δε εμέ θεότης. 'Αλλ' ή λατρεία μου δεν υμνείζει προς την του χαμερπούς αυλικού.

Θεε του ουρανού! Μετάβαλε αυτήν εις αφελη παρθένου του άγρου. Αυτοί, οτινες οήμερον δεν ήθελον όκησαι να με καταστρέψωσιν, αυριον αναιδέστατα θα την περιρροήσωσι, θα την εξυδρίσωσι και θα την εγκαταλείψωσιν εις εντελή απομόνωσιν. 'Αλλ' εν τη καρδίᾳ μου ούδεν θέλει απολέσει. Τούναντίον θέλει αποκτήσει νέαν αξίαν' επειδή μετὰ περισσοτέρας ελευθερίας, άνευ ελαχίστου κινδύνου διαφθοράς, θέλει μείνει ασφαλής εις την άρετήν της.

Ω! πόσον ωραιότερα ήθελε διαλάμψει τότε εν μέσῳ τῶν αφιλών θελητήρων της άπλοϊκής φύσεως; Υπό τούς πόδας της ήθελον αναθάλει τά άνθη πάσης ώρας; τά διαυγή και κρυσταλλώδη βράκια παρ' αυτήν διερχόμενα, ήθελον διακόψει την πορείαν των, οπως την θαυμάσωσι; αί δροσεραι της ανοϊξέως αύραι περι αυτήν ίπτόμεναι, ήθελον την θωπεύει ερωτικῶς; δι' ασμάτων ήθελον όμιλει προς αυτήν τά πτηνά τῶν δένδρων. Τα πρόβατα πλήρη λατρείας προς τόσον ωραίον πλάσμα, βελαζόντα άθώς, ήθελον τρέχει προς αυτήν; οι άνθρωποι τῶν άγρῶν ήθελον την σεβασθαι, την αγαπή και ζηλοτύπως την λατρεύει. Το όνομά της επαναλαμβανόμενον από στόματος εις στόμα, ήθελον εισδύσει εν αυτή τη πόλει και τη αύλῃ. Τότε οι τῆς αύλης άνθρωποι ήθελον αποβάλλει την μωράν αυτών οίησιν, ήτις είναι σήμερον το ειδωλον τῆς λατρείας των. Και τίς οίδεν αν ο μέγας εκείνος οίηματίας, δεστις εκ του υψους τῆς ετυχίας και του πλούτου του θεωρῶ ως μηδέν πάντα τον λοιπὸν κόσμον, δεν ήθελε καταδεχθῆ ν' αγαπήσει την ωραίαν χωρικῆν; Οι δόλιοι αυλικοί ήθελον επικροτήσει την εκλογῆν του; ήθελον εἶπει... και τι δεν ήθελον εἶπει, οπως κολακεύωσι το πάθος του μεγάλου οι ψεύσσαι αυλικοί;

'Αλλ' εις μέτην! Η γυνή αυτη άνκει εις εμέ, καθολοκληρίαν εις εμέ; αυτη άγνεί τοθε άημούς της ματαιότητος; ούδέποτε εἶ αυτών εμεθέσθη. Γνωρίζει μόνον την εδότητη της καρδίας; την ειλκιρνεϊαν και αγνάτητα των αισθημάτων. Έχετε σεις να παρουσιάσητε τοιοῦτον έμπορευ-

μα; 'Εάν δεν έχητε, έροετε άθλιοι! Και βεβαίως δεν έχετε. Το ήξεύρω διότι έξησα μεταξύ σας και σας γνωρίζω. Φεῦ και πόσον! — Σας γνωρίζει προσέτι και αυτη, ήτις ανατραφείσα εν μέσῳ υμών μετ' οργῆς βεβαίως και περιφρονήσεως άναμυμνήσκειται τῶν άγεγῶν διδασκαλιῶν σας.

'Επειδή και αν ετι ήδύνασθε να επιδείξητε άρετάς αξίας αυτῆς, το θάρρος σας λείπει. Εγὼ θέλω προέλθει εις το μέσον και θέλω σας διαφιλονεικήσει την νίκην. Εγὼ απεστράφην πάντοτε τᾶς τέχνας σας, εγὼ ούδέποτε έμπορεύθην την καρδίαν μου, εγὼ εν τῷ έρωτι ούδεν άλλο ζητῶ ή τον έρωτα μόνον. Σεϊς μεταχειρίζεσθε τον έρωτα προς άλλους σκοπούς, και αν επί στιγμήν κυριευθῆτε υπό τῆς ορμῆς του αισθήματος, δεν βραδύνετε να το βεβηλώσητε.

'Αλλ' αυτη φεῦ! δεν καταβαίνει τῶν ανακτόρων; δεν αποσπάται τῶν θελητήρων του μεγαλείου, εν ᾧ εγεννηθη; και εγὼ ο δυστυχῆς ούδέποτε θέλω λάβει, ην επιζητῶ παραμυθίαν.

'Εν τούτοις όποια τραμερά δυστυχία! Ο κατὰ τῆς δόξης μου έγεσθεις πόλεμος επηρεάζει ολεθρίως τον έρωτά μου. Θείλου φθάσει μέχρις αυτῆς αί αμφιβολίαι και αί επικρίσεις. Και τίς οίδεν αν δεν θέλει ένωθῆ μετὰ τῶν έχθρῶν μου, οπως με έμπαίξῃ;

Όχι, δεν έχει τοσοουτον ουτιδανήν ψυχτήν. Δεν θέλει εύκόλως πιστεύσει. Ας αποδιώξωμεν άφ' ημών το σμήνος τουτο τῶν κηφήνων. Εκδικηθῶμεν, ᾧ Τορκουάτε, την δόξαν μας. Ίσως θέλομεν συνεκδικηθῆ και τον έρωτά μας. Γράψωμεν.

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΕΒΑΘΜΗ.

'Όχι, ιατρέ! Η τέχνη σου δεν γνωρίζει να θεραπεύη τοιοῦτον πάθος. Η διάγνωσις σου είναι έσφαλμένη ή σε απατώσι τά συμπτώματα. Το καταφλέγον με πυρ είναι μέγα. Προς κατεύνασίν του μη πιστευσε οτι άρκει ποτόν τι.

Σὺ λέγεις οτι εκ του πυρετου τουτου προέρχονται αι εἰζάψεις, εις ας από καιροῦ εις καιρόν υποκύπτει το πνευμά μου. Και τί; μήπως υποθέτης οτι παραφρονῶ. Απατάσαι. Ο νοῦς μου είναι τόσον ισχυρός, όσον δύναται να υπάξῃ ανθρώπινος

νοῦς. Εἶναι θεβουθισμένος εις άντικειμένον τι. Σὺ δεν το γνωρίζεις, ούδὲ πόσον βαθείως περι αυτού σκέπτομαι.

'Ατένισον τον ήλιον εις μεσημβρίαν Ιουλιου; στῆθι απέναντί του; συνάθροισον εντός τῶν ὀμμάτων σου την άπειρόν του φωταύγειαν. Μετ' ὀλίγον θέλεις σκοτισθῆ. Δεν θέλεις εἶδει πλεον οὔδεν τῶν περίξ σου.

'Ιδοῦ ὁποιος εγὼ. Εμπλεως, υπερέμπλεως του προσφιλοῦς άντικειμένου δια το ὁποϊον ζῶ, δεν εἶμαι, ως σὺ λέγεις, άσθενῆς το πνεῦμα. — Φύλαξον λοιπόν δια τούς άλιθῶς άθθενεις την επιστήμην και τᾶς φροντίδας σου. Ούδεις υπάρχει εν τῷ κόσμῳ, ως εγὼ υγιῆς. Και ήδύνατο να αγαπήσει, ὅσον εγὼ, άνθρωπος μη υγιῆς; Εἶμαι ὅλος εν αυτῷ. Οὔδεν άλλο εκτός αυτού βλέπω, οὔδεν άλλο ζητῶ, οὔδεν επιθυμῶ.

"Αφετέ με, σκληροί, εις την ευτυχίαν μου. Εάν ήθελον όπισθοχωρήσει κατὰ εν βήμα, ίσως τότε η τέχνη ήδύνατο να συνδράμῃ; αλλά και τότε κατ' οὔδεν ήθελε συντελέσει η συνδρομή σου διότι θα απέθνησκον.

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΟΓΔΟΗ.

Δεν επιμένω ακούω το ὀρθόν και το ακολουθῶ; θα μεταβάλω τον τίτλον του ποιήματός μου; αλλά και μετὰ την μεταβολήν ταύτην θα μείνη το αυτό.

Την πρωίαν ταύτην εμελέτησα τᾶς επ' αυτου γενομένας επικρίσεις.

Εν τούτοις μη πιστευσε, ᾧ θεία γυνή, οτι είναι δυνατόν, ένεκα τῆς άπασχολούσης με σπουδῆς, να απολέσης ποτε την ην εν τῷ πνευμάτί μου κατέχεις θέσιν. Όποια δύναμις δύναται να αε αποσπάση εκείθεν ὅπου υπάρχουν μόνη κυρία;

Όχι; οὔτε ψεύδομαι, οὔτε μεγαλύνω τά πράγματα. Μεγαλύνουσιν αυτά οι κοινοί έρασται, ὢν τά στήθη διαφλέγει κοινὸν πυρ. Αλλ' ο έρως μου είναι ούράνιος. Θεε τῆς φύσεως! σὺ, σὺ αυτός, η παντοδύναμός σου χειρ ανεχάραξεν αυτόν εν τη καρδίᾳ μου. Αι ρίζαι του διήκουσι μέχρι τῶν άδύτων μυχῶν τῆς καρδίας; και δύναται μεν αυτη να αποθάνῃ, αλλά προ αυτῆς δεν θέλει βεβαίως αποθάνει ο προς εκεινην έρως μου. Όταν ενόσις αναγινώσκῃ το έργον μου αισθάνομαι το εν εμοί πυρ ετι

μᾶλλον ἀνάπτον. Βλέπω σὲ ἐν τῇ Σωφρονίᾳ, ἐν τῇ Ἑρμινίᾳ καὶ ἐν τῇ Κλορίνδᾳ. Ἢ σύγγνωθι, καὶ αὐτὴ ἡ Ἀρμῖς σ' ἐπαναφέρει εἰς τὴν μνήμην μου. Ἢ Ἀρμῖς εἶναι ἰδανικὴ ἀλλ' ἔχει κάλλος καὶ καρδίαν· καὶ ἡ καλλονὴ καὶ ἡ καρδία αὕτη ἀρκοῦν ν' ἀναρρίπισωσι τὸ πάθος μου.

Ἐγείρομαι ἔπειτα καὶ ἐρωτῶ ἑμαυτὸν, πόθεν ἔλαβον τὰς εἰκόνας τοςούτων θελκτικῶν γυναικῶν. Ἐρωτῶ, ἐὰν αὐταὶ ἦναι τοςοῦτον θελκτικαὶ, πόσον θὰ ἦναι ἐκείνη, ἧς ἐλαχίστας μόνον διεχάραξα γραμμὰς, ἣν μόλις ἐσκιαγράφησα.

Ἐὰν ἔχωσιν ἄλλοι τὰς εἰκόνας, οἰαιδήποτε καὶ ἂν ὤσιν αὐταὶ ἅς ἡ φαντασία μου διεχάραξεν, εἰς ἐμὲ ὁμως ὀφείλεται τὸ οὐράκιον πρωτότυπον. Ναί εἰς ἐμὲ! καὶ τίς δύναται νὰ μοι τὸ διαφειλονικῆσθ; Δὲν γνωρίζω ἂν ὑπάρχη πρὸς τοῦτο ἀνθρωπίνῃ δυνάμει. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπάρχη ἐγὼ εἶμαι ἀνώτερος πάσης δυνάμεως. Ἀλλ' ἂν ποτε ἤθελεν ἐπέλθει βία . . .

Πόθεν ἐξαρτᾶται τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου; ἐξ ἐνὸς κτυπήματος, ὅπερ δύναμαι νὰ ἐπενέγκω κατὰ πάσαν στιγμήν. Νομίζεις ὅτι δὲν ἔχω τὴν γενναϊότητα; ἀφαιρῶσόν μου τὴν ἐλπίδα καὶ βλέψεις.

Μόνη ἡ δόξα ἠδύνατο νὰ μὲ στριβῇ εἰς τὴν ζωὴν. Διότι εἶναι ἰσχυρὰ ἐπὶ τινῶν μεγάλων ψυχῶν. Νομίζω ὅτι τὴν κατέχω καὶ ἂν σήμερον ὁ φθόνος μοι διαφειλονικῆσθ τὸν καρπὸν τῆς, αὐριον αὕτη θέλει καταστρέψει ἀπάσας τὰς ἐπιβουλὰς τοῦ θέλω ἐν τέλει ὑπερισχύσει. Ἀλλὰ σήμερον οὐ μόνη διατηρεῖς τὸ πνεῦμά μου. Ἢ ἰδέα τοῦ νὰ σὲ ἴδω, νὰ σοὶ ὁμιλήσω, νὰ σὲ συγκινήσω, εἶναι ἡ ζωὴ μου. Ἢ ἰδέα αὕτη οὐδέποτε θέλει ἀποσπασθῆ τοῦ πνεύματός μου, εἰς οἰονδήποτε μέρος καὶ καὶ ἂν ἡ φορὰ ἢ ἡ ὀρεξὶς τῶν ἄλλων μὲ καταδικῆσθ.

Τίς δύναται νὰ ἐμβάλῃ τὴν χεὶρὰ του εἰς τὴν ψυχὴν μου καὶ νὰ μοῦ ἀφαιρῆσθ τὴν ἰδέαν ταύτην; Πᾶσα προσπάθεια ἠθέλεν ἔτι μᾶλλον τὴν ἀναζωπυρῆσαι. Περιφρονῶ ὅλους τοὺς τυράννους καὶ πάσας τὰς καταδρομὰς τῆς τύχης.

Ἀλλ' ἐὰν ἤθελε συμβῆ τοςοῦτη τρομέρᾳ ἀπόπειρα εἰπὲ — Ἢθελε δυνῆθῃ ἡ ψυχὴ σου καὶ τὴν ὑποστηρίξθ;

Ἀλλ' ἀρὰ γε γινώσκει αὐτὴ ἀπάσας τὰς ἐπιλασκόμενας μοι δυστυχίας; ὅτι ἐξ

αὐτῆς, ἐξ αὐτῆς μόνον εἶμαι ὑπερέμπλεως; ὅτι δὲν ζῶ ἢ μόνον δι' αὐτὴν; Φεῦ! δὲν τὸ γνωρίζει.

Ἢ ὑπέρτατε ἀλλὰ δυστυχῆ ἔρω! Πρὸς τί λοιπὸν καταστρέφομαι; τούλάχιστον οἱ ἄλλοι δύνανται διὰ τῶν μακρῶν παθημάτων των νὰ ἐλέγξωσιν ἀγνώμονά τινα κυρίαν ἐπὶ σκληρότητι, καὶ ἡ μετάνοια αὐτῆς ἢ τούλάχιστον ἢ εἰκασία ὅτι ἠσθάνθη ἔλεγχόν τινα συνειδήσεως, τοὺς ἱκανοποιεῖ. Ἐξαγριωθεῖσα ἢ ψυχὴ ἐκ τῆς ἀρνήσεως παρηγορεῖται ἐκδικουμένη διὰ τῆς περιφρονήσεως; ἰσχάτη παρηγορία δυσυχούς καὶ ἀκατασθέτου ἔρωτος. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν θέλω ἀπολαύσει τῆς θεραπείας ταύτης.

Ἀλλ' ὄχι, δὲν πρέπει νὰ ἔχω τὴν τύχην τῶν κοινῶν ἐραστῶν. Τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ μου βασιλευόν ἀντικείμενον εἶναι τόσον μέγα, ὥστε οὐδέποτε ὁμοιον ἐβασίλευσεν ἐν ἀνθρωπίνῃ καρδίᾳ. Εἶναι ὅμως νέον καθ' ὁλοκληρίαν μέγα!

Ἢ ἰδέα αὕτη μοι παρέχει νέας καὶ μεγάλας δυνάμεις.

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΕΝΝΑΤΗ.

Οἱ ποιητὰὶ συνειθίζουσι νὰ συκοφαντῶσιν τὰς γυναῖκας, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν συνεχῶν των παραπόνων, καὶ ἔχουσιν ἕτερόν τι ἐλάττωμα νὰ βεβηλῶσι τὰ μυστήρια τοῦ ἔρωτος. — Γνωρίζεις διὰ τί τοῦτο; Διότι ἔσχον ταπεινὰ πάθη.

Ἀλλὰ δὲν ὁμοιάζει πρὸς αὐτοὺς ὁ Τορκουάτος; μὴ φοβῆσαι τοιοῦτον κίνδυνον, ὃ σπανία γυνή.

Γνώρισόν με καλῶς καὶ θάρρει. Ἐξύπνησα λίαν πρωτὶ. Ἐπεθύμουν νὰ προέλθω μέχρι σου. Τίς ἠδύνατο νὰ μ' ἐμποδίσθ; Ἢθελον ζητήσθ τὴν Ἐλεονώραν ἤθελον εἰπεῖ εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην . . . ὅτι ἀπληπισμένος ἀνθρωπος ἠδύνατο νὰ ἐκπῆ. Ἀρὰ γε ἔχει αὕτη τοςοῦτον σκληρῆν καρδίαν; Ἐλεονώρα! παρηλθον μῆνες πολλοὶ, πάμπολλοι ἀφότου δὲν ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου. Ἢ καρδία μου πᾶλλει πάντοτε. Ἀνησυχία τις, παραφροσύνη . . . Ἢ τί σκληρὰ πράγματα, Ἐλεονώρα! Δὲν δύναμαι, δὲν γνωρίζω νὰ σοὶ τὰ εἶπω. Ἐπειτα ἀναβαίνει ἀπὸ τοῦ στήθους εἰς τὴν καρδίαν ἐν πύρ . . . Ἴδὲ, οἱ ὀφθαλμοὶ μου καλοῦν! πόσον ἢ φλοῦξ αὕτη μὲ βασανίζει!

Ἄρὰ γε εἶναι αὕτη; Ὁ θόρυβος οὔτος. . . Σιώπα, μήπως ὑποπτευθεῖται ὅτι ἐνταῦθα ὑπάρχει τις ἀποχωρήσθ. — Τὸ γνωρίζω. Οὐδεὶς πρέπει ἐνταῦθα νὰ προχωρήσθ. Ἀλλ' ὄχι, ὁ νόμος οὔτος δὲν εἶναι δι' ἐμὲ, Ἐλεονώρα. Γνωρίζεις τὸν φλογερὸν μου ἔρωτα. Γνωρίζεις ὅτι εἰς πᾶσαν ἰνα τῆς καρδίας μου ὑπάρχει ἐντετυπωμένη ἢ προσφιλῆς αὐτῆς εἰκὼν; Εἰπέ αὐτῇ. . . « Ἰπαγε, Ἐλεονώρα, ὑπαγε! θέλω περιμένει ἐνταῦθα μέχρις ἐσπέρας, ὀλόκληρον ἡμέραν, ἔτος, αἰῶνα, ἀρκεῖ μόνον μέχρι τέλους νὰ ἐλθῇ, ἀρκεῖ νὰ τὴν ἴδω καὶ τῇ ὁμιλήσω. »

Ἐλεονώρα, μὴ ὁμοιάζης πρὸς τοὺς τυράννους; μὴ καθίστασαι ἐνοχὸς ἱεροσυλίας. Φοβήθητι μὴ ἐν τέλει ὁ ἔρος ἐκδικηθῆ σὺ ἤθελες καταστρέψει τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων του. »

Ἢ Ἐλεονώρα μ' εὐσπλαχίσθη. Εἰσέρχεται. Ἢ πῶς τὴν παρακολουθεῖ τὸ βλέμμα!

Πάλλει ἡ καρδία μου πᾶς ἐλαφρὸς κρότος μὲ ταράττει, μὲ τρομάζει. — Καίω, ῥιγῶ.

Ἐπιστρέφει! — Ὁχι, δὲν εἶναι ἡ Ἐλεονώρα.

Ὁληρός τις ὑπηρετὸς καταβαίνει μυστικῆν τινα κλίμακα, ἄγουσαν εἰς τὰ δωμάτια τῆς λατρευομένης μου. — Ἢ ἅς ἠδύναμην νὰ περιβληθῶ τὸν ἐπενδύτην σου (livrea), ἀνθρώπε, ὅστις ἀγνοεῖ τὴν ἡν ἀπολαύεις εὐτυχίαν. Διὰ τίνος τρόπου ἐκρίθης σὺ ἀξίος νὰ ζῆς παρ' αὐτῇ; Σὺ εἶσαι ἀληθῶς εὐτυχῆς. Σὺ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν βλέψεις τὸ οὐράκιον πρόσωπον ἀκούεις τὴν γλυκειὰν φωνήν καὶ παρέχεις αὐτῇ χιλίαν ὑπηρεσίας ἐὰν εὐαρεστηθῇ νὰ τὰς ζητήσθ. Παραχώρησόν μοι τὴν θέσιν σου.

Ὁ ὑπηρετὸς διέρχεται σιωπηλός· καὶ ἡ Ἐλεονώρα δὲν φαίνεται. Θεέ μου! Ἔως πότε θὰ βόσκομαι μὲ ματαίως ἐπιθυμίας; Ἔως πότε θὰ ἔχω τὴν τύχην πολεμίαν; Πάντες ἀπορρίπτουν τὰς παρακλήσεις μου καὶ κωφεύουν. Καὶ ἐγὼ, πῶς μένω παραφρονῶν!

Ἢ ἐλθὲ σὺ εἰς βοήθειάν μου, ὃ μόνη αἰτία τῆς λύπης μου! Περὶ σοῦ πρόκειται. Μὲ ὁποῖον δικαίωμα θὰ ἠδύναμην νὰ μεμψιμοιρῶ κατὰ τῆς Ἐλεονώρας; ἐὰν ἤδη ἐγίνωσκην αὕτη ὅτι δὲν εἶναι δι' αὐτὴν ὁ ἔρος μου; Σὺ ἢ κατέχουσα αὐτὴν ὀλόκλη-

ρον, σὺ ἢ μόνη κατέχουσα αὐτὸν, πρέπει νὰ συγκινηθῆς. — Μὴ τὸ μεγαλεῖον τῆς καταγωγῆς σὲ ἐξαιρεῖ ἴσως τῆς εὐγνωμοσύνης, Θεέ! Ἄρὰ γε ἔμαθε τὴν ἀπάνθρωπον ἠθικὴν τῆς ἀλαζωνείας; Καὶ τί σημαίνει ὅτι αἱ πέδαι τῆς εἰσὶν ἐκ χρυσοῦ; Μὴ τούτου ἕνεκα παύουσιν οὔσαι τὸ ὄργανον τῆς βίας.

Μέγιστε Θεέ! Σ' εὐχαριστῶ διότι δὲν μὲ ἠζήλωσας νὰ γεννηθῶ ἐκ τοςοῦτον μεγάλων γονέων. Δὲν θὰ ἤμην ἢ δούλος; δὲν θὰ ἠδύναμην νὰ διαθέσω οὐδ' αὐτὴν τὴν καρδίαν μου. Οὐδ' αὐτὴν τὴν καρδίαν μου!

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΔΕΚΑΤΗ

Διατί, ἀφοῦ διέτρεπες τοςοῦτον ὄζυ δηλητήριον, ὢ ἀχάριστε πρὸς ἐμὲ, νὰ μὴ διασχίσης μᾶλλον δι' ἐγχειριδίου τὴν καρδίαν μου, ὅτε, μένοντες μόνον, σ' ἐνηγκαλιζόμενῃ πλήρης αἰσθημάτων φιλίας, νομίζουσά σε μέρος ἑμαυτῆς; Τότε οὐδὲν ἄλλο ἤθελες καταστῆ ἢ φονεὺς. Καὶ ἐγὼ οὐδὲν ἤθελον πάθει ἢ μόνον ἀποθάνει. Σκληρὲ! σὺ ὑπερέβης τὴν σφαῖραν τῆς ἰσχύος τὴν ἐπὶ τῆς γῆς χορηγηθεῖσαν τοῖς κακούργοις, καὶ τὴν ὑπερέβης πρὸς βλάβην μου.

Ὁχι, θεία γυνή. Τὸ χεῖλός μου οὐδέποτε ἐβεβήλωσε τὸ ὄνομά σου, οὐδέποτε ἐβεβήλωσε τὸν ἔρωτά μου. — Τίς θέλει ὑπάρξει ἀξίος τοιοῦτου μυστηρίου;

Ἢ φίλιε ἔχει μέγιστα δικαιώματα. — Ναί! διὰ πᾶν ἄλλο, οὐχὶ ὁμως καὶ διὰ τὸν ἔρωτα. Γινώσκουσα ὅτι ἐγὼ γαυριῶ δι' αὐτὸν, ὅστις τοςοῦτον μὲ ὑψοῖ, πῶς δύνασαι νὰ ὑποπτεύσῃς ὅτι ἤθελον τοςοῦτον ἐκπέσει ὅπως συμμετάσχω αὐτοῦ μετὰ τίνος ἄλλου; εἶναι ψεύστῆς ὁ εἰπὼν αὐτὸ καὶ ἀπιστο.

Ὅτι δὲ περίεργον ὁ τοιοῦτος ὑπεκρίνετο φίλιαν καὶ ἐλέγετο ἐχέμυθος, καὶ ὠχρίασεν ὅτε κατὰ τοῦ μετώπου μου ἐξήκόντισα τὸ φιλέκδικον ξίφος; καὶ προσέφυγεν εἰς νέαν μικροπρέπειαν, ἀτιμον κληρονόμῳ τοῦ αἵματός του!

Ἀλλὰ τί ὠρελεῖ! ἀφοῦ μὲ ἀπέσπασαν τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων καὶ μὲ ἐβρίψαν εἰς τὸ καταφύγιον τοῦτο τῆς ἰσχάτης δυστυχίας! Ἀφοῦ κατέστην ὁ περίγυλως καὶ τὸ δνειδος τῶν ἀγενῶν ἀυλικῶν . . . αἰεὶ τῆς ὀργῆς ἰσχυροῦ τίνος, πρότερον

υπάρξαντος προστάτου μου... 'Αλλά ταύτα είναι μηδέν. Το τρομερώτερον πάντων είναι ότι ώργίσθη ένάντιόν μου. Φεϋ κατ' εμοῦ αὐτή!

'Αλλά σέ συγχωρῶ. Σὺ δὲν πταίεις. Σὲ ἐξηπάτησαν. 'Αλλ' ὄχι, ἡ συκοφαντία δὲν ἐψεύσθη. Ἡ καρδία μου καίει! 'Ελθέ ἐλθέ· δὲν θέλω δυνηθῆ ένώπιόν σου νά προφέρω λέξιν. Οἱ ὀφθαλμοί μου θέλουσι μείνει ἀκίνητοι, καί αὐτοὶ οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας μου θέλουσι σιγήσει. . . . Ὡ! ν' ἀποθάνω εἰς τοὺς πόδας σου . . . νά ἐξαγνίσω ένώπιόν σου τὸ ἀμάρτημά μου εἰάν ἔχω τοιοῦτον . . . 'Αλλ' ἔχω ἄρά γε κανέν; Ναι ἐν μόνον. — Γύναι, οὐ θεωρήσης ἔγκλημα τὸν πρὸς σὲ ἔρωτα τοῦ Γάσσου;

Βεβαίως πολὺ διάφορα αἰσθήματα διατρέφεις ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ βεβαίως θέλει γαληνιάσει τὸ διευθύνον τὰς ἐλπίδας μου οὐράνιον ἐκεῖνο βλέμμα σου. 'Εάν ἀληθῶς γαληνιάσῃ ἐν μέσῳ τῶν μαστιζουσῶν με σκληρῶν δυστυχῶν ἔσομαι ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων.

'Αλλ' ἰδοὺ αὐτὴ κινεῖται. Οἱ συχνότεροι οὗτοι κτύποι τῆς καρδίας μου εἰσὶν ὁ ἀσφαλὴς οἶκός σου ἐν πλησιάζει.

Εἶμεθα ἀμφότεροι δυστυχεῖς καὶ μεγάλας ἐπέβαλεν ἡμῖν ὁ Θεὸς δοκιμασίας. 'Αλλὰ μὴ ἀπελπίζου, προσφιλέστατον ἀντικείμενον τοῦ ἀπείρου μου ἔρωτος. Θέλει μεταβληθῆ ἡ τρομερὰ αὕτη τάξις. Εἶναι δυνατόν νά σκληρυνθῆ περισσότερο ἡ καταθλίβουσα ἡμᾶς σήμερον εἰμαρμένη;

Θεέ μου! οἴμοι! ὀχρὰ, λυσίκομος, ἔχουσα τὰ χεῖλη ὡχρὰ. . . . τοὺς ὀφθαλμούς θολοὺς ἐκ δακρῶν... καὶ τί ὀφθαλμούς! Ὅχι, δὲν δύναμαι ν' ἀνθέξω εἰς τοιαύτην θέαν.

Ἰπάγε. Ἦκουσα ἀρκετὰ αὐριον ἔσθ' ἥσυχος. Ἀῖριον δὲν θέλει ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς ἡ δυστυχῆς αἰτία τῶν θλίψεών σου.

'Ας ἐπιστρέψῃ ἐκ νέου ἡ εἰρήνη ἐν τῇ καρδίᾳ σου! 'Ας ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν λαμπρότητα τὰς θείας σου καλλονάς. Μόνον αὐταὶ θέλουσι δικαιῶσαι τὸν δυστυχῆ.

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΕΝΔΕΚΑΤΗ.

Οὐδ' ἔχνος ἐλπίδος μοὶ ἀπέμεινε! Σκληροί! νά μοὶ ἐμποδίσῃτε καὶ αὐτὴν ἔτι

τὴν θέαν τοῦ φρούριου! Δοιπὸν γνωρίζετε εἰς ποῖον ὕψος ἀπέβλεπον.

Καὶ ὅμως ἐν τῇ δυστυχίᾳ μου εὕρισκω μεγάλην εὐχαρίστησιν. Μὲ φοβῶνται. — Δοιπὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δὲν ἤμην ἀδιάφορον ὄν. Ὡ ναι! Οἱ πόθοί μου εἰσέδυσαν μέχρι τῆς ἀκοῆς τῆς. Γνωρίζει τὸν ἔρωτα καὶ τὴν παραφορὰν μου. — 'Εάν τὰ γνωρίζῃ βεβαίως θέλει αἰσθανθῆ δι' ἐμὲ οἰκτον.

Οὐδὲν τούτου πλέον ἐπιθυμῶ. Θά μείνω μὲν μακρὰν τῶν τοιῶν ἐκείνων, ἀλλὰ μεταξὺ αὐτῶν θά ὑπάρχω αἰωνίως ἐν τῇ μνήμῃ τῆς. Θά εἴπῃ αὕτη. Δυστυχῆ Τορκουάτε! καὶ ἐνῷ ἐγὼ ἐγκαταλείπομαι ένταῦθα εἰς τοὺς πρὸς αὐτὴν πόθους μου, μεθ' ὁμοίας τρυφερότητος ἀποκρίνεται ἐκεῖνη εἰς τὰς πρὸς αὐτὴν ἐπιθυμίας μου.

—Θάρρει. Ὁ ἔρωσ υπερβαίνει πάντα φραγμόν. Τίς οἶδεν ὁποῖας εὐνοϊκᾶς περιστάσεις προπαρασκευάζει τὸ μέλλον!

Ἄφρον! ποῦ τολμῶ νά παραφέρωμαι διὰ τῆς φαντασίας; Τί ζητῶ; τί ἐλπίζω; Οὐδέν, οὐδέν. — Δὲν θά τὴν ἐπαινίδω πλέον. Δὲν θά τῇ ὀμιλήσω. Καὶ ὅμως ἀγνοεῖ καὶ τὰ αἰσθήματά μου καὶ τὰς δυστυχίας μου. Τίς θά δυνηθῆ νά τῇ ὀμιλήσῃ περὶ τούτων; Τίς; δὲν ἔχω ἓνα φίλον ἐν τῇ αὐλῇ. Πάντες εἰσὶν ὀπαδοὶ τοῦ ταπεινοῦ συμφέροντος, πάντες κρύπτουσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ πάντες στρέφουσι τὰ νῶτα εἰς τὸν δυστυχῆ. Πόσα εἶδον παραδείγματα! Δὲν δύναμαι ν' ἀπατήσω ἑμαυτόν.

Φεῦ! εἰς ὁποῖαν ὑπέπεσα ἀνεπανόρθωτον ἀπώλειαν! Δὲν ἔχω ἔχνος ἐλπίδος. Τί μέλλομεν γενέσθαι, Τορκουάτε!

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΔΩΔΕΚΑΤΗ.

Τὴν δυστυχίαν μου ἐσκευῆρσαν οἱ ἐχθροὶ μου. Ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθησαν νά καταχρασθῶσι τοῦ ἔρωτός μου, διότι δὲν τὸν γνωρίζουσι ἐνῷ ἐγὼ τὸν ἐπροφύλαξα τοσοῦτον. Ζηλοτύπως ἐν τῇ καρδίᾳ μου; Τορκουάτε! μήπως εἰς τινα ἐνεπιστεύθης τὴν παρακαταθήκην σου; Πρόσεξον! ὑποπτεύθητι πάντα ὡς προδότην καὶ δὲν θέλεις πολὺ ἀπατηθῆ. Καὶ ὁποῖαν ἀξίαν δὲν ἔχθελον ἀποδώσει εἰς τὸν δυνηθέντα νά ἐξιχνιάσῃ αὐτό. ὅπως μὲ θανατώσει; Ναι, διὰ νά μὲ θανατώσῃ ὁ βόρβαρας! — Ἀκούω τὴν φωνὴν τοῦ ὡχραῦ ὑποκριτοῦ. Ψιθυρίζει. τί εἰς τὸ οὐδ' τοῦ κυρίου μου!

Μόνοι αἱ πρῶται λέξεις του ἀρκοῦσιν ὅπως τὴν παροργίσωσιν. 'Ας ζητηθῆ ἀμέσως, ἀς ζητηθῆ ἀμέσως, ἀς ἐρωτηθῆ... ἀπόλωλα!

Ἔστω θέλω ἀπολεσθῆ. Τίς ἀπέθανε διὰ ὡραιότεραν αἰτίαν! Ἄπειρον πλήθος ἀνδρῶν ἐκτὸς τῆς αὐλῆς οἰκτιρμόνων καὶ ἐνθέων θέλουσι δικαιώσαι τὴν καρδίαν μου, θέλουσι εἶπει. Ὁ δυστυχῆς οὗτος ὑπερέβαλε πάντας τοὺς ποιητὰς τῆς ἐποχῆς του. *Παρεῖχε τῇ νεοτέρᾳ Ἴταλίᾳ μνημείον μεγαλοφυῶς δι' οὗ αὕτη δύναται ν' ἀμιλληθῆ πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Εἶχε δὲ δικαίον τοσοῦτον ὑψηλὰ ἀναβιβάσας τὸν ἔρωτά του. Ἡ καρδία του ὠφείλε νά γανῆ ἴση πρὸς τὸ ὕψος τοῦ πνεύματός του.*

Μοχθηροὶ δορυφόροι! Ἐλθετε νά με συλλάβῃτε! Δὲν θ' ἀντιστῶ παντελῶς εἰς τὴν βίαν σας. Ἄπασα ἡ ἰσχὺς μου συγκεντρωθήσεται ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὅπως ἀγαπήσω ἔτι μᾶλλον τὸ σεβαστόν καὶ προσφιλὲς ἀντικείμενον τῶν σκέψεών μου. — Ἰδοὺ οἱ μοχθηροί. Ἀνοίγουσι τὴν θύραν.

Ὡ! ἀς ἡδύνασο τοὐλάχιστον σὺ, ἀθῶα αἰτία τῶν δυστυχῶν μου, νά ἴδῃς πῶς φέρονται πρὸς τὸν διακαῶς λατρεύοντά σε.

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ.

'Αναπηδῶ ἐκ τῆς κλίνης, σύρω τὸν μοχλὸν τῆς θύρας. Δὲν θέλω ν' ἀπολέσω μίαν στιγμὴν ἡ θύρα αὕτη πρέπει ν' ἀνοιγῆ ἐλευθέρως εἰς τὴν πρώτην ἐμφάνισίν της.

Ὡ Τορκουάτε, τί θά τῇ εἴπῃς ὅταν πατήσῃ τὸν πόδα της ἐν τῷ δωματίῳ σου;

Τί θά τῇ εἴπω ἐγὼ! θέλω ῥιψθῆ εἰς τοὺς πόδας της, θέλω ἀποθάνει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της. Ναι θέλω ἀποθάνει. — Τί ἄλλο ἡδυνάμην νά πράξω; Τί καλλίτερον; Ὅποῖαν ἄλλην εὐτυχεστέραν περιστάσιν δύναμαι τοῦ λοιποῦ νά ἐλπίζω; Θέλω ἀποθάνει. Ὡ εἶναι εὐχάριστος; θάνατος μετὰ ὑπερτάτην ἡδονήν. — Θέλω τὴν εὐχαριστήσῃ. — Ποσάκις ἐζητήσαμεν μετὰ δακρῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν στιγμὴν ταύτην! Θεῖα γύναι! λοιπὸν ἡσθάνθησιν συμπάθειαν πρὸς τὸν πιστόν σου λάτρην; — Τίς σοὶ ὠμίλησε περὶ τοῦ ἔρωτός μου; Τί λέγω; Τίς περὶ τούτων τῇ ἐλάλησῃ;

Καὶ μήπως ὁ ἔρωσ μου δὲν εἶναι ἐντετυπωμένος εἰς πᾶν τὸ περικυκλοῦν με, Δὲν ὑπάρχει ἐγγεγραμμένος ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου; Δὲν ἐκφράζουσιν αὐτὸν οἱ λόγοί μου, οἱ στεναγμοί μου, αὐτὴ ἡ τόπον μακρὰ καὶ βαθεῖα σιωπῇ μου; Ὁ ἄηρ αὐτός, ὁ ἄηρ ὁ μάρτυρ πρὸ τοσοῦτου χρόνου τῶν αἰσθημάτων, τῶν εὐχῶν καὶ παραπόνων μου; ὁ ἄηρ κυμαίνωμενος μέχρι τοῦ ὕψους τῆς διαμονῆς της, βεβαίως τῇ ἀνήγγειλε τὴν κατάστασίν μου.

Ἰδοὺ ἀνοίγει τὰ χεῖλη. Μοὶ λέγει . . . Παύσατε, ζηλότυποι ψιθυρισμοί! Ἄφετε νά γευθῶ τὸν γλυκὺν ἦχον τῶν λόγων της.

Οἴμοι! ἡ θύρα μένει εἰσέτι κλειστή. Ὁ μοχλὸς εἶναι ἀκίνητος. Τίς τὴν ἠνάγκασε νά ὀπισθοδρομήσῃ; Τίς τὴν ἐμπόδισε νά εἰσέλθῃ; Οἴμοι καὶ πάλιν οἴμοι! Δὲν τὴν βλέπω. Δὲν θά τὴν ἴδω πλέον. Ὅποια σιωπῇ!

ΑΓΡΥΠΝΙΑ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Εἶμαι βεβαίος, θέλω ἀποθάνει . . . ῥίψατέ με ὅπου θέλετε. Τί μὲ μέλει;

Ὅχι, ὄχι! . . . Ἐνταφιάσατε τὰ δυστυχῆ ταῦτα λείψανα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς αὐλῆς. Ὑπάγετε πρὸς τὸν κύριόν σας. Εἶπατε αὐτῷ: *Τούτο μόνον ἐσύστησεν ἡμῖν ὁ Γάσσοσ. Θέλει εἰσακούσει τῶν εὐχῶν μου. Αἱ εὐχαὶ τῶν τεθνεώτων εἰσὶν ἰσραί.*

Ἐκεὶ θέλω νά ἐνταφιασθῶ, ἐκεῖ. Αὕτη εἶναι εὐσεβής. Συνειθίζει νά καταλαμβάνῃ θεοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅθεν ἀπαρτήρητος δύναται νά παρατηρήσῃ πᾶν τὸ κάτωθεν αὐτῆς. Ἐπομένως θέλει ἴδει τὸν τόπον ὅπου θέλουσι με ἀποθέσει. *Ἐνταῦθα κεῖται ὁ Γάσσοσ. Τὰ γράμματα ἔσονται κεφαλαῖα. Εἶπατε εἰς τὸν γλύπτην νά κατασκευάσῃ αὐτὰ τοσοῦτον μέγαλα, ὥστε καὶ ὑψηλότερον ν' ἀναγινώσκωνται.*

Γνωρίζεις τίς ὁ ἐκεῖ κείμενος δυστυχῆς; Ἀπόβαλε τὴν ἀνάμνησιν τῶν στίχων του. Ἀναμνήσθητι μόνον τοῦ ἀπαισίου ἐκείνου ἔρωτός του, ὅστις τὸν ἔφερεν εἰς τὸν τάφον. Σὺ ἦσο τὸ ἀντικείμενον του. Σὺ οὐδὲν ἄλλο ποτὲ ἠγάπησῃ. Σὲ μόνῃν αὐτός ἠγάπησῃ καὶ πόσον, μέχρι θανάτου

(Ἔπειτα συνέχεια.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ Π. ΜΑΤΑΡΓΚΑΣ

Η ΕΛΕΝΗ ΤΗΣ ΜΙΑΗΤΟΥ.

(Επεισόδιον της Ε.λ. Ιστορίας.)

(Συνέχεια. Ίδε φυλλ. 107.)

Ἡ μάχη ἤρχισεν· οἱ κομόωντες Ἴωνες ἐπισπεύδουν τὸ βήμα, τὸ δὲ πλῆθος τῶν βραχυχιτώνων νησιωτῶν ὀπισθοχωρεῖ πρὸς εὐρεσιν ἐπικαιρωτέρας θέσεως. Μετὰ πόσης πικρίας ἐξέπεμπεν ἤδη τὸ βέλος ὁ Ὑψικρέων, ὡς αἰεὶ ἔδολεπε τινα ὁμοιάζοντα πρὸς τὸν Προμέδοντα. Μόνον τὸ βλέμμα του τὸ ἀγρίον ἦτο πραγματικὸν βέλος ἰοφόρον, δυνάμενον νὰ διατρυπήσῃ καὶ τὸν σκληρότερον θώρακα. Ἐν τούτοις ἐπιπτον ἠρωϊκῶς ὑπὸ τὰ βέλη τῶν Ἴωνων οἱ καρτερικώτεροι καὶ ἱπποτικώτεροι τῶν Ναξίων, ὧν τὰ σπαίροντα σώματα διέκρινον μετ' ἀλγους ἀπὸ τῶν οἰκιῶν οἱ φύλακες τῆς πόλεως ὀπλίται. Ματαίως ἐξέφερε λόγους προτρεπτικούς ὁ Προμέδων. Ἡ βιαία ἐπίδρομὴ τῶν πολεμίων κατῴρθωτε νὰ τοὺς ἀποσπάσῃ τῶν θέσεών των. Καὶ ἤδη ὁ ὀλεθρὸς προϋχώνει. Οἱ ἀνδρείότεροι τῶν ὑποχωρούντων ἐπεχειροῦν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν καταδιωκτῶν των, ἀλλ' ἐπιπτον ὑπὸ τὰ κοπτερὰ ἐκείνων φάσγανα. Ὁ Διόγνητος εἶχεν ἤδη πλησιάσει πολὺ καὶ ἡ ὑποχώρησις τῶν Ναξίων μετετρέπη εἰς ἀπελπιστικὴν ἀμυναν καὶ ἀλαλαγμὸς μέγας ἠγέρθη. Ὁ Ὑψικρέων ἐκραύγαζεν ἐκ χαρᾶς, ἐλπίζων ταχίστην τὴν ἄλωσιν, ὅτε ἐπιφαίνεται ἡ ἠρωϊκὴ μορφή τοῦ Προμέδοντος, προτρέποντος πρὸς ἐπίθεσιν τοὺς συμπολίτας του. Οἱ Νάξιοι καταλαβόντες τὰς εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς πόλεως οἰκίας ἐξέπεμπον τὰ ὀλέθρια αὐτῶν βέλη, ἐνῶ αἱ καρτερικώτεραι τῶν γυναικῶν κατεκύλιον ἐπ' αὐτῶν παμμεγέθεις λίθους καὶ κεράμους. Ἐν τούτοις οἱ Μιλησιοὶ ἐπροχώρουν καὶ σκηνὴν δραματικωτάτην ἔδωκε πέρασ εἰς τὴν μάχην. Σῶμά τι Μιλησίων ἐπιτεθὲν κατὰ τινων Ναξίων, ἠνάγκασεν αὐτοὺς εἰς ὑποχώρησιν καὶ ἠχμαλώτισεν ὅσας εὐρε γυναῖκας, παρθένους καὶ ἄλλην λείαν εἰς τὰς παρακειμένας οἰκίας. Τὸ σῶμα τοῦτο ἤδη ἐπλησίαζε πρὸς τὸν Διόγνητον, ὅστις ἰδὼν τὴν πολυτίμον λείαν ἐξέπεμψε κραυ-

γὴν προτρεπτικὴν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους στρατιώτας, ὅπως προβῶσιν εἰς αἰχμαλωσίας. Ἡ αἰχμαλωσία τῶν γυναικῶν τούτων κατεθορύβησε τοὺς Νάξιους, οἵτινες ἐπεχειροῦσαν τελευταίαν ἀτακτον ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ πολεμίου, ὅστις ἀρκεσθεῖς νὰ λεηλατήσῃ ἐν τῇ ὑποχωρήσει του καὶ ἄλλας οἰκίας ἐστῆσε τὰς σκηνὰς του πλησίον τῆς πόλεως. Ἡ ἄλωσις τῆς πόλεως ἐνομήθη καὶ αὐθις δυσκατόρθωτος, καθότι ἡ νύξ προεβᾶσα ἤθελε θέσει εἰς κίνδυνον τὸν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως εὐρισκόμενον πολέμιον.

Ὅταν αἱ αἰχμαλῶτοι ἤχθησαν εἰς τὰς Μιλησίας σκηνὰς ὅπως διανεμηθῶσι μετὰ τῆς λυσιπῆς λείας εἰς τοὺς στρατηγούς καὶ τοὺς ἀριστεύσαντας στρατιώτας, ὁ Ὑψικρέων τεταραχμένος καὶ ὠχρὸς ἐξήταξεν αὐτάς. Ἠλπίζεν ὁ δυσδαίμων νὰ ἀνεύρῃ μετὰξὺ ἐκείνων τὴν Νέαιραν καὶ ἠρώτα αὐτὰς μήπως τὴν εἶδον, μήπως ἐφρονεῦθη καὶ ἀπείρουσ ἄλλας ἐρωτήσεις. Ἀλλ' ἀπαντήσεις ἐλάμβανεν ἀβεβαίας, καὶ τοῦτο τῷ ἐπηύξανε τὰς ἀλγηδόνας.

Ἐνταφιάσαντες ἤδη τοὺς πεσόντας εἰς τὴν μάχην ἐτρέπησαν μετὰ ταῦτα εἰς εὐωχίας, καθ' ἃς ὁ ἐν τοῖς λαφύροις εὐρεθῆι οἶνος ἐπληθέθη ἀρκούντως ὑπὸ τῶν εὐθύμων τέκνων τῆς Ἰωνίας.

Ἄλλ' ἡ Νέαιρα ;

Θέλωμεν τὴν ἐπανίδει.

Ποῖος δὲ θέλει συντελέσει ἤδη εἰς τὴν λύσιν τοῦ δράματος τούτου ; Ἀφοῦ τοῦ Διογνήτου ἡ στρατηγικὴ δεξιότης καὶ τοῦ Προμέδοντος ἡ καρτερία δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κλείσωσι τὴν σκηνὴν ταύτην, τίς Ἀλέξανδρος θέλει κόψει ἀντὶ νὰ λύσῃ τὸν μικρὸν τοῦτον Γόρδιον δεσμόν ;
Ἴδωμεν !

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Σπινθὴρ ἐν ὕδατι.

Ἐκ τοῦ πρώτου μέρους τῆς ἱστορίας ταύτης εἶδεν ὁ ἀναγνώστης ὑπὸ τὴν καλλονὴν τῆς Μιλησίας γαυριῶσαν τὴν ἐρωτικὴν φαυλότητα τῆς γυναικός, ὑπὸ τὴν

εὐμορφον καὶ πολυτίμον καμέλιαν τὴν κάμπην τῆς συζυγικῆς ἀπιστίας καὶ παρὰ τὴν ὠραίαν χρυσαλλίδα τὴν δυσώδη κανθαρίδα τῆς δυσφημίας. Ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐξαστράπτει ὑπὸ τὸν νεφελώδη γυναικειὸν ὀρίζοντα ἡ εὐχρὸς τῆς ἀρετῆς ἱρις, ἐν τῇ νυκτὶ τῶν σκοτεινότερων ἐρωτικῶν αἰσθημάτων τῶν γεννησάντων τὰς παραχὰς ταύτας, ἀναφαίνεται ἡδὴ γλυκὺ λυκαυγές, προάγγελον ἀνυχτοῦς τηλαυγοῦς ἡλίου, καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ εὐγενῶν αἰσθημάτων ἐρίμῳ ἐπιφαίνεται ὄσκις δροσώδης, βύαξ διαυγῆς μέλλων νὰ δροσίῃ τοὺς διψῶντας ἀρετῆς ὀδοιπόρους. Μετὰ τὴν Νέαιραν ἐπιφαίνεται ἡ Πολικρίτη, μετὰ τὴν ποικιλόχρουν Ἴριδα, ἡ διαυγῆς οὐρανό γαλήνη, ἐν τοῖς τεφρωμένοις ἐρειπίοις εὐθέατοι σπινθήρες ὑποκρύπτονται. Ἐπίκουρος τῆς κινδυνεύουσας γυναικειᾶς ἀρετῆς φθάνει νέον πρόσωπον ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ, ἥ, ὅπως λέγει ὁ Πλούταρχος, κατὰ τῆς *μοχθηρῆς* τῆς Νεαίρας παρατάσσεται ἡ ἀρετὴ τῆς γυναικός ἐκείνης, ἥν μέλλω νὰ εἰσαγάγω ἤδη εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην.

Μετὰ τὴν τελευταίαν καταστρεπτικὴν μάχην τοῦ Διογνήτου, ἀπελπισία κατέλαβε τοὺς Νάξιους, στερηθέντας πολλῶν φιλιτάτων αὐτοῖς περιπεσόντων εἰς τὰς ἐχθρικὰς χεῖρας, καὶ ἀπειληθέντας ἀλλεπαλλήλως ὑπὸ τοῦ προσεγγίσαντος ἐχθροῦ. Ἀλλ' ἔπρεπεν ὄντως νὰ ἀπελπισθῶσι τοσοῦτον ; Μήπως ἐξέλειπον αἱ γυναῖκες ἐκ τῆς νήσου ;

Ἐν ὄσῳ ὑπάρχουσι γυναῖκες εἰς τι μέρος, εἰς τι ναυάγιον, εἰς τινα πολιορκίαν, τὰ πάντα πρέπει τις νὰ ἐλπίζῃ, καὶ θαύματα ἀκόμη. Διότι ἡ γυνή, ἂν δὲν μετέχει θεότητος, ἔχει ὅμως ἀρκετὴν ὄσκις διαβολικότητος, καὶ ὡς γνωστὸν, ἔχουν καὶ οἱ διάβολοι τὰ θαύματά των.

Ἐπρεπε λοιπὸν ἐν τῷ τρικυμιώδη πόντῳ τῆς ἀπελπισίας νὰ ῥιφθῇ ἡ λέμβος τῆς σωτηρίας, δι' ἧς νὰ ζητήσωσι τὴν ζωὴν τοσοῦτοι ναυαγοί. Ἀλλ' ἡ λέμβος αὕτη ὑπῆρχε ; Ἐξ ἰδωμεν. Ὅπως οἱ Σπαρτιᾶται εὐρον τοιαύτην ὑπὸ τὸ πρόσωπον τῆς Ἀρχίδαμειας, ὅτε ἠπειλοῦντο ὑπὸ τοῦ Πύρρον, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τὸν ἠρωϊσμὸν τῆς Ἀγραύλου, ἠδύναντο νὰ ἐλπίσωσι καὶ οἱ Νάξιοι εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοιαύτης σωτηρίου λέμβου, εἰς νέαν τινα Ἰουδίθ.

Ἐν τούτοις ἠπειλεῖτο ἡ πόλις νὰ ἐρει-

πωθῇ καὶ οἱ Νάξιοι νὰ γενῶσι δοῦλοι τῶν Μιλησίων καὶ οὐδεμία Βετούρια ἐξήρχετο νὰ ἀποτρέψῃ τῆς καταστροφῆς τὸν Κοριολάνον, τὸν ἐπίμονον Διόγνητον, Τινὲς προύβαλον προτάσεις λυούσας τὸν περίπλοκον δεσμόν δι' εἰρηρικῆς ὁδοῦ. Ἀλλ' αἱ διπλωματικαὶ αὐταὶ ἐνέργειαι ἀπέτυχον τοῦ σκοποῦ, καὶ ἔσῳ ἤθελον ἀποφέρει ἀποτέλεσμα, εὐάν οἱ διπλωμάται οὗτοι ἦσαν Οηλυκοῦ γένους ; διότι εἰς τοὺς τοιούτους λαθυρίθους μόναι αἱ Ἀριάδναι διανοίγουσιν ὁδοὺς καὶ λύουσι πολλάκις μετ' ἰδιαζούσης ἐπιδεξιότητος γορδίου δεσμούς, ὡς περὶ τούτου μᾶς πληροφοροῦσιν αἱ διπλωματίδες Μορία Αὐγὴ Κενιγσμάρκ, ἡ Μαρσαλάη Δεκεβριάν, καὶ ἄλλαι, μάλιστα ἡ ἀνατολίτισσα Σαρξατοῦν, εἰς τὴν διπλωματικὴν δεξιότητα τῆς ὁποίας ὀφείλεται ἡ διάσωσις τοῦ Ὄρσοῦμη, ἡ κυρίεσις τῆς Τραπεζοῦντος ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ καὶ ἄλλα πολλά . . . Ἐὰν ὁ Περικλῆς εἶχε δέκα Ἀσπασίας καὶ τὰς διέθετεν εἰς τὰς μὴ ἐλληνίδας— ἄρα βαρβάρους— αὐτὰς, ὡς πρεσβευτεῖρας, ἔσῳ ἤθελε δώσει ἄλλον δρόμον εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος.— Ἀλλὰ πάλιν παρεξητράπην διὰ δὲ τῶν παρεκβολῶν τούτων θὰ ἀποδείξω ἔσῳ ἀληθῆ τὴν ἰδέαν, ὅτι προκειμένου περὶ γυναικῶν πάντοτε παρεκτρέπεται τις.

Κεκμηκώς ὁ Διόγνητος μετὰ τὴν τελευταίαν μάχην εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, ὅπως ἀναπαυθῆ ; ἀλλὰ τεθαμβωμένος ἀπὸ στρατιωτικούς ῥεμβασμούς ἐλησμόνητεν ὅτι ἐμελλεν ὑλικώτερον νὰ δρέψῃ τὰς δάφνας τῆς νίκης του διὸ ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν στραταρχικὴν σκηνὴν του, ἐξεπλάγη ἰδὼν σωρείαν καλλιπαρείων αἰχμαλώτων, ἃς ἐφρόντισαν οἱ ὑπ' αὐτὸν νὰ τῷ παραθέσωσι, δίκην εὐόσμων ἐψημένων τρυγόνων εἰς πεινῶντα ἄδοιπόρον. Ἡ σκηνὴ αὕτη ὑπέμνησεν εἰς αὐτὸν μὲν τὸν Ὀδυσσεᾶ βλέποντα περὶ ἑαυτὸν αἰχμαλώτους τὰς ὠραιοτέρας τῆς πόλεως τῶν Κικόνων, εἰς ἐμὲ δὲ τὸν Πρόκουλον ἰδρῦσαντα χαρέμιον ἐξ ἑκατὸν αἰχμαλώτων καὶ τοὺς χριστεπωνύμους ἱππότας τοῦ Μεσσαιῶνος, τοὺς τὰς σεμνοτέρας ἱερείας τῶν μοναστηρίων μεταβαλόντας εἰς νύμφας τῆς Παφίτας. Τοῦ Διογνήτου τὸ πρόσωπον ἐφαιδρύνθη ἐκ τῆς θέας τῶν αἰχμαλωτῶτων

οὐχί τόσοι ἐκ σατανικῶν φαντασιῶν, ὅπως λέγουσι τὰ ψυχασωτήρια βιβλία, ἀλλ' ἐξ ἑνδομούχου εὐχαριστήσεως ἐπὶ τῇ ἐκδικήσει ταύτῃ· διότι οὕτως ἐνόμιζεν ὅτι ἱκανοποιεῖτο κάπως ἡ Μίλητος.

Μετά τὸ πρῶτον φαιδρῶν μειδίαιμα τοῦ Διογνήτου, βλέμμα ἑταστικώτερον ἐβρίψεν ἐπὶ τῆς λείας, σκοπῶν νὰ ἐκλέξῃ τὴν καλλίωνα αὐτῶν, ὅπως, παρωδῶν τὰ τῶν Ἀχαιῶν ἠρώων, παραλάβῃ ὑπ' αὐτὸν καὶ τινὰ Χρυσίδα. Φαίνεται δὲ ὅτι μεταξύ τῶν αἰχμαλωτῶν ἐκείνων, μία κάπως ἤρεσε πολὺ εἰς τὸν Διογνήτον· διότι τὰ ἐπ' αὐτῆς βλέμματα ἐπιπτον βροχιδόν.

Ὁ Διογνήτος ἦτο ἀνὴρ εὐθύμου χαρακτῆρος. Δημοτικὸς εἰς τινὰς περιστάσεις πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν μαχητάς, διετήρει ὅμως στρατιωτικὴν τινὰ ἀριστοκρατίαν, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐν ᾧ ἐκέρδιζεν ἀφ' ἐνὸς τὴν ἀγάπην τῶν στρατιωτῶν, ἀφ' ἑτέρου εἶχε τι τὸ σεβαστὸν καὶ ἐπιβάλλον· εἰς τὰς ἐρωτικὰς ἐκστρατείας δὲν ἦτο τόσω τολμηρὸς, ὅτω εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἐφοδοί, δι' ἃ ἠδύνατο νὰ τὸν κατακτήσῃ εὐκόλως πᾶσα Σειρήν. Ἴνα μείνῃ ἀπρόσβλητος ὑπὸ τῶν συλληθηθειῶν ἤδη Σειρήνων, ἔπρεπε νὰ κλείσῃ οὐχί ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ ὄψα, ἀλλὰ τὰ ὄμματα. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐφρόντισε περὶ τούτου, δὲν εἶναι ἀπορον πῶς ἐπηρεάσθη ὑπὸ τῆς θέας τῆς αἰχμωλώτου· καθότι μετὰ τὸ γεῦμα, ὅτε διήρχετο τῆς σκηνῆς, ἐν ᾗ εἶχον ἀποσυρθῆ αἱ αἰχμαλωτίδες, ἔστη τεταραχθὴν ἐκ τῆς παρουσιασθέντος θεάματος· Τρεῖς παρθένοι εὐείδεις ἀλλ' ὠχραὶ ἐκ συγκινήσεων ψυχικῶν ἐκοιμῶντο ἐν τῇ σκηνῇ ὑπνόν παραχῶδη, τετάρτη δὲ τις, ἐκείνη ἥτις πρώτη εἴλκυσε τὰ βλέμματα αὐτοῦ, εἶχε ῥίψει ἐπὶ τοῦ εἰσελθόντος στρατηγοῦ βλέμματα ἐκφράζοντα μυστηριώδεις τι μίγμα παρακλήσεως καὶ περιφρονησεως, εἰρωνείας ἅμα καὶ σεβασμοῦ, ἀλλ' ἄμεσως κατεβίβασε τοὺς ὀφθαλμοὺς μάστις εἶδε πλησιάζοντα τὸν Διογνήτον, ὡς ταπεινώνει τὴν κέραν ὁ κύων εἰς τὴν παρουσίαν τῆς ράβδου τοῦ δεσπότου του. Ἄλλ' ἡ αἰχμωλωτοὶ ἠπατήθη· διότι νομισάσα ὅτι εἰρωνεύθη διὰ τούτου τοῦ τρόπου τῆς τὸν στρατηγόν, δὲν ἐνόησε τὸν κλονισμὸν ὃν ὑπέστη ἡ στρατιωτικὴ ἑκείνου καρδία. Ἡ νέα αὕτη διέπλεον ἤδη τὸ χαριέστερον μέρος τῆς ζωῆς τῆς τῶν

μαγευτικὸν βόσπορον τῆς ἡλικίας, ὃν καλοῦμεν Ἡθην. Ἦτο ζωηρὸν ἐκτυπὸν ἀγάματος ἑλληνικῆς καλλονῆς, ἀλλ' εἶχε τὴν ῥίνα ὀλίγον τι ἱερακώδη καὶ τοῦτο κατὰ τοὺς φυσιογνώμους εἶναι σημεῖον ψυχῆς ἀξιοπρεποῦς καὶ ὑπερηφάνου. Ἦτο παρθένος εὐφάντανστος, ἐλευθερία εἰς τινὰς περιστάσεις καὶ σοβαρὰ ὅταν καὶ ὅπου ἔπρεπε. Εἶχε τρεῖς ἀδελφούς συνδεδεμένους πρὸς αὐτὴν διὰ τῶν σφιγκτοτέρων δεσμῶν τῆς φιλαδελφείας, εἰς οὗς ἡ αἰχμωλωτοὶ τῆς ἀδελφῆς καίριον ἐπέθηκε τραῦμα κατὰ τῆς καρδίας, τὸ ὅποιον ἐάν μὴ ἐβαλαμοῦτο ὑπὸ τῆς ἐλπίδος τῆς ἀπελευθερώσεώς τῆς, ἠθέλε καταστῆ φεγάδινα, μέλλουσα νὰ καταφάγῃ τὰ ἀνδρικὰ αὐτῶν στήθη. Ταῦτο συνέβαινε καὶ εἰς ταύτην· ἀλλ' ἡ λύπη αὕτη διαγράψασα ἐπὶ τοῦ ὑπερηφάνου αὐτῆς μετώπου τὰ ἔχνη τῆς, ἀντὶ νὰ ἀφαίρῃ προσέθετε χάριν εἰς τὸ πρόσωπόν τῆς.

Ὁ Διογνήτος ἀφ' ἧς στιγμῆς εἶδεν αὐτὴν δὲν συνέλαβεν οἶκτον πρὸς τὴν ἀπροστάτευτον ταύτην παρθένον, ἀλλὰ σεβασμὸν κατ' ἀρχὰς καὶ κατόπιν ἀγάπην. Καὶ τοῦτο πιθανῶς ἀποδεικνύει ὅτι αἱ ὑπερήφανοι καρδίαι θέλουσι ἀναλόγους τοιαύτας, ὅπως ἐκτιμήσωσι καὶ ἐκτιμηθῶσιν ἀμοιβαίως. Συνειδημένος νὰ βλέπῃ αἰχμωλωτοὺς δειλὰς καὶ περιφρόβους, ὑψηλοῦ δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἀρετῆς καὶ ἀντι οἴκτου γενναίστερον συνέλαβε πρὸς ταύτην αἰσθημα· ἄλλως τε διψήσας ἠδένων ἐπὶ τῆς γυναικείας συναναστροφῆς, ἐνόμιζεν ὅτι εὗρε τὴν δροσῶδη ταύτην βρῦσιν ἐν τῇ αἰχμωλώτῃ Ναξίᾳ, ἧς τὸ ἀρρενωπὸν δὲν ἡμαῦρου τὸ ψοφοδεῖς τῆς δούλης.

Τὴν ἐπιούσαν διέταξεν ὁ Διογνήτος νὰ φέρωσι τὴν νησιώτιδα εἰς τὴν σκηνὴν του. Μετὰ τινὰς τετριμμένας ἐρωτήσεις περὶ τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς πατρίδος τῆς.

— Φαίνεται, γλυκεῖα Πολικρίτη, εἶπεν, ὅτι σὺ οἱ αἰχμωλωτοὶ ἐκ τοῦ παθῆματος σου διδάσκεσθε νὰ αἰχμωλωτίζετε τοὺς ἀνδρας χωρὶς δοράτων . . .

Ἡ φράσις αὕτη ἦτο πολὺ ἐπιθετικὴ ἢ μάλλον εἰπεῖν στρατιωτικὴ καὶ ἡ Πολικρίτη ἔκρινε καλὸν νὰ ἀπαντήσῃ δι' ἐρυθμάτος ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς.

Ὁ Διογνήτος ἠδοκίμησε ὅτι ἔλειπε τὸ προομίον ἀπὸ τὴν αἰσθηματολογίαν του

ταύτην· ἀλλ' ὁ ἀπειρος ἦτο πολὺ πτωχὸς εἰς τὰς ἐρωτικὰς ἐκφράσεις καὶ μὲδλην του τὴν ἔρευναν πάλιν τῇ εἶπε ξηρῶς·

— Πολυκρίτη, δὲν εἶσαι ἀπὸ τοῦδε αἰχμωλωτος . . .

— Πῶς, εἶπε φαιδρυνθεῖσα ἡ Πολικρίτη, μοὶ δίδεις τὴν ἐλευθερίαν μου;

Ὁ λόγος οὗτος, ὃν ἔπρεπε νὰ προμαντεύσῃ ὁ Διογνήτος, ἐπληξεν αὐτὸν καλῶς· ἀλλ' οὗτος, ὡς εἶπομεν, ἦτο ἀκόμη, καίτοι ἀνδρική ἡλικίας, ἀτελής εἰς τὰς περὶ αἰσθηματολογίαν ἐκφράσεις. Εὐτυχῶς ὅμως εὗρεν ἤδη ἀσφαλὲς μονοπάτιον δι' οὗ τέλος πάντων ἐξέφρασε πρὸς ταύτην τὴν συμπάθειάν του, τὴν μητέρα τῆς ἀγάπης καὶ μᾶμνιν τοῦ ἔρωτος· διότι ἡ συμπάθεια γεννᾷ τὴν ἀγάπην, ἢ δὲ ἀγάπη τὸν ἔρωτα.

— Λοιπὸν, εἶπε μετὰ πολύωρον ὀμιλίαν ἡ Πολικρίτη, ἐάν δὲν θεωροῦμαι ὡς δούλη, ἀλλ' οὔτε καὶ ἐλευθερά, ποίαν παρὰ σοὶ θὰ ἔχω θέσιν;

— Συζύγου, ἀπήντησε μετ' ἐμφάσεως ὁ στρατηγός, δίδων διὰ τῆς λέξεως ταύτης πέρας εἰς τὰς ἐρωτικὰς του διαπραγματεύσεις, διότι μὴ ὢν εἰς ἡλικίαν ἐπιτρέπουσαν τὰς παρατεταμένας χαριεντολογίας, ἠθέλε νὰ ἔναι βραχὺς, ὡς ἡ ἀπάντησις τοῦ Λεωνίδα, καὶ σύντομος ὡς ὁ χρόνος τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀστραπῆς.

Ἀντὶ ἀπαντήσεως ἐλλόγου, ἦν οὐδ' ἠδύνατο νὰ ἀνεύρη ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ χεῖλος τῆς Πολικρίτης, βλέμμα εὐγνωμοσύνης γλυκὺ καὶ οὐράνιον ἐξεπέμφθη ὑπ' αὐτῆς πρὸς τὸν Διογνήτον, ὅπερ καὶ μόνον ἔρκει νὰ θέσῃ τὸ πῦρ εἰς τὴν θριαλλίδα τῆς καρδίας τοῦ στρατηγοῦ. Ἀπ' ἐκεῖνης τῆς στιγμῆς ἡ Πολικρίτη, ἂν δὲν ἠγάπα καὶ συνεπάθει πρὸς τὸν Διογνήτον, δὲν ἐμίσει ὅμως αὐτὸν ὡς εἰς τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς αἰχμωλωσίας τῆς καὶ ὑψηλοῦ αἰσθηματικῆς ἐπὶ τῆς εἰλικρινοῦς συμπάθειας αὐτοῦ, οὐχὶ διότι διετέθη ἐρωτικῶς πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ διότι ἠλπισεν ἐκ τῆς συμπάθειας ταύτης νὰ προκύψῃ καλὸν τι εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ κυμαινομένην εἰς πολεμικὴν ταρχὴν πατρίδα τῆς. Μετὰ τὴν ὀμιλίαν ταύτην ἀπεσύρθη ἐρωτόβλητος ὁ στρατηγός, διατάξας τοὺς ὑπ' αὐτὸν νὰ δεικνύωσι σέβας πρὸς τὴν Πολικρίτην, μὴ θεωροῦντες πλέον αὐτὴν αἰχμωλωτον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἰρις ἐν νεφέλαις.

Ὁ Ὑψικρέων καὶ ὅσοι τῶν Μιλησίων ἐμυρίσθησαν τὰς πρὸς τὴν αἰχμωλωτον συμπάθειαν τοῦ Διογνήτου ἤρχισαν νὰ ἀνησυχῶσι διότι ἔβλεπον ὅτι ἡ ἔντασις τῆς συμπάθειας ἔφερε βαθμιαίαν τινὰ χαλάρωσιν εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ στρατοπέδου. Ἡ ἐπιβροχή τῆς Πολυκρίτης παρὰ τῷ Διογνήτῳ κῦζανε, καὶ οὗτος ὑπέκρινε εἰς τὰς παρακλήσεις αὐτῆς ἀνέβαλλε τὴν ὀριστικὴν κατὰ τῆς πόλεως ἐπιθέσιν. Ἐν τῇ προκυπτούσῃ εὐκαιρίᾳ ἐπεχείρησεν ἡ Πολυκρίτη νὰ συμβιβάσῃ τὸ πρᾶγμα πέμψασα κρυφίως πρὸς τινὰ συμπολίτην τῆς γράμματα δι' ὧν τῷ ἐπεδείκνυε τὰ μέσα τοῦ συμβιβασμοῦ. Οὗτος δὲ ἐπέμψε πρεσβευτὴν πρὸς τὸν Προμέδοντα μετὰ δύο παρθένων, ὅπως ἀντὶ τούτων δώσῃ τὴν Νείκιραν τῷ Ὑψικρέοντι καὶ οὕτω παύσῃ ὁ πόλεμος, μιμούμενος τὸν Θρακὰ Πόλιτιν, ὅστις ὅπως συμβιβάσῃ τοὺς Ἕλληνας καὶ Τρῶας ἐπέμψε πρὸς τὸν Πάριον δύο ὠραίως ὅπως ἀποδώσῃ τὴν Ἑλένην. Ἄλλ' ὅπως ὁ Πάρις οὕτω καὶ ὁ Προμέδων ἀπέβριψαν τὰς προτάσεις αὐτῶν, ἰππότοι ὄντες, ὡς οἱ διαφθμισθέντες ἰππότοι τῶν Εὐρωπαίων ῥωμαντζογράφων ἐπὶ τηρήσει τοῦ ἰπποτικοῦ ὄρκου.

Οἱ ἐν ἀξιώμασι Μιλησίοι ἀνεκομζώθησαν ὅπως ἀποτρέψωσι τῆς ἐρωτολογίας τὸν στρατάρχην τῶν, ἀλλ' ὁ Διογνήτος ἠγάπα τὴν Πολυκρίτην, ὡς ὁ Καμπανίτης τὴν Δοξαπατρή καὶ ἡσθάνετο τὸ ἀνάρμοστον καὶ ἀκαιρον τοῦ ἔρωτος τούτου χωρὶς ὅμως νὰ ἀρνῆθῃ καὶ τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀμοιβαίαν τῆς Πολυκρίτης συμπάθειαν.

Πολλοὶ διατείνονται ὅτι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐποχῇ ἔρωις ἰδανικός, ἔρωις ἠθικός, μεγαλοπρεπῆς καὶ θεῖος, οἷος ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος διεγράφη μετέπειτα δὲν ὑπῆρχεν, ἀλλ' ὅτι ἐπιθυμῖαι σαρκικαὶ μετὰ τινὸς ἐπιτάσεως ἐπιστεύοντο ὡς ἔρωτες, ἐν ᾧ δὲ ἦσαν εἰμὴ τάσεις τινὲς κτηνώδεις. Οἱ δὲ κατήγοροι τῶν Ὀμηρικῶν ἐθίμων δι' ἀσχυρίζοντο ὅτι ἦτο ἄγνωστος παρ' ἐκείνοις ὁ ἔρωις, ὅτι καὶ αὕτη ἡ γλῶσσα τῆς ἐρωτικῆς ἀγάπης ἦτο πτωχὴ καὶ πιζή, ὅτι τέλος ἡ διάπυρος ἀγάπη τοῦ ἔκτο-

Και όμως... Θεέ μου! ψέματα
 Κι' άπάτες όλα ήσαν!...
 Τόν κόσμο τώρα πού μπορώ
 Νά νιώθω, είμαι! άπορώ
 Γιατί με έγεννησαν!

Γιατί στον κόσμο μ' έρίψαν;
 Νά μην ήθε το πράξουν!
 Κι' άπο μ' έγέννησαν, γιατί
 Γονείς εί τόσο ποθητοί,
 Γιατί νά μη με σφάζουν;...

Ω! ήτο προτιμότερον
 Νά σβύσω πριν άνάψω...
 Παρά τόν κόσμο νά γευθώ,
 Κάλλιο νά ήθελα χαθώ
 Μ' αίμα τή γή νά βάψω!

Και τί θέλω τή νιότη μου
 Τί θέλω τή ζωή μου;...
 Άφοι κανείς δέν μ' άγαπή
 Καρδιά καμμιά δέν χτυπή,
 Τί θέλω τήν πνοή μου;

Είνας ό κόσμος δόλιος
 Οι φίλοι άγροτία!
 Και με μισούν οι συγγενείς
 Γιατί δέν έχω κόν γονείς,
 'Ελπίδα, φεύ! καμμιά!

Τί θέλω ζών άρά γι;
 Γιατί τήν άγχιπιά;
 Ω! είναι κάλλιο νά χαθώ,
 Βαθιά στό χώμα νά χωθώ,
 Και έκλαυτος νά πάω!...

Α. Α. ΕΠΙΛΟΧΙΑΣ.

ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ.

Άνοιξε τάρον π' έφερε
 Βασιλικήν σφραγίδα!
 Στάκτην ο' εκείνον εύρηκα
 Και μίος 'ς τήν στάκτην είδος.

Διάδημα, σκήπτρο—δλόχροσο!...
 Που είναι ό Δεσπότης;
 Ο βασιλεύς; έρώναξ,
 Η αύτου μεγαλειότης;

Κ' ή στάκτη έμενε βουβή!...
 Κ' έγω στό μάρμαρό της
 'Εσόντριψα: τό στίμια της...
 Κ' έγραψα «ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ!»...
 'Εν Ασυκάδι.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΔΚΑΝΗΣ.

ΟΙ ΚΑΛΟΓΗΡΟΙ.

Πέρασ' ό χρόνος πέρασε! και πάρασι για πάντα
 Όπου σκληροί Καλόγηροι έτρέμανε τό βέσσο...

Τώρα 'ναι σκόνι πού πατώ, και θέλω νά περ- [ράσω
 Μί κρύα καταφρόνησι, και με οβυσμένο μίσο.

Πέρασ' ό χρόνος σάβανο μακρό ξεδιπλωμένο
 Οπ' άναφταν εις τό Χριστό άνθρῶπινή λαμπάδα
 Κ' έφώτιζε τής 'Εκκλησιάζ τήν κρύα σκοτινάδα...
 — Τό μαύρο τους έτόλιξε, τους έπνιξ' εκεί μίσα.

Τό νοϋ μου με τά βάσανα γιατί νά βασανίζω
 Που με τά κόκκαλα μαζί κοιμούνται άγκαλια-
 [σμένα;
 Είν' άλλος οπου καρτερει νά βγουν' αιματωμένα
 Και τή φωνή πού χάσανε νά τους χαρίζη πάλι.

Κάθε καρδιά οπου κρυπτε και λυπημό κι' άγάπη
 Τό μίσος της όρκίστηκε αξιχαστο τό βέσσο
 Και πως λοιπόν τό μίσός μου έχω νά τό ξε-
 [χάσω,
 Και νά φανώ έπίορκος στον όρκο τό Μεγάλο;

Είνας αλήθεια πως ποτε καλόγηροι δικοί μας
 Τό χέρι δέν απλώσανε ο' εκείνο τό τραπέζι
 Γεμάτο αίμα για κρασί πού φαίνεται ν' άρίζη
 Σ' όποιο τολμήσει και γευθῆ τή στάλα του στα
 [χείλη.

Μ' εητοί τους άλλους άφησαν νά σφάζουν, νά
 [κτυπούνε
 Κ' άποσταμίνον ύστερις νά καθοιονται στο δειπνο...
 Και οι δικοί μας τό ριξαν άπ' τό φαγι στον
 [ύπνο
 Κ' άπο τόν ύπνο στο φαγι κελοι κ' άναπαυμένοι.

Θ' άνοιξω τή Παλάτια τους πού λένα Μοναστήρια,
 Νά γυρτε νά κυττάξετε άσπμι και χρυσάφι,
 Και νά μου πῆτ' άν άνοιγαν στην Κρήτη μας
 [οί τάροι
 Που σκίπασαν τήσα χαρά, νεότητα κ' έλπίδα.

Α! έχι δέν άνοιγανε άν ήτανε μπαραϋτι
 Τή μέρα οπου μείνανε γδυμνοι χωρις φυσέκια
 Κ' έπολεμεύσαν τήν Τουρκιά με μόν' άστροπα-
 [λέκια

Που ξεπετούσαν τής όργης τ' άνδρειωμένα στήθη.
 Ελάτε νά κρημνίσωμε, λαί, τά Μοναστήρια
 Που φθάνουε στον ούρανό, πού χιρίζουε ως τ'
 [άστρα,

Και με τής πέτρις κτίσατε στο περιγάλι
 [Κάστρα
 Νά φθάνουε στον ούρανό, οτ' άστέρια ν' άκουμ-
 [θούνε.

Ελάτε νά τους βγάλωμε, λαί, τά μαύρα βέσσο
 Και νά τους βάλωμε στολή, κ' άντις κεριά
 [τουφέκια,

Κ' άντις δρεγμαίς στη ζώνη τους μετρήτε τους
 [φυσέκια,
 Μ' αϋτά θά λειτουργήσωμε στην Πόλι μίαν ήμέρα.

Ελάτε νά τους πάρωμε τή πλούτη πού με
 [κλέψαν
 Και βίξετα στο γιαλό, καρέβια ν' άναθεύνε
 Νά πάρουε τό κάλο, οι Τούρκοι νά τά δούνε...
 Νά μη ξανάθουε ν' αϋριό με τό Κόβρο στο
 [Σύρο!...

Μη φοβηθήτε, βάλετε και στο Χριστό το χέρι
 Και πάρτε του το μάλλαγμα όπου τόν άγχι-
 [μίξε;
 Πιστέψετε! και μάλλαγμα κ' άσπμι σά; χαρίζει
 Καράβια νά του πάρετε κ' εκεί νά προσκυνάτε.

Και μέσα 'κει καλόγηροι οά θέλετε γενήτε...
 Κάψτε λιθανομπάρουτο και σίδερο λαμπάδες,
 Στου κανονιου το θυμιατό και διάκοι και πα-
 [πίδες

Νά γοναθήσι έμπροστά νά χύσετε μελούδι.
 Σμύρνη, 26 Μαρτίου.

ΜΙΑΤ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΒΑΚΧΙΚΟΝ.

Όταν μ' έχουν πανταχόθεν
 Αι φροντίδες τυλιγμένον
 Άκούω τότε ζαλισμένον
 Και τόν νοϋν και τήν ψυχήν.

Αν εύρίσκονται εις τόν κόσμον
 Ηλέν γυναίκες δέν θυμούνται
 Ούτε τρώγω ούτε κοιμούμαι
 Ούτε αισθάνομαι χαράν.

Αφ' ου πάλοι εχ' εναντιος
 Μένω ελεύθερος φροντίδων,
 Μηνυτής χρηστών ελπίδων
 Έρχετ' έρω; πετακτά.

Μειδιάζων μ' ενθαβύνει,
 Μ' έμψυχώνει, μ' έρεθίζει,
 Παρευθός μ' ανενθυμίζει
 Ταις γλυκάδαίς τής ζωής.

Συ λοιπόν, ω θεε Βάκχε,
 Που φροντίδας άποσπρώχνεις,
 Και ταις έγχοιαις μακράν διώχνεις,
 Συ προστάτευσον κ' εμε.

Φώτισόν με αδιακόπως
 Το θεόν νάμα σου νά πίνω
 Μ' εσ' πάντοτε νά μείνω
 Ν' άχω χείρουσαν καρδιάν.

Όλη ή έγχοια, όλη ή φροντίς μου
 Ν' άναι μόνον τά ποτήρια,
 'Η έορταίς τά πανηγύρια,
 Τά συμπόσια κ' οι χοροί.

Μ' ώραιοπρόσωπαις γυναίκαίς
 Ν' άμαι πάντα συντροφίαν,
 Ζωήν τόσην μακαρίαν
 Δες, θεε Βάκχε, κ' εις εμε.

ΕΤΕΡΟΝ.

Περι μέλλοντος μιλείτε;
 Φίλοι μου παραλογείτε.
 Δέν θά ήξέρω, δέν με μείλει,
 Άς τό φέρη ή τύχη ως θέλει,

Τίς ή ώφέλιμα νά παρξίτω
 Μέρα νύκτα νά φροντιζώ,
 Ηώς νά κάμω νά κερδίσω
 Τό νά ή τ' άλλο ν' άποκλήσω,
 Που έν θολήσω ή δέν θολήσω
 Πρώτοι εις άλλους νά τ' άγγίσω;
 Δότε βεβαια τή άληθεία,
 Είνας τρέλα και μωρία.
 Κάλλιο αξιγενισαστα νά πίνω
 Παρ' υπέρπλουτος νά γίνω
 Κάλλιο είν' ήσυχο κρασάκι
 Πιρά δόξης τό φαρμάκι.
 Κάλλιο φίλων συντροφία
 Πιρά πλούσια βασιλεία.
 Το τραπέζι έτοιμακμένο,
 Το ποτήρι γεμισμένο
 Όταν έχω από κρασάκι
 Και μια κίρη ώραία παράκει
 Τότε ό κόσμος άς χαλάση
 Δ; γνοιασθη έπιοι; θά τόν φτιάση.

ΣΟΛΩΜΟΣ ΚΑΙ ΔΩΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ.

Ο Π Ο
Γ. Α. ΚΑΝΑΛΕ.

Η έν Παρισίοις εκδιδομένη «Επι-
 θεώρησις των δύο Κόσμων» περιέχει έν
 τῷ τεύχει τής 1 Μαρτίου, άρθρον επι-
 γραφόμενον «Ελληνική ποίησις έν τῇ
 'Επτανήσῳ» υπό Δώρου Ιστριάδος, όπερ
 άνέγνωμεν μετά μεγάλης προσοχής και
 ενδιαφέροντος. Το περί ου ό λόγος άρ-
 θρον είναι γεγραμμένον εις ύψος λίαν
 έξοχον, ή δε συγγραφεύς φαίνεται καλῶς
 έξοικειωμένη μετά τής τοπογραφίας,
 τής κυβερνήσεως, και των ήθων τής Ε-
 πτανήσου. Και κατ' αρχάς μεν συντόμως
 ίχνογραφεί μίαν έκάστην των νήσων, και
 δι' ολίγων του δεξιου καλάμου της στο-
 ρῶν, παρουσιάζει εις τόν αναγνώστην πάν
 ό,τι επιθυμεί τις νά μάθη ή νά γνωρίσῃ
 περι τῶν Ιονίων νήσων. Μετά ταϋτα
 ποιείται γενικήν περιγραφήν τής φυσικής
 των νήσων καλλονής; χαριέντως ζωγρα-
 φίζουσα τους άμπελώνας, τους έλαιώνας,
 τους εκ πορτοκκεῶν, λεμονεῶν και κι-
 τρεῶν κήπους, και τό άει μειδιῶν στερέ-
 ωμα, υπό τό όποιον κρινοδάκτυλοι παρ-
 θένιοι παίξουσιν τήν λύραν και άρμονικῶς
 τραγωδοϋσιν, ενῶ αι ήρωίδες του Σου-
 λίου έξασκουονται εις τά όπλα, ετοιμα
 πάντοτε νά εκστρατεύσωσι κατά των
 έχθρων, οι δε γέροντες 'Ηπειρωται διη-
 γοϋνται πρός τους υιούς των τους πολέ-

μούς των κατά τοῦ θηριώδους Ἀλῆ Πασ-
σᾶ, τὰ ἥρωϊκά μαρτύρια τῶν Σουλιω-
τῶν καὶ τὰ κατορθώματα τῶν Κλεπτῶν
τοῦ Μετσόβου καὶ τῶν Ἀγράφων.

Ἡ συγγραφεὺς ρίπτει κατόπιν γοργὸν
βλέμμα ἐπὶ τῆς παρουσίας καὶ παρελθού-
σης καταστάσεως τῶν Ἰονίων νήσων, εὐ-
λογοῦσα τοὺς Ἑπτανησίους διότι παρέ-
σχον πλοῦτη καὶ ζωὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλλη-
νικῆς Ἐλευθερίας· μετὰ φιλοστόργου δὲ
αἰσθήματος ἀναφέρει τὴν ἀφιξὶν εἰς Με-
σολόγγιον καὶ τὸν θάνατον τοῦ ποιητοῦ
«Childe Havold» ὅστις μετέβη ἐκεῖ μὲ
τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν ν' ἀποθάνῃ εἰς
τὴν Ἑλλάδα καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Λυ-
πούμεθα ὅτι ὁ κύριος Τρικούπης εἰς τὴν
ἐν Λονδίῳ περὶ τῆς «Νεωτέρας Ἑλληνι-
κῆς Ἐπαναστάσεως» ἐκδοθεῖσαν ἱστορίαν
του, δὲν ἔδωκεν ἡμῖν πληρεστέρως πλη-
ροφορίας περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα ὑ-
πηρεσιῶν καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Δόρδου
Βύρωνος, ὅτι δὲν ἀφιέρωσεν ὀλόκληρον
τοῦλάχιστον κεφάλαιον εἰς τὸν περιφανῆ
τοῦτον ἄνδρα, ὅστις τὸ πᾶν ἐθυσίασε καὶ
αὐτὴν ἀκόμη τὴν πολύτιμον ζωὴν, ὑπὲρ
τοῦ ἐνδόξου Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος.

Ἡ Δώρα Ἰστριάς, προβαίνει μικρὸν δια-
φοριζοῦσα τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν ἐπα-
νάστασιν, τὴν εἰσοδὸν τοῦ Βλαδεμυρήσκου
εἰς Βουκορέστιον, τὴν γένεσιν τῆς Ἐται-
ρίας, τὴν πρώτην αὐτῆς σύστασιν ἐν Κων-
σταντινουπόλει, τῷ 1815, τὴν πρόδοδόν
της καὶ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σχε-
δίων της, εὐγλώττως ἐξυμνοῦσα τὸν Ῥή-
γαν ὡς τὸν ἐλευθερωτὴν τῆς νεωτέρας
Ἑλλάδος.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ῥήγα κατέχει τὴν πρῶ-
την εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλά-
δος θέσιν, διὰ τὸν ἀληθῆ πατριωτι-
σμόν, τὴν ποιητικὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἀν-
δρίαν. Πρὸ πάντων δὲ διὰ τὸν ἑυθερμόν
ζῆλον ὃν ἀπέδειξεν ὑπὲρ τῆς ἀναγεννή-
σεως πατρίδος καὶ φυλῆς. Τὰ λυρικὰ αὐ-
τοῦ ποιήματα καὶ τὰ πρὸς τοὺς Ἑλλη-
νας θούρια ἄσματα ἀναμνησκοντα αὐ-
τοῖς τὴν ἥρωϊκὴν καταγωγὴν καὶ τὰς ἐν-
δόξους ἀνδραγαθίας τῶν προγόνων των,
ἤμπερον ἐκ τοῦ ληθάρτου, τοῦ ἀμογενεῖς
του, καὶ τοῦ ἐνίσχυσαν, ἀνδρείως νὰ
παλεμῶσιν ὑπὲρ τῆς ἐπὶ πολλοῦ ἀπο-
λεσθείσης ἐλευθερίας καὶ ἐθνικότητός των.
Ὁ Ῥήγας, ὡς ἔχεται ὁ πρῶτος τῶν ἡμε-

λιωτῶν τῆς περιφήμου ἐκείνης «Ἐται-
ρίας» σκοπὸς τῆς ὁπίας ἦτο ἡ ἀπὸ τοῦ
Ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ ἀπελευθέρωσις τῆς
Ἑλλάδος. Γῆν καὶ θάλασσαν περιῆλθεν ὁ
Ῥήγας, ὅπως καταστήσῃ γνωστὸν τὸν σκοπὸν
τῆς Ἐταιρίας, καὶ ἐζήτησε τὴν σύμπρα-
ξιν ὄλων ἐκείνων, οἵτινες ἐπεθύμουν νὰ
καταταχθῶσιν ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Σταυ-
ροῦ. Ἀλλ' αὐτοῦ ἐν Βιέννῃ, ἧτις ἦτο τὸ
ἀσυλον πολλῶν εὐπόρων Ἑλληνικῶν οἰ-
κογενειῶν, τότε εὐρισκομένου, τὰ σχέ-
δια ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ Ὀθω-
μανικοῦ πρέσβειος, ὅστις κατεμήνυσεν αὐ-
τὸν εἰς τὴν Αὐστριακὴν κυβέρνησιν ὡς
συνωμότην. Διὸ παραδοθεὶς εἰς τὰς Τουρ-
κικὰς ἀρχάς, ἐστάλη εἰς Κωνσταντινου-
πολιν. Καθ' ὁδὸν δὲ ἡ ὁδηγοῦσα αὐτὸν
φρουρὰ ἐφόνευσεν αὐτόν. Οὕτως ἀπέθα-
νεν ὁ πρῶτος μάρτυς τῆς Ἑλληνικῆς ἀνε-
ξαρτησίας, ὁ εἰς τοὺς τυράννους ὑπὸ Χρι-
στιανικῶν χειρῶν παραδοθεὶς.

Ἡ συγγραφεὺς τοῦ ἀρθροῦ δικαίως ἀ-
ποδίδει τὴν ἀνέγερσιν τῆς Ἰονικῆς ποιή-
σεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, καὶ
ἐξακολουθεῖ λέγουσα: «Ὁ λαὸς εἶχεν ἤδη
συνειθίσει νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὰ κλέφτικα
ἄσματα, ὅτε ὁ κόμης Σολωμὸς συνέγραψε
τὴν ᾠδὴν του πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν, ἧ-
τις μετεφράσθη εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς
γλώσσας. Ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς ἦτο εἰς
τὰ ὄπλα καὶ τὰ ὄμματα τοῦ χριστιανι-
κοῦ κόσμου ἦσαν προσηλωμένα ἐπὶ τοῦ
Μεσολογγίου μέγας ἐνθουσιασμός ἐπλή-
ρου τὰς καρδίας ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων,
καὶ τούτου ἕνεκα πᾶς τις ἦτο πρόθυμος
νὰ χειροκροτήσῃ τὰς ἀρρηνωπὰς ιδέας καὶ
τὰς δραματικὰς ἐκφράσεις τοῦ Σολωμοῦ.
Τώρα ὁμως ὅτε αἱ ἀξιωμακτικὸν ἐκεῖ-
ναι μάχαι παρῆλθον, καὶ ἡ ἐπίκρισις ἀ-
ναλαμβάνει τὰ δικαιώματά της, ἀνάγκη
ν' ἀποδειχθῇ ὅτι αἱ ιδέαι τοῦ Ζακυνθίου
ποιητοῦ δὲν ἔχουσιν ἰκανὸν ἐξέχοντα ἰθα-
γενῆ χαρακτῆρα, καὶ ὅτι τὸ μέτρον δὲν
εἶναι ποσῶς ἐθνικόν, τοῦ Σολωμοῦ δανει-
σθέντος ἀπὸ ξένης φιλολογίας ἀτυχεῖς νε-
ωτερισμούς.» Ἀλλάγεθ' ὅτι, «Ἐβρίσκονται
εἰς τὸν Δάμπρον καθὼς καὶ εἰς τὴν ᾠδὴν
του πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν, ἰχνη ἀγωγῆς
πραγματικῶς ἰταλικῆς ἐκτός τούτου ὁ
ποιητὴς μεταχειρίζεται τὴν πλέον δη-
μῶδη γλῶσσαν, καὶ σχεδὸν τὴν τῶν Ζα-
κυνθίων διαλέκτον, καὶ ἄλλα, «Ὁ

κόμης Σολωμὸς ἠγνῶει ἐντελῶς τὴν ἀρ-
χαίαν Ἑλληνικὴν ἧτις ἠδύνατο νὰ πα-
ράσχη αὐτῷ ἀπειρα πλοῦτη, μόλις δὲ εἶ-
χεν ἰδέαν τινὰ, καὶ ταύτην ἀτελεῖ, τῆς
νεωτέρας Ἑλληνικῆς.»

Ἐν πρώτοις φαίνεται ὅτι ἡ κριτικὴ
δὲν ἀνέγνωσε μετὰ προσοχῆς «τὴν ᾠδὴν
τῆς Ἐλευθερίας,» ἄλλως δὲν ἦθελεν ἐπιφέ-
ρει τοιαύτας ἀνυποστάτους παρατηρήσεις.
Ὁ Κοραῆς, ὁ Φαρμακίδης, ὁ Ψύλλας, ὁ
Σούτσος καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγιοι καὶ
ἐπικριταὶ μεγάλης μαθήσεως, οἵτινες ἀ-
νέγνωσαν τὴν ᾠδὴν τοῦ Σολωμοῦ, ἀφ' οὗ
αἱ ἀξιωμακτικὸν ἐκεῖναι μάχαι εἶχον
παρέλθει, ἐκήρυξαν τὰς ιδέας τοῦ Ζακυν-
θίου ποιητοῦ πρωτοτύπου καὶ γνησίου
χαρακτῆρος. Παραπέμπωμεν τὴν Δώραν
Ἰστριάδα εἰς τι μικρὸν βιβλίον τὸ ἐκδο-
θὲν παρὰ τοῦ Κ. Ἀντωνιάδου καὶ ἐπι-
γραφόμενον «Οἱ δύο Διθύραμβοι τοῦ Δ. Σο-
λωμοῦ καὶ Α. Σούτσου, 1851.» Πρὸς τού-
τοις παρακαλοῦμεν αὐτὴν νὰ ἐπιβλέψῃ εἰς
τὰ «Ἄπαντα Π. Σούτσου,» καὶ μάλιστα τὸ
προοίμιον σελ. 21, καὶ εἰς ἐπικτήδειον λό-
γον τοῦ Σολωμοῦ τὸν ἐκφωνηθέντα ὑπὸ
τοῦ Ἱερομονάχου Κ. Στρατούλη.

Φαίνεται, πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ κριτικὴ
εἶναι ὅπως ἄμοιρος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνι-
κῆς στιχουργίας, διότι λέγει, ὅτι τὸ μέ-
τρον τοῦ Σολωμοῦ δὲν εἶναι ἐθνικόν, ἐνῶ
ᾧφειλεν αὐτὴ νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ὁ στί-
χος τὸν ὁποῖον μεταχειρίζεται ὁ Σολωμὸς
εἰς τὴν ᾠδὴν του εἶναι ὁ τροχαϊκὸς τε-
τράμετρος καταληκτικός. Καὶ τί θέλει
εἶπει, ὅταν ἀκούσῃ ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο
εἶναι ἀρχαιότερον τοῦ Ὀμηρικοῦ ἑξαμέ-
τρου; Τί θέλει εἶπει ὅταν πρὸς αὐτὴν δεῖ-
ξωμεν ὅτι αὐτὸ σώζεται εἰς τοὺς Πέρσας
τοῦ Αἰσχύλου; Ὁ λόγος δὲ διὰ τὸν ὁ-
ποῖον ὁ ποιητὴς μετεχειρίσθη τοιοῦτο
μέτρον εἶναι ὁ ἐξῆς· ἐπειδὴ τὰ μακρὰ καὶ
τραχέα φωνήεντα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων
ἀπώλεσαν τὴν μελωδίαν αὐτῶν, οἱ δὲ ἐ-
ξάμετροι καὶ ἄλλα ἀρχαῖα μέτρα ἐγέν-
οντο ὡς πεζοὶ λόγος, ὁ Ζακύνθιος ἀοιδὸς
εὐρῶν τὸν τροχαϊκὸν τετράμετρον κατα-
ληκτικὸν πρὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ μετ' αὐ-
τόν, μέχρι τῆς τελευταίας ἑκατονταετη-
ρίδος ἐν γράσει εἰς τὰ ὄρη, πόλεις καὶ
ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δικαίως παρε-
δέχθη αὐτόν ὡς ἐθνικόν. Ἐάν δὲ ἡ κρι-
τικὴ ἀναγνώσῃ μετὰ προσοχῆς τὸν Αἰ-

σχύλον, τὸν Πίνδαρον καὶ τὸν Ἀριστοφά-
νην, θέλει εὐρεῖ τὸ μέτρον τοῦτο συχνό-
τατα ἐν γράσει παρ' αὐτοῖς, ἰδίως δὲ ἐν
ταῖς «Νεφέλαις.»

Ὁ Συμεὼν ὅστις ἔζη ἐν ἔτει 1030
ἔγραψεν εἰς τροχαϊκὸν τετράμετρον κα-
ταληκτικόν, τινὰ τῶν τροπαρίων του.
Πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως ἡ Ἰλιάς τοῦ Ὀμήρου μετεφράσθη ἐν
τῷ αὐτῷ μέτρῳ· ἀργότερον ἐγράφησαν
«Τὰ ἀνδραγαθήματα» τοῦ Μιχαήλ Βοσ-
ξόδα τῆς Βλαχίας καὶ ἡ «ἐπάνοδος τοῦ
Διογένους» ἢ τὸ «Φινάρι,» καὶ τινὰ τῶν
λυρικῶν τοῦ Χριστοπούλου εἰς τὸ αὐτὸ
μέτρον. Ἀποροῦμεν τῷ ὄντι πῶς ἡ Δώρα
Ἰστριάς τοιαύτην ἐπιπόλαιον γνώσιν τῶν
ἀρχαίων Ἑλληνικῶν μέτρων ἔχουσα, ἀνέ-
λαβε τὸ δύσκολον ἔργον τοῦ νὰ ἐπικρίνη
ποίημα ἀμίμητον, ὅπερ ἴσταται ὡς μνη-
μεῖον αἰώνιον, καὶ τὴ ὁποῖον ἡ ἐπίκρισις
δὲν δύναται νὰ κλονίσῃ.

Ἄλλη κατηγορία ἦν ἡ κριτικὴ φέρει
κατὰ τοῦ Σολωμοῦ εἶναι, «ὅτι ἔγραψεν
εἰς τὴν κοινοτέραν διάλεκτον.» Καὶ ἐν-
ταῦθα πάλιν δεικνύεται ἄμοιρος ὅ μόνον
τῆς Ζακυνθίου διαλέκτου, ἀλλὰ καὶ
τῆς ἀληθοῦς γλώσσης, ἐκάστου Ἑλληνικοῦ
λαοῦ, εἰς τὴν ὅλοι οἱ πρὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου
μεγάλοι ποιηταὶ ἔγραψαν κατὰ τὴν ἰδίαν
αὐτῶν ἐγχώριον διάλεκτον. Διότι ὁποῖον
ὑψηλὸν ποίημα ἐγράφη ποτὲ εἰς γλῶσσαν
λογιωτάτων; Ὁ Ὀμῆρος, Ἴων τὸ γένος
δὲν ἔγραψε τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ ποιήματα
εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς πατρίδος του τὴν
Ἰονικὴν; Ὁ Ἀλκαῖος, ἡ Σαπφῶ, ἡ Μύρ-
της, ἡ Κόρινθα καὶ ἄλλοι δὲν ἔγραψαν
εἰς τὴν γενέθλιον αὐτῶν γλῶσσαν; Τίνος
ἕνεκα λοιπὸν ἡ κριτικὴ τοσοῦτον ἐπικρί-
νει τὸν Σολωμὸν διότι ἀκολουθήσας τὰ
παραδείγματα τῶν περικλεῶν προκατό-
χων του, ἔγραψεν εἰς τὴν πατριὸν αὐτοῦ
γλῶσσαν; Ἡ γλῶσσα τοῦ ποιητοῦ τοῦ
«Δάμπρου,» εἶναι ἡ γλῶσσα ὄλων τῶν
ἔθνους, καθότι οἱ Ἕλληνες ὄλοι ἐνοοῦσι
πᾶσαν αὐτῆς λέξιν ἐξ οἰουδήποτε τόπου
καὶ ἀν ὧσιν ἢ ζῶσιν. Ἐνταῦθα εἰρήσθω
πρὸς τιμὴν τοῦ ποιητοῦ, ὅτι ὁ Σολωμὸς
ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος, ὅστις διὰ τῶν ποιη-
μάτων του ἀπέδειξεν εἰς τὸν κόσμον ὅτι
ἡ νεωτέρα γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων δύναται
νὰ φθάσῃ εἰς τὴν μεγαλειτέραν αὐτῆς ἐν-

ΣΙΣΜ. Ναί, συνθήκας αίματος, και ἐξ ἐκείνου τοῦ αίματος τὸ ὄποιον σὺ ἔχου- σας, και δι' ὃ τὸσον ἔκλαυσσ και ὄλωνέν κλαίω, και ὄπερ τοιαύτην παρ' ἐμοῦ ἐκ- δίκησιν ἀπαιτεῖ . . . τί λέγω; Ἐγὼ κἀ- θημαι ἐνταῦθα πατὴρ τεθλιμμένος, εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ὑποστηρίζω τὸ δίκαιον μυ- ρίων πατέρων. Ἐγὼ ἐβλάβηθην μᾶλλον ἀπάντων, και ὄμιλῶ. Ἀποκριθῆτι λοι- πόν· τί ἔκαμες, τύραννε, τί ἔκαμες τό- σους υἱούς μας; Μὲ ἀδικον, ἐπονείδιστον ἰσχύν, κατέστησας αὐτούς πλῆθύν αἰχμα- λώτων, ἐπὶ τοῦ αὐχένος τῶν ὄποιων πάν- τοτε διὰ νεύματός σου ἔπεσεν ὁ πέλεκυς. εἰς ποιμνιον αὐξήθην ἐν τῷ σφαγεῖῳ μετε- χειρίσθης αὐτούς ὡς ἤθελες, και ἄλλος ἐ- κλείσθη εἰς τὰς φαλακὰς, ἄλλος ἔλαβε θά- νατον ὑπὸ τῆς ἰδίας σου χειρός, ἄλλος ἐ- ξορισθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος και τῆς οἰκίας εἰς σκληρὰν ἐξορίαν ἐπεθυμήθη και ἐθρη- νήθη ὑπὸ τοῦ γεννήτορός του. Τίς τὴν καταχθονίαν ἐξουσίαν σοὶ ἔδωκε; Ἡ ἀ- πόλυτος ἰσχύς τῶν προγόνων; Ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ; Ἡ ἡ ψήφος τοῦ λαοῦ; Ἄθλιε! Σὺ τὴν ἀφήρπασας ἀπὸ τοῦ λαοῦ και τοῦ Θεοῦ. Ἰπὸ σοῦ παρηλλάχθη ἡ παλαιὰ τάξις τῶν πραγμάτων, παρεδιάσθησαν εἰ νόμοι, και ἡ τυραννία ὑπερέβη πᾶν ὄ- ριον. Τί πλέον; Σὺ ἐπώλησας εἰς τὴν μισητὴν Φλώραν τὰς γατιάς μας και τὰ ἰσχυρώτερα φρούριά μας ἵνα ἀγοράσῃς ὑποπτήριγμα τῆς τυραννίας σου. Ἡ θεία ὄργη ἀπνύδασε τοῦ νὰ σὲ ἔχη ἐδῶ μᾶ- στιγα τοῦ λαοῦ· ἡ Πίζα ἀρκούντως ὑ- πέφερε· τώρα δὲ εἰς τοὺς σπαραγμούς, τοὺς ὄποιους ὑπὸ σοῦ ὑπέστημεν ἡμεῖς και τὰ τέκνα ἡμῶν ὑπόκυφον σὺ μετὰ τῶν τέκνων σου, τύρανε αἰμοῦδρε.

ΟΥΓ. Τίς ἐκ τοῦ σκοτεινοτέρου βάθους τῆς ἀδύσσου ἐξέμετε τὸν δαίμονα τοῦτον και τὸν ἐθισεν ἐνώπιόν μου. . . ; Αἰσθά- νομαι τὴν κόμην μου φρικώσαν και ὡς νὰ φεύγῃ ἐκ τοῦ μετώπου μου. . . ἄγριος τρόμος μὲ κυριεύει. . . ἡ δὲ μακρὰ ἀγῶ- νία ἀποκαθίσταται ἐπὶ δυνωτέρα, και ἡ πείνα μευ κρατεῖ τοὺς λόγους ἐντὸς τοῦ στόματος. Καὶ ὄμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ὄμι- λῶσ. . . ἡ δὲ ἐσχάτη αὐτὴ δολι- μασία μου θέλει βοηθήσῃ τὸν ἄθνη. Ἡ κτηραία! οὕτω λοιπόν μ' ἐσώρατε ἐνταῦθα μετὰ τὴν σκληρὰν ζωὴν χαρὰν νὰ ἀπο- σκληρυνθῆτε ἐπὶ τοῦ γεννημένου, νὰ μὲ

ρίψετε εἰς τὸν βόρβορον, νὰ μὲ καταπαε- τήσῃτε, νὰ ὄβρίσῃτε τὴν δυστυχίαν μου; — Ἰδοὺ ἐξοχοι και γενναῖοι ἀποδείξεις τῆς Νέας Πιζαίας ἐλευθερίας! — Ἰδοὺ τὰ ἱρωϊκὰ κατορθώματα, αἱ ἀξίεπαινοι ὕψηλαι ἀρεταὶ ψυχῶν ἰσχυρῶν, ἐλευθέρων, μεγάλων! — Αὐθάδεις ὄσον δειλοὶ! Εἰς τὰς σκληρὰς ἀτίμους πράξεις ἐγγράρη ὁ θρίαμβός μου. Ὁ Οὐγολίνος ἐσεβάσθη τὴν ἐλευθερίαν και ἐδῶ. . . ἐδῶ ἔπαλε καρ- δία ἐλευθέρων ὕψηλόφρων. Ἀλλ' ἀφοῦ εἶδον ἐν τῇ Πίζῃ τὰ αἰσθήματα τῶν υἱῶν δια- φέροντα ἀπὸ τὰ τῶν πατέρων, και ἐκεῖνα τῶν ἀπογόνων ἀπὸ τὰ τῶν προγόνων, ἀφοῦ μὲ ὑπερβολικὴν καρδιαλίαν ἀεί- ποτε εἶδον βαθμηδὸν ἐπὶ μᾶλλον σβυνο- μένην ἐν τοῖς στήθεσι τὴν παλαιὰν ἀν- δρίαν και τὸν πόθον τῆς ἀληθοῦς και ἱερᾶς ἐλευθερίας ἐλαττούμενον, « ἡ Πίζα, ἐφώναξα, θέλει ἕνα τύραννον » — Ἐσρεψα πέριξ τὸ βλέμμα, και οὐδεὶς μοὶ ἦναν- τιούτο. Ἐγὼ ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου ἔχυσα τὸ αἷμά μου· αἱ δὲ οὐλαὶ αὐταὶ ὕψ' ὦν εἶμαι πλήρεις τὸ πιστοποιούσιν. Εἰς τὴν νίκην ὠδήγησα πάντοτε τοὺς πολίτας, τὴν δὲ πατρίδα μου κατέστησα τρόμον τῶν ἐχθρῶν τῆς. Ἐσκέφθην νὰ σμικρύνω τὴν καταισχύνην τῆς ἀποκαθιστῶν αὐτὴν δούλην τοῦ Οὐγολίνου· και ἐπειδὴ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἐλευθερίας ἔμελλεν ἦδη νὰ ἀνεγερθῇ ἀνὴρ ἰσχυρός, μόνος ὁ Οὐγο- λίνος ἦτο ἀξίος τούτου. Ἐγὼ κατὰ τὴν ἀνάγκη· ἠσθάνθην τὴν τόλμην, πλὴν ἡ καρδία, ναὶ ἡ καρδία μου δὲν ἦτο πολὺ σκληρὰ, ὡς ὄφειλε νὰ ἔχη αὐτὴν ὁ προσ- παθῶν νὰ οἰκοδομήσῃ ἕνα θρόνον ἐπὶ τῶν λειψάνων τῆς ἐλευθερίας. Πολλοὺς τῶν προσβληθέντων ἐχθρῶν μου κατεφρόνησα, πολλῶν δὲ ἐφείσθη, οἵτινες πρὸς βλάβην μου ἦσαν οἱ ἀπνηέστεροι, και τοῦτο κα- λῶς γινώσκει ὁ Σισμόνδος. — Αἱ ἄγριαὶ και μανιώδεις φωναὶ τὰς ὄποιας ἀκούω ἀν- τηχούσας πέριξ, δὲν εἶναι φωναὶ ἀναστη- θείσης ἐλευθερίας, ἀλλὰ κεκρατημένης ἐκ- δικήσεως, ἐκδικήσεως αἰμοχαροῦς, τιμω- ρούσης με ἐπειδὴ δὲν ἐφάνην ἐνταῦθα ἀρκούντως τύραννος. Αὕτη εἶναι ἡ πηγὴ πάσης μου δυστυχίας, πάσης μου λύπης. . . τοῦτο εἶναι τὸ ἐγκλημα μου.

ΣΙΣΜ. Ταῦτα εἶναι φλυαρίαι, μωρολογίαι παντός ὑπερήφανοῦ, ὅστις νομίζει ἐκυτὸν γεννηθέντα ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα δεσπόζῃ,

και ὅστις ἀφήρσει παρὰ τοῦ λαοῦ ὅ,τι ἔδω- κεν αὐτῷ ὁ Θεός. — Ναί, σὺ εἶσαι ἔνο- χος, και αἰσθάνεσαι τὸν ἐκυτὸν σου ἔνο- χον. — Σοὶ προτείνω ὕψηλὴν τινα διόρ- θωσιν τῶν ἀναριθμητῶν λαθῶν σου. — Ἄκουσον αὐτὴν. — Ἡ Πίζα δὲν εἶναι ὡς στοχάζεσαι ἀναξία ἐλευθερίας. Ἐμπε- ρικλεῖται ἐν ἐκυτῇ ψυχᾷς διαπύρους, γεν- ναίας, ἰσχυρᾷς· και μολονότι ἐσέβασας πλεί- στας, μένουσιν ὄμως ἐνταῦθα, ὅσαι ἀρ- κοῦσιν ἵνα ὑπερισχύσωσι κατὰ τοῦ ἐσω- τερικῶν και ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν τῆς, και ἵνα ἀποκαταστήσωσι τὴν δημοκρατίαν μεγάλην, αἰωνίαν. — Σὺ λοιπόν ὄφειλεις νὰ ἀποδείξῃς ὅτι μετενόησας διὰ τὰ λάθη σου· ὄφειλεις νὰ καταδικάσῃς μεγάλως σεαυτὸν ἐνώπιον πάσης τῆς Πιζῆς· νὰ ζητήσῃς παρ' ὄλου τοῦ λαοῦ συγγνώμην τῶν ἀτίμων και μιαρῶν πράξεων εἰς τὰς ὄποιας ἀχαλιναγώγητος ἀφέθης· νὰ κλίνῃς τὸ γόνυ ἐνώπιον αὐτοῦ ὅστις εἶναι Κύριός σου· νὰ θρηνησῇς τὰ πλη- μελήματά σου· και σὺ αὐτός νὰ κηρύξῃς τὴν ἐλευθερίαν. Τότε δὲν ἔχεις πλέον ἐχθρὸν τὸν Σισμόνδον, τότε λύω τὰς ἀλύσ- σεις σου, και ζήσον μετὰ τὰ τέκνα σου· ἡ δὲ Πίζα εἶναι ἐν εἰρήνῃ· ἡ Πίζα εἶναι με- γάλη.

ΟΥΓ. Τί! ἡ Πίζα ἐν εἰρήνῃ; ἡ Πίζα μεγάλη; ἄς ὑπάρχῃ μόνον ἡ ἀτιμία τοῦ ὀνόματος αὐτῆς και ἄς εἶναι τρόμος τῶν αἰώνων. . . φρίκη τοῦ κόσμου. — Φύλα- κες, ποῦ εἴθε; . . . σύρατέ με. . . σύρατέ με πάλιν πρὸς τὸν πύργον· ἐλευθερώσατέ με, παρακαλῶ, ἀπὸ τὴν ὄσαν τῶν ληστῶν τούτων, οἵτινες ἀφ' οὗ μοὶ ἀφήρσαν τὴν ζωὴν και τὰ τέκνα μου. . . μὴ ὄντες εἰσέτι εὐχαριστημένοι ζητοῦσι νὰ μοὶ ἀρ- πάτωσι και τὴν τιμὴν. . . τὴν φήμην.

ΣΙΣΜ. Τὴν τιμὴν! τὴν φήμην! Τὰ ὀνόματα ταῦτα εἶναι ἀγνωστα εἰς τὸν Τύραννον· αὐτός τὰ κατεπάτησε καθ' ἡν ἡμέραν μεταξὺ τῶν φόνων ἠνοιξε τὴν πρὸς τὸν θρόνον ὁδόν· ἐπώλει τὰ ἱερὰ ταῦτα ὀνόματα ἀνθ' ἐνὸς κενοῦ τίτλου. Οὐδὲν δύνασαι ν' ἀπολέτῃς.

ΟΥΓ. Οὐδὲν ἠθελε δυνῆθῃ νὰ σοὶ δώσῃ ἡ δειλία μου. Ὁ χαμερπὴς ἐκεῖνος λαός ὅστις ἀφήκε νὰ θέσωσιν ἐπὶ τοῦ τραχή- λου του τὰς ἀλύσεις, δὲν εἶναι πλέον ἀξίος ἐλευθερίας, κυβερνήσεως. Ἐάν ποτε ὑπῆρξε δειλός, εἴάν ποτε ἀφέθῃ ν' ἀπα-

τηθῇ, τὸ πεπρωμένον του ἐπληρώθη· αὐτός θέλει εἶσθαι αἰώνιον παίγνιον τῶν ἰσχυρῶν.

ΣΙΣΜ. Ἀρνείσθαι λοιπόν; ΟΥΓ. Ἄτιμοι, και ἠθέλατε; ΣΙΣΜ. Σὲ μόνον λοιπόν, σὲ μόνον μέμ- φου διὰ τὴν σπαραξικάρδιον θέσιν σου (1)· φύλακες! . . . (2) Οὗτος. . . ἄς. . . μ' ἐν- νοεῖτε. — Ἀλοιμόνον εἰς τὸν ὅστις ἠθέλε τολμησῇ νὰ τῷ ρίψῃ ἐν μόνον τμήμα ἄρτου.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ, ΓΙΒΕΛΛΙΝΟΙ.

ΕΛΕΝ. Ὁ Πάτερ; ΟΥΓΟΛ. Θεέ μου! ὄποια φωνή. ΣΙΣΜ. Καὶ τίς, τίς τολμᾷ; . . . ΟΥΓΟΛ. Ἄ ναί, ἀθλία, ἔλθε και πρὸς τὸν πατέρα σου. . . ΕΛΕΝ. Ἄ πάτερ μου! ΟΥΓ. Θύγατερ, σὲ ἀφῆσαν οὗτοι ἐν τῇ ζωῇ; φεῦ, ἔλθε. . . ΣΙΣΜ. Ὅπισω. ΟΥΓ. Τολμᾷς νὰ παρεντίθῃσαι, και νὰ ἐμποδίσῃς τὸν ἐναγκαλισμόν! . . . ΣΙΣΜ. Ἀρνείτῃ ἐπιμόνως ἵνα ἀποσυρθῇ τῆς τυραννίας, ὥστε οὗτος ἀφ' ἐκυτοῦ καταδικάζεται. — Ἐκτελέσατε τὸ χρέος σας, ὦ φύλακες, και πρὸς τὸν πειναλιῶν πύργον. . . ΡΟΥΓ. Πῶς; ΕΛΕΝΗ. Τί ἀκούω! ΟΥΓ. Οἴμοι!

ΕΛΕΝΗ. Ἀτελεσφόρητοι λοιπόν ὑπῆρ- ξαν οἱ λόγοι σου, ὦ ἀγαθὲ ποιμὴν; Μια- ταία ἡ ἐλπίς σου; Αὐτός θ' ἀποθάνῃ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἀπὸ θάνατον τοσοῦτον φρικώδη; ὦ φίλτατε πάτερ! ὦ πάτερ μου! Ἐγὼ αἰσθάνομαι ἐδῶ πάσας τὰς βασάνους σου, πάντας τοὺς σπαραγμούς σου και εἰσέτι μεγαλητέρους. Οἴμοι! Πῶς δύνα- ται ἐπὶ γῆς νὰ ἔχη χώραν βαρβαρότης τοσοῦτον στυγερά! Πῶς δύναται ὁ ἀνθρω- πος νὰ ἦναι τοσοῦτον σκληρός κατὰ τοῦ ἀνθρώπου; Καὶ πῶς δύναται ὁ Θεός νὰ ὑποφέρῃ τοσοῦτον ἀπνηεὶς ὑπερβολᾶς! Ἰδέτε, ἰδέτε πόσας ρυτίδας ἀφήκεν ἐπὶ

(1) Ἀνίσταται και μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ ἄλλοι. (2) Εἰσέρχονται οἱ φύλακες.

τοῦ προσώπου του ἡ πείνα! πῶς εἶναι κοῖλοι καὶ ἐστερημένοι φωτὸς οἱ ὀφθαλμοί του, πῶς ἀνωρθωμένη ἐπὶ τοῦ μετώπου ἡ κόμη! Οἴμοι! σχεδὸν ἐκπνέει! καὶ σεις δὲν κινεῖσθε, δὲν κλαίετε, δὲν ὠχρίατε; . . . ἀπληπισμένη πίπτω πρὸ τῶν ποδῶν σας· τὸ ἔνσαρκον ἐκεῖνο φάσμα, ταῦτα τὰ δάκρυά μου . . . ἡ λύπη αὐτὴ ἀς διεγείρωσιν ἐν ὑμῖν εὐσπλαγγινᾶν ἡ θρησκεία ἀς ὁμιλήσῃ εἰς τὴν καρδίαν σας, ναὶ ἡ θρησκεία ἀς συγκινήσῃ ὑμᾶς. . . ἐλευθερώσατε τοὺς ἀδελφούς μου, τὸν πατέρα μου. . .

ΟΥΓ. Ἐλένη, ἐγέρθητι, τί πράττεις; . . . Διατί ἐκμηδενίζεσαι τόσον, θύγατερ; Νὰ παρακαλῆς δι' ἐμέ; . . . καὶ ποίους νὰ παρακαλῆς; Αὐτούς;

ΡΟΥΓ. Ὁποῖαν καρδίαν ἔχεις, Σισμόνδε; ΣΙΣΜ. Τὸν κατέστησα ἀνεξάρτητον δικαστὴν τῆς τύχης του· πλὴν αὐτὸς εἶναι σκληρὸς.

ΟΥΓ. Δι' ἐσχατον βασιανιστήριον μὲ ἔθεσαν μεταξὺ τῆς ζωῆς τῶν τέκνων μου καὶ τῆς τιμῆς μου. Ἄ! Ἐγέρθητι, Ἐλένη μου, φύγε ἀπ' αὐτούς: . . . δι' ἡμᾶς δὲ ἰκέτευε τὸν Θεόν.

ΕΛΕΝΗ. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν πλέον οὐδεμίαν ἐλπίδα; Ἄ ναὶ! μοὶ τὸ λέγει ἡ καταχθονία αὕτη σιωπή! Ὡ δειλοί! Ὡ διπλασίως διαστρεμμένοι! — Ὡ ἄτιμοι! Εἴθε νὰ λάβητε τὴν αὐτὴν τύχην τούτου, καὶ χειροτέραν, ἐὰν ὑπάρχη. — Ἐστερημένοι τιμῆς, ἐστερημένοι περιουσίας, καταπραμένοι παρὰ τοῦ Θεοῦ, μισοῦμενοι παρὰ τῶν ἀνθρώπων, εἴθε νὰ ἰδῆτε τὰς τρυφεράς συζύγους σας καὶ τὰ ἀθῶα τέκνα σας ἐκπνέοντα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας ὑπὸ βραδέος θανάτου· εἰς σᾶς δὲ σκελετοὺς ἡμιζώους καὶ θεατὰς τῶν ἀπανθρώπων καταστροφῶν, εἰς σᾶς νὰ φθάσῃ τρομερὸς, βραδύς, ἀπελπιστικὸς θάνατος.

ΟΥΓ. Ὁ Θεὸς νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἀράς σου. Εἰς τὴν Πίζαν ἐγὼ ἀφίνω. . . τὴν αἰωνίαν καταραν μου. . . Κακῆ, σκληρὰ πόλις, μὴ χαίρηξ ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ τοῦ Κυρίου σου, ἐπειδὴ τὸ μέτρον τῶν πταισμάτων σου εἶναι πληρὸς, καὶ ὁ Θεὸς θέλει σὲ τιμωρήσει· θέλεις ἰδεῖν τὰ παράλια σου ἔρημα . . . ἐφάμιλλος τοῦ Ἐνετοῦ λέοντος ἐν τῇ Βαλδοῦν, δὲν θέλεις εἶσθαι πλέον ἀντίκλιος τῆς Γενεύης . . . εἰς δὲ τὰς μεμακρυσμένας ἀκτῆς, ὅπου πρῶτον

τόσον ἰσχυρῶς ἠκούσθη, αἰωνίως ναὶ, αἰωνίως θέλει σιγήσει ἡ φωνὴ τῶν θριάμβων σου. Παίγνον τῶν γειτόνων, καταφρόνησις τοῦ κόσμου. . . σὺ αὐτὴ ἐν τῇ φρικώδει καὶ μακρᾷ ἀγωνίᾳ, ἣν τώρα ὑποφέρω. . . χωρὶς ποτὲ νὰ ἀποθάνῃς, πάντοτε θέλεις ἀποθνήσκαι (1).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, ΓΙΒΕΛΛΙΝΟΙ.

ΕΛΕΝΗ. Ὡ πάτερ! πάτερ! (2).

ΡΟΥΓ. Ὡ τρομερὰ ἡμέρα!

Τέλος τῆς Γ'. πράξεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ

ΕΛΕΝΗ. Τίς μὲ ἀνακαλεῖ πρὸς τὸν πόνον μου, ἐκ τοῦ γλυκεῖος λιθάργου, εἰς ὃν ἤμην βυθισμένη; Εἶσαι σὺ, ὦ φρόνιμη γέρον; Εὐσπλαγγινικῶς μὲ σφίγγεις εἰς τὰς ἀγκάλας σου καὶ σφογγίζεις τὰ δάκρυά μου. Ἄχ ἄφες τὸν θάνατον νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς τούτους. ἤθελον εἶσθαι πολὺ εὐτυχὴς, ἐὰν δὲν ἴδω ἐν τῇ ἐσχάτῃ δυστυχίᾳ ἐξολοθρευμένους ὑπὸ τῆς πείνης. . .

ΡΟΥΓ. Ἡ θέλεις ἰδεῖν τρομερὰν μάχην μεταξὺ πατέρων καὶ υἱῶν, ἢ θὰ ἐλευθερωθῇ ὁ Οὐγολίνος; — Ἐλπίζε.

ΕΛΕΝΗ. Ἄ σὲ ἐνοῶ! ὁ Ἑρρίκος ὑποκινεῖ τὸν ὄχλον πρὸς ὑπεράσπισίν του. Οὕτω τοὺς τρόμους διαδέχονται οἱ τρόμοι, τὰ ἐγκλήματα διαδέχονται ὑπὸ τῶν ἐγκλημάτων. Καὶ ἐὰν αὐτὸς μολυνθῇ ὑπὸ τοῦ πατρικοῦ αἵματος. . . ἤθελε δυνηθῆ νὰ μοὶ προσφέρῃ πλέον τὸν συζυγικὸν ἐναγκαλισμὸν; μόλις ἐκτελέσῃ τὴν βδελυρὰν ὑπερβολὴν, εἰς ἐμὲ μόνην θέλει ἰδεῖν τὴν ὀλεθρίαν αἰτίαν τοῦ κακουργήματός του, καὶ μεταξὺ ἀενάων ἐλέγχων θέλει μοὶ φωνάζει· «διὰ σὲ ἐβόησα τὸν πατέρα μου. . . Πέταξον, Ρουγιέρε, πρὸς εὐρεσίν του, ἀπόσπασον, παρακαλῶ, ἀπὸ τῆς

(1) Πίπτω, ὀπισθοκίεμαι, δὲ καὶ φέρεται ἔκ τῶν ὀπισθίων.

(2) Πίπτω εἰς τὰς ἀκτῆς τοῦ Ρουγιέρου.

χειρὸς του τὸ πατροκτόνον ξίφος· εἶπέ του, ὅτι πᾶς πατήρ, ἐὰν καὶ ἀπάνθρωπος, ἀπαιτεῖ σέβας, εἶπέ του, ὅτι τοῦ τὸ ἐπιβάλλω, εἶπέ του, ὅτι ἡ σκληρὰ καὶ φρικώδης εἰμαρμένη μας ἐσημειώθη ἤδη εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ ὅτι εἰς τὰ τεῖχη ταῦτα δὲν θέλει ἰδεῖν ποτὲ πλέον τὴν Ἐλένην του.

ΡΟΥΓ. Ἐγὼ εὐλογῶ τὰ ὄπλα τὰ ὅποια ἔλαβεν ὁ Ἑρρίκος. — Οἴμοι! ἐγὼ ἐὰν καὶ ἀθῶος, ὑπῆρξα ἡ πρώτη αἰτία τῆς σκληρᾶς τύχης τοῦ Οὐγολίνου· καὶ πρῶτος ὀφείλω νὰ παρέξω ὑψηλὴν τινα θεραπείαν εἰς τοσαύτην ζημίαν.

ΕΛΕΝΗ. Ἀλλὰ θεραπείαν αἵματος!

ΡΟΥΓ. Αὕτη θέλει δυνηθῆ νὰ σμικρύνῃ πρὸς τοὺς ἀπογόνους τὸ αἷμα μας. Ἐὰν δὲ ποτε ἐγερθῇ ἐκ τοῦ ἀποτροπαίου πύργου φοβερά τις φωνὴ, τὴν ὅποιαν νὰ ἐπαναλάβῃ ἡ Πίζα σκληρότης εἰς τοὺς ἐπερχομένους αἰῶνας· μὴ γένοιτο ἵνα εἰς τὴν φωνὴν ἐκείνην προστεθῇ· «ἡ Πίζα ὑπέφερε βαρβαρότητα τοσοῦτον καινοφανῆ, καὶ δὲν ἐχύθη οὐδὲ ρανίς αἵματος.» Τὸ χυθισμένον αἷμα θὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀτιμίαν μας. Ἐν τούτοις συμφέρει νὰ ἐλπίζωμεν. Ἴσως δὲ αἱ ἀπειλαί, ἡ ὀργή, τὰ ὄπλα τοῦ Ἑρρίκου λάβωσιν αἴσιον πέρας. — Ἄς ἴδῃ ὁ αἰμοχαρὴς ἀδελφός μου ὅτι δὲν εἶναι τόσον εὐκόλος ἡ ἐπιχείρησις, τὸ δὲ γυμνὸν ἐκεῖνο ξίφος ὅπερ θέλει ἀστράψει εἰς τὴν χεῖρα ἐνὸς υἱοῦ ἀς τὸν κάμῃ νὰ αἰσθανθῇ τὸ βᾶρος ὅλον τῆς ἀπάνθρωπου τολμηρίας. Εἰς τὴν θέαν ἐκείνην ἴσως μετανοήσῃ, ἴσως ἀπορρίψῃ τὸ ξίφος· ἀλλ' ἐὰν ἦναι τοσοῦτον σκληρὸς, ὥστε ἀτάραχος νὰ κινήσῃ πρὸς ἀπαισίαν μάχην, ἐγὼ θέλω ὀρμήσει ἐντὸς τοῦ πλῆθους, καὶ ὑψόνων τὸν Σταυρόν, εἰρήνην, θέλω φωνάζει, εἰρήνην, ὦ ἀδελφοί. Πάντοτε ἡ Πίζα ὑπῆρξεν εὐπειθὴς πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ Ποιμένου τῆς, καὶ ἐὰν μετὰ τοσαύτας σφαγᾶς ὑπερποθῇ ἀνάπαυσιν καὶ εἰρήνην, καρπὸς τῆς εἰρήνης ἔσται ἡ ζωὴ τοῦ Οὐγολίνου.

ΕΛΕΝΗ. Ἄ Ρουγιέρε, τί λέγεις; — Πᾶσα πρόνοια, βραδεία θέλει φθάσει. Τέσσαρες ἤδη ἡμέραι παρηλθον, ἀφ' ὅτου ὁ Οὐγολίνος ἐκλείσθη ἐντὸς τοῦ ἀπαισίου πύργου, καὶ βεβαίως, οἴμοι! μετὰ τῶν τέκνων του πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν οὐδὲ σκιὰν φαγητοῦ εἶδε· καὶ τέσσαρας ἤδη νύκτας ὕπνος δὲν ἐκάλυψε τὰ ὠχρὰ καὶ ἐξησθενημένα βλέφαρά των. Βεβαίως ἀπέθανον

ἤδη οἱ ἄθλιοι· καὶ ἐν σήμερον ἀνοιχθῶσιν αἱ θύραι τοῦ φρικτοῦ πύργου, δὲν θὰ ἐξέλθωσι μόλις εἰς τὸ φῶς καὶ δὲν θὰ προφθάσωμεν νὰ τρέξωμεν πρὸς αὐτούς, ὅπου θὰ τοὺς ἴδωμεν βωβούς καὶ κρύους, ἴσως πίπτοντας πρὸ τῶν ποδῶν μας, ἵνα μηδέποτε ἐγερθῶσι πλέον! — Ἄλλ' ὅποιον θόρυβον ἀκούω; Ὁποῖαν κλαγγὴν ὄπλων καὶ ὀπλοφόρων; Ὡ Θεέ μου!

ΡΟΥΓ. Εἶναι ὁ Σισμόνδος.

ΕΛΕΝΗ. Τίς μὲ ἀπαλλάττει τῆς ἀποστροφόμενης θεᾶς;

ΡΟΥΓ. Κρύφθητι, θύγατερ, εἰς τὰς ἀγκάλας ταύτας· ἐγὼ ὀφείλω. . .

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ μετὰ ΓΙΒΕΛΛΙΝΩΝ καὶ πολλῆς ἀκολουθίας ὀπλοφόρων. ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ.

ΣΙΣΜ. Ὡ! τί βλέπω; Ρουγιέρε, τί πράττεις; μετ' ὀλίγον τὸ πεδῖον τοῦτο θέλει εἶσθαι πεδῖον τῆς μάχης, καὶ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον θέλει φέρει ἐνταῦθα ἡ ἀνδρεία δεξιὰ τοῦ συζύγου τῆς. Θέλω δὲ τὸ ἀναίμον πτώμα ταύτης νὰ θέσω ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ὡς ἐμπόδιον τοῦ προδότη· ἀς εἰσέλθῃ, ἀς καταστρέψῃ, ἀς κατεδαφίτῃ τότε τὸ παλάτιον τοῦτο, ἀς ὑψώσῃ τότε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πατρὸς τὸ πατροκτόνον ξίφος. Ἀπομακρύνθητε λοιπὸν. . .

ΕΛΕΝΗ, ἰδοὺ τὸ στῆθος, ἀσμένως. . .

ΡΟΥΓ. Ἐγὼ τὴν ὑπερασπίζομαι· ἐλθέτε λοιπὸν, ἐὰν ἔχῃς καρδίαν ἱκανήν. . .

ΕΛΕΝΗ. Ἄφες, Ρουγιέρε, νὰ μὲ φονεύσῃ.

ΡΟΥΓ. Ἄ! σιωπά.

ΕΛΕΝΗ. Σισμόνδε, ἐκ τῶν Γирардίσκων μόνην ἐμὲ ἀποστρέφεται περισσότερον· ἐπειδὴ εἶμαι σύζυγος τοῦ Ἑρρίκου. Σύρε με πρὸς τὸν πύργον τῆς ὀδύνης· κάμε νὰ ἀναμίξω τοὺς στεναγμούς καὶ τὰ δάκρυά μου με ἐκεῖνα τῶν προσφιλεστέρων μου ψυχόραγούντων. Οἴμοι! σὺ τὸ ἀρνείσαι μόνον ἐπειδὴ τὸ ἐπιθυμῶ.

ΣΙΣΜ. Ἀθλία, ἐὰν δὲν σὲ ὑπερασπίζετο τὸ τοῦ ἀδελφοῦ μου στῆθος. . .

ΡΟΥΓ. Ὁ ἀδελφός σοι εἶναι ἐχθρὸς ὡς ὁ υἱός. Τρέμε, Σισμόνδε. . .

ΣΙΣΜ. Ἀφρων, δὲν τὸ ἐνθυμεῖσαι πλέον; σὺ, σὺ αὐτὸς ἐπὶ τῆς διαπύρου αἰχμῆς τῶν ξιφῶν μας ἔγραψες, «Ὀργὴ Θεοῦ»

ἡ δὲ ὄργη αὐτὴ εἶναι φοβερά, καὶ ὅταν τὸ μῆτρον τῶν πταισμάτων πληρωθῇ, αὐτὴ ἐπεκτείνεται εἰς γενεάς γενεῶν, καὶ δὲν συγχωρεῖ. Ἀνίσχυρε θνητὲ, ἀξίως τῶρα νὰ ἀναστῆλθῃς τὸν ῥοῦν; Ἀλοίμονον εἰς ἐκεῖνον ὅστις αἰχμάλωτος τῶν χρόνων καὶ τῆς ἡλικίας, μὲ τοὺς χρόνους καὶ τὴν ἡλικίαν μεταβάλλει στοχαζόμενος. Τοῦτον περιμένει τὸ ἴδιον μῖσος, καὶ ἡ γενικὴ καταφρόνησις.

ΡΟΥΓ. Ἄ! εἶθε ἐκεῖνο ὅ,περ ἐν τῇ ζωῇ μου ἐπραξά, εἶθε νὰ μὴ γίνῃ αἰτία αἰωνίου κλαυθμοῦ μετὰ θάνατον· εἶθε μετὰ τὸν ἦχον τῆς ἀγγελικῆς σάλπιγγος τὴν ἐσχάτην ἡμέραν τῆς κρίσεως νὰ μὴ φανῶ πρὸς τὸ μέρος τῶν καταραμένων! Εἶμαι ἤδη πλησίον τοῦ τάφου, ἐκ τοῦ ἠεωγμένου δὲ λίθου ὅστις ὑπὲρ ἐμοῦ θέλει κλεισθεῖ, κατέρχεται ἀκτίς φωτὸς εἰς τὸν ἐσκοτισμένον μου νοῦν. — Πόσον τρελὸς ὑπῆρξα! Ἐγὼ παρώξυνα πρῶτον τὴν ὄργην τῶν πολιτῶν κατὰ τοῦ Νίνου τῆς Γαλλούρας, ἐπιθυμοῦντος καὶ τούτου νὰ γίνῃ ἐνταῦθα τύραννος. Ὁ Νίνος ἐνίκηθη, δὲν ἐνίκηθη ὅμως ἡ τυραννία. Σκληρότερος, ἐπιφοβώτερος, ἡγέρθη ὁ Οὐγολίνος· ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὴν ὄργην τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς κατακρημνίζεται ἐκ τοῦ θρόνου· ἀλλ' ἔπαυσαν ἴσως τῶρα ἐν τῇ Πίζῃ οἱ θάνατοι, οἰμοί, αἱ βίαι, αἱ ἀρπαγαί, αἱ ὕβρεις; Εἰς ἦτο ὁ Τύραννος, μυρίους τῶρα βλέπω, καὶ ἔτι σκληροτέρους. Πᾶσα ἀπόκεντρος γωνία, πᾶσα πτωχὴ στέγη, ἕκαστος ναὸς τέλος ἔχει τὸν τύραννον του. Ἰπὸ τὸ πρόσχημα τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ ἐδῶ παρασκευάζεται χώρα εἰς ἰδιωτικὰς ἐκδικήσεις, τὸ δὲ μῖσος, τὸ θανατηφόρον μῖσος τὸ φαρμακεῖον τὰ στήθη, ὀπλίζεται μὲ τὰ τρομερώτερα ὄπλα, καὶ πάντοτε εἰς τὴν ἀνανεουμένην μανίαν του εὐρίσκει τροφήν. Ἐνταῦθα ἡ διάνοια κατασκοπεῖται πολὺ μᾶλλον ἢ ὑπὸ τοὺς θηριωδιστέρους τυράννους. Ἐάν ἐκτύγη τοῦ τιμίου πολίτου μία λέξις λύπης: «Εἶναι Γουέλφος», φωνάζει ὁ ἄλλος· μαινόμενος ὁρμᾷ κατ' αὐτοῦ, ληλατῆται τὸ παλατίον του, τὰς δὲ παρθένους θυγατέρας, καὶ τὰς συζύγους ἀφίνει εἰς τὰς ὁδοὺς ἐξυδρισμένας καὶ γυμνάς. Οὕτω μεταξὺ νέων καὶ στυγερῶν τρόμων, ἐδῶ ἐν τῇ αἰματι ἀγέλλονται, σχιρτῶσιν, εὐφραίνονται, χαρούμενοι· καὶ αὕτη εἶναι ἡ

σώφρων, ἡ σεβαστὴ δημοκρατικὴ κυβέρνησις, αὕτη εἶναι ἡ εἰρήνη ἣν χαίρεται τις ἐν τῇ Πίζῃ.

ΣΙΣΜ. Ρουγιέρε, εἰς σὲ ὀμιλεῖ ὁ ἐχθρὸς τῆς Δημοκρατίας Δαίμων, καὶ ὁ τῶν χρόνων καὶ τοῦ ἄδου. Ὅσον δεινὴ, αἰματηρὰ καὶ ἐσχάτη μάχη καταστρέφει καὶ ἀφανίζει τὸν ἐχθρὸν, τόσον δίδει χώραν εἰς τὰς γλυκύτητας διαρκοὺς ἐλευθερίας. — Ἀλλὰ χάνομεν τὸν καιρὸν μας εἰς μωρολογίας. — Φίλοι, ἵνα σὺν τῇ ποινῇ τοῦ τυράννου ἐξασφαλισθῇ διὰ παντὸς ἡ εἰρήνη τῆς πατρίδος, ἵνα ματαιωθῶσι τὰ τοῦ ἀδυνάτου παράπονα, καὶ ἵνα ἀποκοπῇ τέλος ἡ ὁδὸς πάσης διεστραμμένης πράξεως, ἃς τρέξωμεν, ἃς ἐκτελεσθῇ ἡ συμβουλή μου. Μεταξὺ τῶν κραυγῶν τοῦ συναθροισμένου καὶ χειροκροτοῦντος πλήθους ἃς ῥιφθῶσιν αἱ κλεῖς τοῦ πύργου εἰς τὸν Ἄρνον, ὁ δὲ ποταμὸς ἃς τὰς κρύψῃ αἰωνίως εἰς τὰς βαθυτέρας ἀβύσσους του.

ΡΟΥΓ. Τί ἀκούω!

ΕΛΕΝΗ. Ὡ Θεέ μου!

ΣΙΣΜ. Τὰς κλεῖς εἰς τὸν Ἄρνον! εἰς τὸν Ἄρνον!

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΕΡΡΙΚΟΣ μετ' ἀκολουθίας ΓΟΥΕΛΦΩΝ, ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, ΑΡΧΟΝΤΕΣ ΓΙΒΕΛΛΙΝΟΙ, ΟΠΛΟΦΟΡΟΙ, ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ

ΕΡΡΙΚ. Εἰς τὸν Ἄρνον! — Στάσου...

ΣΙΣΜ. Ἄ! προδότα!

ΡΟΥΓ. Σὺ ἐγκαίρως...

ΕΛΕΝΗ. Καὶ δύναμαι νὰ βλέπω.

ΕΡΡΙΚ. ἔχω γεγυμνωμένην τὴν σπάθην ἵνα φεισθῶ ἐγκλημάτων.

ΣΙΣΜ. Ἀποσύρθητι.

ΕΡΡΙΚ. Στάσου, ἢ τρέμε.

ΕΛΕΝΗ. Ἄ! ἔρριξε! ἔρριξε! Οὕτω μ' ἀγαπᾷς; Παῦσον· θέλεις νὰ ἐνοχοποιηθῇς δι' ἐμέ; Πράττων οὕτω νομίζεις ὅτι μοὶ ἀπακαθίστασαι προσφιλέστερος; πλὴν πολὺ ἀπατάσαι· σὲ μισῶ ἔάν τὸ ξίφος...

ΕΡΡΙΚ. Ἄ Ἑλένη!

ΣΙΣΜ. Ἄς μὲ ἴδῃ λοιπὸν ἡ Πατρίς νὰ τιμωρῶ ὡς ἄλλος Βροῦτος εἰς ἐσὲ ἕνα υἱὸν ἐπαναστάτην. Σὺ συχομώττεις ὑπὲρ τοῦ τυράννου, ὑπὲρ τοῦ τυράννου εἶναι τὰ ὄπλα σου, Γουέλφοι εἶναι οἱ ὄπαδοί σου· ἀλλὰ τὸ ἀνίκητον ξίφος ὅπερ τῶρα γυμνῶν γνωρίζεται νῦν τῶν δειλῶν ἐκείνων, καὶ σὺ

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, μετ' ἀκολουθίας ἀκολουθίας ἐπισκόπων, ΣΙΣΜΟΝΔΟΣ, ΕΡΡΙΚΟΣ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΓΙΒΕΛΛΙΝΟΙ, ΓΟΥΕΛΦΟΙ.

ΣΙΣΜ. Πῶς!

ΕΛΕΝΗ. Ποῖον βλέπω;

ΣΙΣΜ. Ζῆ;

ΡΟΥΓ. Φερνάνδε!

ΕΛΕΝΗ. Ὡ! ἀδελφὲ... Ὡ ἀδελφὲ μου!...

ΦΕΡΝ. Μὴ μὲ ἐναγκαλιζέσσαι, Ἑλένη μου, ἐπειδὴ δὲν εἶναι καιρὸς ἐναγκαλισμῶν. Ἐρχομαι ἐκτελεστῆς ἀδυσωπότητος ὄργης. Ἐν τῷ μέσῳ τοσοῦτων ἐχθρῶν, οὐδ' ἔχω ἐνώπιόν μου, ἕνα ζητῶ, καὶ τὸν ἀναγνωρίζω ἐκ τοῦ πεφοβισμένου βλεμματός καὶ ἐκ τοῦ τρόμου ὅστις τὸν κατέχει. Θεώρησόν με, ναι· ἐγὼ εἶμαι ὁ Φερνάνδος ἐκεῖνος τοῦ ὀπίου θέλεις ν' ἀφαιρέσης πατέρα, ἀδελφοὺς, καὶ πατρίδα· ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον διὰ προδοσίας ἤθελες δι' ἄλλων νὰ φονεύσης, ὅπως ἄρης τὸ ἐπιφοβώτερον ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐκδικήσιν σου. Ζῶ ὡς ἐκ Θεοῦ θαύματος, ζῶ διὰ τὸν τῶν διεστραμμένων, καὶ ἐκ τοῦ Πιζαίου ναυτικοῦ, ἐπιστρέφω νικητὴς τῶν Γενευίων καὶ σωτὴρ πατρός καὶ πατρίδος. Ἀτεβεῖς βεβηλωταί τῆς ἐλευθερίας, τί πράττετε διὰ τῶν ἀνηκούστων καὶ νέων σκληροτήτων σας; Ἐχθρεύετε τὴν πατρίδα, μὲ τοὺς ἐλευθέρους τόπους, ἡ κυβέρνησις δὲ ἐκεῖνη ἥτις μᾶλλον ὤφειλε νὰ θέλγῃ τοὺς ἀνθρώπους, νὰ δεικνύεται πράξις, σεβαστὴ, ἱερά, ἡ κυβέρνησις αὕτη δι' ὑμῶν δεικνύεται βδελυρωτέρα, ἀδικωτέρα, ἀτιμωτέρα. Εἰς δὲ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῆς ἀπείρους ὄντας καὶ τοσοῦτον κακοὺς διδετε ὄπλον ἰσχυρὸν, καὶ σεῖς, σεῖς αὐτοὶ προσφέρετε τὸ γυμνὸν στήθος τῆς πατρίδος εἰς τὰς θανατηφόρους πληγὰς των.

ΕΡΡΙΚ. Ὡ ὑψηλὴ ἀλήθεια!

ΡΟΥΓ. Ὡ ὑπεράνθρωποι λόγοι!

ΦΕΡΝ. Τῶρα εἰσθε εὐχαριστημένοι; Ἢ ἀπαυδήτασα πλέον Ἰταλία νομίζεις ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος ἐνὸς Μονάρχου εὐρίσκει εἰρήνην καὶ ἀνάπαυσιν· καὶ ὅταν βλέπῃ ὑψομένην σημαίαν τινὰ ἐλευθερίας, φρίττουσα στρέφει τὸ βλέμμα ἄλλου, καὶ ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ὀρέων ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων κοιλῶν ἰδοὺ ἡ κυβέρνησις τῶν ληστῶν·

ἀρχηγὲ τῶν δειλῶν, θεώρει τὸ ξίφος τοῦτο καὶ τρέμε! αὐτὸ ἀσφιλῶς διευθύνεται πρὸς τὸ στήθος σου καὶ ἐπὶ τῆς αἰχμῆς του ὑπάρχει ἡ κατάρα μου.

ΕΛΕΝΗ. Ἐμὲ, ἐμὲ μόνον φονεύσατε.

ΡΟΥΓ. Ἄ! στάσου, θύγατερ.

ΕΛΕΝΗ. Ματαιίως! θέλω τὸν θάνατον, καὶ θέλω νὰ προηγηθῶ τῶν ἀδελφῶν καὶ τοῦ πατρός μου· ἃς ἐμπήξῃ τῶρα, ὅστις ἀπὸ σᾶς εἶναι εὐσπλαχνικώτερος, ἃς ἐμπήξῃ τὸ ξίφος εἰς τὸ στήθος τοῦτο. Ἐάν θείης, Σισμόνδε, νὰ τιμωρῆσης τὴν αὐθάδειαν ἐνός υἱοῦ, ἰδοὺ ἡ ὁδός! Φεῦ, ἀπομακρύνθητι, Ρουγιέρε, καὶ ἄρες ἐλευθερίαν τὴν δίοδον εἰς τὰ ξίφη των.

ΡΟΥΓ. Εἰς ὅλας τὰς τοῦ ἄδου ἐρινύνας μόνον ὀφείλω νὰ ἀνοίξω τὴν δίοδον. — Σισμόνδε, ἐλθέ, τί βραδύνεις; Βάψον τὸ μιὰρὸν ξίφος μὲ τὸ αἷμά μου, καὶ διὰ τοῦ στήθους μου φθάσον εἰς τὸ στήθος ταύτης. Γύμνασον ἐνταῦθα τὴν χεῖρα εἰς ἀσεβεῖς πληγὰς· θέλει σοὶ εἰσθαι εὐκόλον νὰ μεταβῆς ἐκ τοῦ ἀδελφικοῦ φόνου εἰς τὸν τοῦ υἱοῦ· καὶ ὅταν στρέψῃς τὸν σιδήρον κατὰ τῶν ἱερέων, καὶ μολύνῃς τὴν Πίζαν μὲ τὸ αἷμά μου, τότε τὸ στάδιον τῆς δόξης σου θέλει εἰσθαι ἐντελές.

ΕΡΡΙΚ. Ἐμὲ, ἐμὲ μόνον ἀκουσον, Σισμόνδε, πρὶν ἢ κινήθῃς εἰς ἐσχάτας ἀπληπισμένας ὑπερβολὰς· ὑψόνω εἰσέτι φωνὴν ἱκετήριον. Ἀπόσυρον, ἀπόσυρον τὸν πόδα ἀπὸ τοῦ φρικώδους κρημοῦ· δὲν δύνασαι οὔτε βῆμα νὰ προχωρήτης χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃς ἐπὶ σοῦ βαρείαν καὶ ἐσχάτην βλάβην. Οὔτε νὰ νομίζῃς ἤδη σεαυτὸν ἀσφαλῆ, ἐπειδὴ εὐχρίθμους καὶ κακῶς ὀπλισμένους βλέπεις τοὺς ὀπαδοὺς σου. Ἄ πάτερ! ὅλη ἡ Πίζα εἶναι ὑπὲρ τοῦ Οὐγολίνου καὶ πλήρης ἀνεκφράστου μανιακοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀκολουθεῖ τὰ ἔχνη νέου τινὸς πολεμιστοῦ ὅστις δαφνοστεφῆς ἐπιτορφεῖ ἀπὸ τὰς νίκας του εἰς τὴν γεννέτειραν γῆν. Τρέμε, Σισμόνδε, τρέμε τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο κτύπημα. Ἀκούεις τὰς κραυγὰς ταύτας; Αὐτὸς φθάνει, τὸν βλέπω, σὲ ζητεῖ.....

ΣΙΣΜ. Ὡ Θεέ μου!

ΡΟΥΓ. Τί νὰ ἦναι;

ΕΛΕΝΗ. Ἡ καρδία μου πάλλει!

φωνάζει. Ὡς ἐὰν ἐλευθερία, ποῦ θέλεις εὐρῆ πλέον ἐπὶ γῆς ὑπερασπιστὰς ἐὰν οὕτω δειλῶς ὑβρίζεις, νοθεύεις, καταπατεῖσαι ὑπ' αὐτῶν σου τῶν ὀπαδῶν; Εἰς σᾶς, ἄπιστοι, εἰς σᾶς, ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία ἀνευρίσκει τοὺς σκληροτέρους καὶ θανασιμωτέρους ἐχθρούς της· καὶ ἐνῶ χύνοντες αἷμα νομίζετε ὅτι ὑπηρετεῖτε αὐτήν, ὑπηρετοῦντες μόνον τὴν τυραννίαν, οἰκοδομεῖτε τοὺς θρόνους. Σεῖς μόνον καταστήσατε τὸν πατέρα μου τύραννον ἐν τῇ Πίζῃ· ἰδικά σας εἶναι τὰ πλημμελήματα ὑφ' ὧν ἐκηλιδώθη ἓνα ἀποκτίση τὸν θρόνον, καὶ αἱ σκληρότητες ὄλαι, τὰς ὁποίας ἐπραξεν, εἶναι ἰδικαί σας· διατί λοιπὸν νὰ τὸν τιμωρῆτε τόσον βαρβάρως; διατί νὰ δεικνύσθε εἰς τὸν κόσμον τοσοῦτον ἄδικοι, τὴν δὲ πατρίδα νὰ ἀποκαθιστᾶτε ὄνομα αἰωνίου τρόμου, κατάρτας, ἀτιμίας; Γίβελλῖνοι, μὲ ἠκούσατε, ἐγὼ δὲν ἀνήκω οὔτε εἰς τὸ κόμμα τῶν Γουέλφων οὔτε εἰς τὸ τῶν Γίβελλῖνων, ἀγνοῶ τὰ αἱματηρὰ ταῦτα ὀνόματα· εἶμαι ὀπαδὸς τῆς ἀληθοῦς καὶ ἱερᾶς ἐλευθερίας, εἶμαι πολίτης, εἶμαι πολεμιστῆς· ἐπιστρέφω μὲ τὴν νίκην, καὶ σᾶς ζητῶ ἓνα πατέρα.

ΣΙΣΜ. Ἐχὼν τὰ ὄπλα ἀνὰ χεῖρας δὲν ζητεῖς, ἀλλ' ἐπιβάλλεις· οὐδεὶς ὅμως ἐπιτάττει ὅπου εἶναι ὁ Σισμόνδος, καὶ ὅπου ἄρχει ὁ νόμος.—Εἰς μάτην προσπαθεῖς νὰ μᾶς τρομάξης μὲ τὴν φωνὴν καὶ τὸ ξίφος σου, ὡς δύνασαι καλῶς νὰ τὸ διακρίνης ἐπὶ τῶν θαρράλεων μετώπων, τῶν περικυκλούντων με. Ἐγὼ δὲν ἐπιβουλεύομαι τὰς τῶν ἄλλων ἡμέρας· τοῦτο δὲ τὸ ξίφος μου πρὸς τὰ στήθη τῶν ἐχθρῶν μόνον διευθύνεται, καὶ εἰς τὰ στήθη τῶν θέλει διαψεύσει τὴν ἄδικον συκοφαντίαν. Ὁ Θεὸς γινώσκει ἐὰν ἐπιθυμῶ μετὰ τῶν ἀνδρείων τούτων Γίβελλῖνων νὰ χύσω αἷμα, καὶ αἷμα πολιτικόν· ἀλλ' εἰς τοῦτο σὺ μὲ ἀναγκάζεις μετὰ τῶν ἀνταρτῶν σου, καὶ ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα τὸν Θεόν, τὴν Πίζαν, τὸν κόσμον ὅλον. Ἐὰν ὅμως ἦσαι, ὡς λέγεις, ἀληθὴς πολίτης καὶ ἐραστὴς τῆς ἐλευθερίας, ἤθελον τολμήσει νὰ ἀναβάλλω τὰ ὄπλα, καὶ νὰ προτείνω ἐν μέσσοις, ἐν ἐνδοξῶν μέσσοις, δι' οὗ νὰ λυτρώσης ἐκ τοῦ θανάτου τὸν πατέρα σου, νὰ παύωσιν οἱ φόνοι, εἰς δὲ τὴν πατρίδα νὰ δωρῶμεν τὴν ποθητὴν καὶ ἱερὰν ἐλευθερίαν.

ΦΕΡΝ. Ὁμίλει. Ὅποιον μέσον; ΕΛΕΝΗ. Μὴ τοῦ πιστεύεις, προσπαθεῖ νὰ κερδίσῃ καιρὸν πρὸς ἐπιτυχίαν αἰσχροῦν πράξεων, ἐκάστη δὲ στιγμή μύριους πρὸς τὸν πατέρα θανάτους. . .

ΦΕΡΝ. Ἄ! εὐθύς ἐκθεσον τὸ μέσον.

ΕΡΡΙΚ. Ἀκούσωμεν.

ΦΕΡΝ. Ἀποστρέφομαι τὸ αἷμα.

ΣΙΣΜ. Μόνος μετὰ τῶν πατέρων ὀφείλεις νὰ ὀμιλήσης.—Οὐδεὶς τῶν ὀπλοφόρων μας νὰ μὴ παρευρεθῇ· ἀπομακρύνω τοὺς ἀνδρείους μου· σὺ δέ. . .

ΦΕΡΝ. Τοῦτο εἶναι τὸ παλάτιον τοῦ Σισμόνδου, καὶ φοβοῦμαι ἐπιβουλάς.

ΣΙΣΜ. Εἰς τὴν ἀγορὰν λοιπόν.

ΦΕΡΝ. Εἰς τὴν ἀγορὰν.

ΣΙΣΜ. Ἄς ὑπάγωμεν.

ΕΛΕΝΗ. Ἐβόηκε!

ΕΡΡΙΚ. Ἐλένη μου!

ΡΟΥΓ. Ὁ Θεὸς ἔστω μάρτυς τῶν πράξεων των.

Τέλος τῆς τετάρτης πράξεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ, ΚΑΙΣΑΡ, ΑΛΦΟΝΣΟΣ, ΑΝΣΕΛΜΟΣ, φυλακῆ.

Ἡ φυλακῆ εἶναι σκοτεινὴ, καὶ μόνον ἐκ μικρᾶς τίνος ἑπὶ ὑψίστα καμμένης εἰσέρχεται ἀκτίς τις φωτός. Ὑπάρχουν τρεῖς λίθοι δυνάμενοι νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἰδῶλια, καὶ ἐπ' ἐκάστου αὐτῶν ἰσχυριμένα τινὰ καὶ ἄσπλαγμάτα.— Ὁ Οὐγολίνος κάθηται ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ μέσῳ λίθου· ἀπ' ἐνός δὲ Καίσαρ καὶ ὁ Ἀνσέλμος καίεται ἐξηπλωμένοι, καὶ ἐνηγκαλισμένοι ἐπὶ τῶν ἐραπλωμάτων, ἀπ' ἑτέρου δὲ Ἀλφόνσος κάθηται ἐπὶ τῶν ἐραπλωμάτων, καὶ στηρίζει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ λίθου.

ΟΥΓ. (Ἐγείρει βραδέως τὸ μέτωπον, καὶ πρὶν ἢ ὀμιλήσῃ ἵσταται ἐπὶ πολὺ μὲ ἦθος φρικῶδες, ἀτενῆς καὶ ἀκίνητος).

Αἰώνιον . . . θέλει εἶσθαι λοιπὸν αἰώνιον . . . τὸ μαρτύριον τοῦτο . . . ; Ποτὲ λοιπὸν δὲν θ' ἀποθάνω . . . ; Καὶ ὁ θάνατος ἴσως . . . ὦ μανία! ὦ βράσανος! ὦ λύπη! καὶ ὁ θάνατος ἴσως μ' ἐγκατέλιπεν ἐδῶ! ἀναρίθμητοι αἰῶνες φαίνεται μοι ὅτι παρήλθον, ἀπ' ὅτου ἤκουσα κλειομένην τὴν θύραν ὑπὸ τὸν φρικτὸν πύργον! — Πάντοτε ἐντὸς τῆς καρδίας μου ἀντηχεῖ ὁ ἦχος ἐκεῖνος . . . καὶ ποτὲ πλέον δὲν θ' ἀκούσω τὸν ἦχον, μεθ' οὗ ἀνοίγεται

ἡ θύρα ἐκεῖνη . . . ποτὲ πλέον! Ὀνειρον ὑπῆρξε . . . Καὶ ὅμως μοὶ ἐφάνη . . . ἐνώπιον τῶν τυράννων μου . . . καὶ ὅμως ἀκούω τὴν φωνὴν τοῦ Σισμόνδου, ὅστις χαίρει προταίνων εἰς ἐμὲ ἀτίμους συνθήκας . . . — Ὀνειρον ὑπῆρξεν ἡ παραφροσύνη . . . ; Ὡς ὑπερβολικὴ χαρὰ! ἀπώλεσα λοιπὸν τὴν ἀνάμνησιν, ἀρχίζω ν' ἀποθνήσκω! Ἀλλὰ τί; ἴσως ἐμεινα ἐδῶ μόνος! . . . Τέκνα, τέκνα μου—Οὐδεὶς ἀποκρίνεται! . . . Ἀνσέλμε . . . Καίσαρ . . . Τρομερὰ σιωπὴ! . . . Διὰ τῆς χειρὸς ὀρεῖλω νὰ ψηλαφήσω τὰ ψυχρὰ πτώματά σας; . . . Ὀρεῖλω νὰ λυπούμαι, ἢ νὰ χαίρω; . . . Ναι, νὰ χαίρω. — Ἐπὶ τέλους ἐδῶ εἶμαι μόνος.

ΚΑΙΣΑΡ. Ὡς Θεὸς μου! (1).

ΟΥΓ. Τί ἀκούω; Οἴμοι! πολὺ ζοῦν!

ΑΝΣΕΛ. Ὡς Θεὸς μου!

ΟΥΓ. Τὰ ἀσθενῆ ταῦτα παράποννα . . . οἱ βαθεῖς οὗτοι στεναγμοὶ . . . ἰδοῦ . . . ἄ! ἰδοῦ πῶς μανθάνει εἰς πατῆρ ὅτι ζοῦν τὰ τέκνα του. Ὡς σπαραγμὸς! . . . ὦ μανία. ἰδοῦ αἰσθάνομαι ὅλην τῆς λύπης τὴν ἰσχύ· τὸ αἷμά μου τράσσεται ἐντὸς τῶν φλεβῶν μου, καὶ βράζει.

ΑΝΣΕΛ. Ἄ πάτερ! . . .

ΚΑΙΣΑΡ. Πάτερ! . . .

ΟΥΓΟΛ. Ὡς ὑπὸ τίνος ὀνόματος ἀκούω ἀντηχοῦντας τοὺς ἀπαισίους τούτους θόλους! Ὄχι . . . δὲν ἀντέχω πλέον. (2)

ΑΛΦΟΝ. Ἄ, πάτερ, τί κάμνεις;

ΚΑΙΣ. Ὀλιγώτερον πόνον θὰ αἰσθάνωμεν ἐὰν φάγῃς ἡμᾶς.

ΑΝΣΕΛ. Σὺ μᾶς ἐνέδυσας τὰς ἀθλίαις ταύτας σάρκας καὶ σὺ φάγε τας.

ΟΥΓΟΛ. Ἄ, σκληρὰ γῆ, δὲν σχίζεσαι ὑπὸ τοὺς ἀπηλιπισμένους πόδας μας . . . δὲν κλονεῖται ὑπὸ τὴν ἀσεβῆ πόλιν, καὶ εἰς τὰ βαθύτερα βάραιρά σου δὲν κρύπτεις . . . τοσοῦτον μαῦρον ἔγκλημα, καὶ τοσαύτην ἀτιμίαν; . . . Τέκνα . . . δυστυχῆ τέκνα μου! κλαίετε . . . ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ κλαύσω . . . τόσον ἀπελιθώθην! Τὴν ἀγωνίαν τῆς νηστείας δι' ἐμὲ δὲν αἰσθάνομαι, διὰ σᾶς τὴν αἰσθάνομαι, καὶ ἡ εὐσπλαγχνία μόνον μοὶ ἐξάπτει

(1) Δι' ὧν αὐτὰ θέλουσιν ἀκούεσθαι μὲ ἦχον πολὺ ἀσθενῆ καὶ παρατεταμένον.

(2) Ἐγείρεται ὀρμητικῶς, καὶ μὲ τρόπον φρικτῶν δάκνει ἀμφοτέρους τὰς χεῖρας του· οἱ υἱοὶ του ἐγείρονται ἐπίσης καὶ σὺρονται ἐπὶ τὸν δόξανταί τε γὰρ περὶ αὐτοῦ.

τὴν σπαραξικάρδιον θέσιν σας. Διατί νὰ λυπήσθε περὶ ἐμοῦ . . . ; μόλις στηρίξεσθε εἰς τοὺς πόδας σας. Ἐκτείνετε τὰ παραλελυμένα καὶ ἀσθενῆ μέλη σας ἐπὶ τῶν κατεσχισμένων ἐραπλωμάτων, καὶ ἐπικαλούμενα τὸν ὕπνον τοῦ θανάτου . . . Ὡς Θεὸς μου! . . . δὲν δύναμαι νὰ ὀμιλήσω! . . .

ΚΑΙΣΑΡ. Φεῦ! ἄρες ἓνα ἐνηγκαλισμένοι τοῦλάχιστον . . .

ΟΥΓ. Τέκνα μου, τέκνα μου! . . . Ναι, ἔλθετε, περιπτουθῆτε τὸν δυστυχῆ πατέρα σας (1). Ὁ εἰς μὲ τὸν ἄλλον σφιγκτὰ ἐνηγκαλισμένοι θελομεν προσμεῖναι τὸν προσεγγίζοντα θάνατον. — Ἦδη ὁ ἥλιος εἶναι ὑψηλὰ, ἐκ τῆς μικρᾶς δὲ ἐκεῖνης ὀπῆς εἰσέρχεται ἐντὸς τῆς ὀδυνηρᾶς φυλακῆς κρυφρὰ ἀκτίς πάλλοντος φωτός· τῶρα ἐπὶ τριῶν ὄψεων διακρίνω τὴν ὄψιν μου, προδοθέντα πλάσματα καὶ ἀθῶα . . . Καίσαρ, Ἀνσέλμε, Ἀλφόνσε μου, σεῖς δὲν αἰσθάνεσθε ὅλην τὴν ἰσχύ τῆς μοχθηρᾶς εἰμαρμένης σας! Εἰς ἐμὲ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐναπομένει ἢ μία ἐλπίς . . . Ζῆ ὁ Φερνανδός . . .

ΚΑΙΣΑΡ. Πάτερ μου . . . βοήθεια! (2)

ΟΥΓ. Αὐτὸς ἐκπνέει . . . αὐτὸς ἐκπνέει! . . . Καὶ τῶρα πῶς νὰ τὸν βοηθήσω; Ὡς εὐσπλαγχνίαν . . . ! Ὡς θυμὸς! . . . Αἰώνιε Θεέ, σὺ ἐνίσχυσόν με, ἐπεὶ δὲ ἀνθρωπίνη καρδία δὲν δύναται νὰ ἀνθεῖς εἰς λύπην τοσοῦτον φρικώδη. Ἄθλιε Οὐγολίνε, φύγε τὴν θέαν ταύτην . . . Ἀλλ' οὕτω νὰ τὸν ἐγκαταλείψω . . . ; Ἄ, ὄχι, ὄχι, ἔλθε, δυστυχῆς τέκνον μου! ἀπόπνευσον τὴν ἐσχάτην πνοὴν ἐδῶ ἐπὶ τῶν χεῖλέων τοῦ ἀτυχοῦς πατρός σου.

ΑΛΦ. Ὡς Καίσαρ!

ΑΝΣ. Καίσαρ!

ΟΥΓ. Γιέ μου!

ΑΝΣ. Ἀδελφέ . . .

ΟΥΓ. Καὶ οὕτω τὸν ἓνα μετὰ τὸν ἄλλον θὰ σᾶς ἴδω ὅλους πίπτοντας . . . Ἐπειτα ζῶν σκελετὸς θέλω ψηλαφῆ τὰ ψυχρὰ πτώματά σας, ὁ Θεὸς δὲ νὰ κάμη ὥστε νὰ μὴ φάγω τὰ νεκρὰ τέκνα μου . . . νὰ μὴ πῶ τὸ ἴδιον αἷμά μου . . . καὶ με-

(1) Ὁ Οὐγολίνος κάθηται ἐπὶ τοῦ λίθου του· εἰ δὲ υἱοὶ του τίθενται περὶ αὐτὸν ἐνηγκαλιζόμενοι τὸν πατέρα.

(2) Πίπτει ἐξηπλωμένος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ πατρός του.

ταξὺ τῆς σήφως ἐκείνης, μεταξὺ τῶν λειποσάρκων ἐκείνων ὄστων... ἐγὼ τέρας ἀπάνθρωπον!...

ΑΝΣ. Διατί μὰς κάμνεις νὰ φρίττωμεν περισσότερον;

ΑΔΦ. Φεῦ ἰδέ, ὁ Καίσαρ δὲν ἀπέθανε ἀσθενῶς ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ πρὸς σέ, πάτερ μου, τοὺς στρέφει καὶ προσηλόνει.

ΟΥΓ. Καίσαρ!...

ΚΑΙΣΑΡ. Ὄχι, πάτερ μου, δὲν ἀπονήσκω.

ΟΥΓ. Χωρὶς ποτὲ νὰ ἀποθάνητε, ὦ! ποσάκις θὰ σὰς ἴδω θνήσκοντας! (1) Ὡς εἶχον ἐδῶ μεταξὺ τῶν ὀδόντων τοὺς ληστὰς ἐκείνους, νὰ τοὺς σπαράξω, νὰ τοὺς συντρίψω, νὰ τοὺς ἐκμηδενίσω...

ΑΝΣ. Ὡ Θεέ μου!

ΑΔΦ. Ποῦ τρέχεις;

ΚΑΙΣ. Τί κάμνεις;

ΑΝΣΕΑ. Διατί περιστρέφεται τρέμων, κλονούμενος;...

ΟΥΓ. Ὅπισω... Ὅπισω... ἀφήσατέ με... ἀπομακρυνθῆτε...

ΑΔΦ. Τί ζητεῖς εἰς τὰς γωνίας τοῦ πύργου.

ΟΥΓ. Τὸν θάνατον... ναι τὸν θάνατον.—Νὰ συντρίψω τοὺς μὴνιγγάσμου... Ὡ τοῖχοι, ὦ τοῖχοι!... ὦ νὰ ἡδυνάμην διὰ τῆς τρομερᾶς προσκρούσεως νὰ ἀνατρέψω ὅλα τὰ τείχη τῆς Πίζης!

ΑΝΣ. ΚΑΙΣ. Ἄ στάσου, στάσου...

ΟΥΓ. Ματαίως, θέλω τέλος πάντων... Ἄλλὰ τί; Μυκάται ἢ σχίζεται ἡ γῆ;— Ἀκούω μεμακρυσμένον τινὰ καὶ ὑπόκωφον ποδοβολητὸν ὡς παράπονον τρικυμιώδους θαλάσσης. Ἐγέρθητε, τέκνα μου, τείνατε μετ' ἐμοῦ οὐδὲ προσεκτικόν... φαίνεται μοι... ὁ θόρυβος πλησιάζει... καὶ ἐπὶ μᾶλλον αὐξάνει... Ὡ τί νὰ ἦναι; Ἡ καρδία μου πάλαι ἀμφιρρέπης μεταξὺ φόβου καὶ ἐλπίδος.

ΑΔΦ. Ἀπατάσαι, πάτερ μου.

ΟΥΓ. Ἄλλ' ἀκούσατε, ἀκούσατε.—Ὁ ποδοβολητὸς μεταβάλλεται εἰς μέγιστον θόρυβον... αἱ ὑψηλαὶ καὶ νέαι ἐκείναι φωναὶ τὰς ὁποίας ἀκούω... ναι... ναι... εἶναι φωναὶ χαρᾶς! Ἄ τέκνα μου!

ΟΛΑ ΤΑ ΤΕΚΝΑ. Ἄ πάτερ!

(1) Ἐγείρεται ὀρμητικῶς καὶ ἐν ἀγῆσει παραφορᾷ θηριωδῶς κτυπᾷ καὶ τρίχει τοὺς ὀδόντας.

ΟΥΓ. Συγκεντρώσατε ἐν τῇ καρδίᾳ σὲ δὴν σας τὴν ἰσχύν. — Ἴδου αἱ σιδηραὶ θύραι ἀνοίγονται. — Τέκνα μου, φεῦ! μὴ ἀποθάνητε ἀπὸ χαρᾶν! τῶρα ἔχομεν χρεῖαν θάρρους ἵνα ἀπαντήσωμεν τὴν ζωὴν μᾶλλον ἢ τὸν θάνατον.

ΑΔΦ. Τίς ἔρχεται;...

ΑΝΣ. Νομίζω...

ΟΥΓ. Εἰς πολεμιστῆς μόνος. — Ποῖον βλέπω!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ, ΑΛΦΟΝΣΟΣ, ΚΑΙΣΑΡ, ΑΝΣΕΛΜΟΣ.

ΟΛΟΙ. Φερνάνδε!!

ΦΕΡΝ. Εἶμαι ἐγὼ, εἶμαι ἐγὼ... .

ΟΥΓ. Καὶ ἔρχεσαι... .

ΦΕΡΝ. Ἴνα σὰς ἐλευθερώσω.

ΟΛΟΙ. Νὰ μὰς ἐλευθερώσης!!

ΟΥΓ. Γιέ μου!... . (1)

ΦΕΡΝ. Πάτερ!... ἀδελφοί μου... .

ΟΥΓ. Ἐλειποθύμησαν ἀπὸ χαρᾶν. Ἀλλὰ σὺ ἀνευ βοήθειας καὶ μόνος!...

ΦΕΡΝ. Ἄ ἐλθέ... θέλεις λάβει βοήθειαν— ἡ Πίζα σὲ περιμένει... ἄς ὑπάγωμεν... ἀρκεῖ μόνον νὰ θελήσης νὰ γίνης ὑπέρμαχος τῶν παλαιῶν νόμων καὶ θὰ γίνης μέγας... .

ΟΥΓ. Ὡ Θεέ μου! (2)

ΦΕΡΝ. Οἴμοι ἴσως φθάνω ἀργά!

ΟΥΓ. Ἄ εἰπέ μοι... ὑπὸ τοιαύτην συμφωνίαν... ὑπὸ τοιαύτην συμφωνίαν μόνον... ;

ΦΕΡ. Δύνασαι ν' ἀποκτήσης τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ζωὴν.

ΟΥΓ. Ὡ Θεέ μου! τί ἀκούω;... Ἀπάνθρωπε Σισμόνδε, ἐνίκησας.

ΦΕΡΝ. Ἐπιτάχονα... οἱ υἱοί σου... .

ΟΥΓ. Ἀπομακρύνθητι.

ΦΕΡΝ. Ἀποποιεῖσαι λοιπόν;

ΟΥΓ. Ἄφες με νὰ ἀποθάνω... .

ΦΕΡΝ. Οἱ ἀδελφοί μου... .

ΟΥΓ. Ἄ σιώπα. — Θεώρησον ποῦ εὐρίσκεσαι... θεώρησον ποῦ σὲ ὀδηγεῖ ἡ

(1) Ὁρμᾷ νὰ ἀναγκασθῇ τὸν Φερνάνδον, οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ πύργου λοιποὶ κτυποῦν τὸν πύργον.
(2) Μὴ ἰσχυρῶς ἀναθήσειν καὶ ἀγκατελαιπῶμενος ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ...

μοχθηρὰ εἰμαρμένη ἥτις πάντες ἡμᾶς καταδιώκει.— Οὗτος εἶναι ὁ τάφος τῶν Γεραρδίσκων! οἴμοι! τὸ πᾶν μοὶ ἀφῆρέθη, ἀλλ' οὔτε οἱ τύρανοί μου, οὔτε ὁ ἄδης, οὔτε ὁ Θεός... θὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τοῦ Οὐγολίνου τὴν σταθερότητά του... . Ὡ σὺ εἶσαι ἄξιος ἄλλων χρόνων καλλιτέρας πατρίδος! — Διγούριον ξίφος τοῦλάχιστον νὰ ἤθελε διαπεράσει τὸ στῆθος σου, ἢ αὐξάνων τὴν ὀδύνην τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν σου... τῶρα νὰ ταφῆς ἐδῶ μὲ ἡμᾶς πρὶν ἀποθάνης.

ΦΕΡΝ. Τί λέγεις; Οἴμοι! Ἄκουσον ὅμως. — Ὅτε σὺ ἐπεθύμεις νὰ γίνης Κύριος τῆς Πίζης, ἐγὼ, θερμὸς λάτρης τῆς ἐλευθερίας, πλήρης φρίκης ἔτρεξα μεταξὺ τῶν ὀπλων ἵνα ζήτω μακρὰν σοῦ. Ὡ Θεέ μου! Τώρα ἐπέταξα ἐκ τῆς μάχης ἵνα σὲ ἐλευθερώσω. Μόλις φθάσας ἐδῶ ἀκούω ὑψουμένην φωνήν. «Ἐπιστρέφει ὁ Φερνάνδος, ἐπιστρέφει ὁ υἱὸς τοῦ Οὐγολίνου ὁστις πάντοτε ὑπῆρξεν ἐχθρὸς τῆς πατρικῆς τυραννίας.» Πάντες μὲ περικυκλοῦσι καὶ μὲ ὀδηγοῦν πρὸς τὸν Σισμόνδον. Ἄπασα ἡ Πίζα παρευρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγορᾶς, καὶ φωνή τις γενικὴ ἠκούσθη ἄς ὑπερασπισθῇ τὴν ἐλευθερίαν ὁ Οὐγολίνος, ἄς ἀποδώσῃ τοὺς παλαιούς νόμους, καὶ ἄς ζήσῃ μετὰ τῶν τέκνων του πολίτης ἀνώτερος τοῦ θρόνου καὶ μέγας.» Ὅλος χαίρων πετῶ πρὸς σέ... Ἄλλ' ὦ Θεέ μου! Ἡ σταθερότης σου ἄλλο παρὰ σοῦ ἀπαιτεῖ. Ἀμφότεροι ἐξεπληρώσαμεν τὸ χρέος μας. Τώρα ἄς κάμῃ πλέον ἡ Πίζα ὅ,τι θέλει πρὸ ὀλίγου τῆς ἐξήτησα ἓνα πατέρα, τῶρα δὲ θὰ τῆς ζητήσω τὸν θάνατον.

ΟΥΓ. Ἐκ τῆς τοῦ τάφου ἡρεμίας... ἀποκρίνομαι εἰς τὰ γενναῖά σου αἰσθήματα.— Πᾶσα ὀργή, πᾶς θυμὸς ἐν ἐμοὶ παύει... ἡ δὲ γαλήνη αὕτη... μεθ' ἧς μετὰ βίας πρὸς σέ ὀμιλῶ τοὺς τελευταίους λόγους μου, εἶναι σεβαστή... Ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου μου ἔχω ὑψηλὴν τινα παρηγορίαν ἐκ τῶν ὑπερόχων ἰσχυρῶν λόγων σου... Ἀλλὰ φεῦ πιστευσον εἰς τὴν πολυχρόνιον πειρὰν μου.— Ἡ Πίζα, αἱ νέαι αὗται θῆβαι, δὲν εἶναι... ὄχι δὲν εἶναι ἀξία ἐλευθερίας. Ἐδῶ ὄχι ἐλευθερία... ἀλλ' ἀσωτεία... Ἐδῶ ἡ δημοκρατία δὲν εἶναι πλέον ἢ ἐν ὄνομα... καὶ ὄνομα καλύπτει αἰωνίους ταρachaίς...

προσωπικὰ μίση, ἐκδικήσεις... ἀρπαγὰς... αἶμα... φόνους.— Αὕτη εἶναι ἡ φρικαλέα τύχη πάσης πόλεως ἥτις ἐπιθυμεῖ μὲν ἐλευθερίαν δὲν εἶναι ὅμως ἀξία ταύτης! Διὰ ποῖον λοιπόν... (Ὡ Θεέ μου! διεύθυνον τὸν σαλεύοντα νοῦν μου) διὰ ποῖον νὰ καταπατήσω τὴν τιμὴν... τὴν φήμην... τὰ αἰσθήματά μου... τὴν σταθερότητά μου;... Ἦθελον δυνηθῆ τοῦλάχιστον οὕτω νὰ σώσω τὴν ζωὴν τῶν τέκνων μου (1);... εἶναι ἀργά.

ΦΕΡΝ. Πολὺ ὀμιλήσας.

ΟΥΓ. Ἄλλ' ἀκούω ἀνανευόμενος ὑπὸ τὸν πύργον τὰς κραυγὰς!

ΦΕΡΝ. Μόνος λοιπόν ὀφείλω τῶρα νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὴν Πίζαν;

ΟΥΓ. Ὡ Φερνάνδε μου!... Γιέ μου! φεῦ σώθητι... καὶ δι' ἡμᾶς... ζήσον.

ΦΕΡΝ. Τί λέγεις; μὴ λησμονήσης...

ΟΥΓ. Ἀλλὰ τέλος εἶμαι πατήρ... καὶ πατὴρ θνήσκων... τὸ βλέπεις; — Οἴμοι! αὐξάνουσιν αἱ κραυγαί.

ΦΕΡΝ. Ἄς μὲ ἴδῃ λοιπόν ἡ Πίζα καὶ ἄς ἀκούσῃ τοὺς τελευταίους ἰσχυροὺς λόγους τοῦ Φερνάνδου.

ΚΑΙΣ. καὶ ΑΝΣ. Ὡ Θεέ μου!

ΟΥΓ. Ὅποιαί φωναί! ὁ ὑπερβολικὸς θόρυβος ἐτάραξε τὰ τέκνα μου... ἴσως τῶρα ἐκπνέουσι.— Σύρε με... σύρε με πρὸς αὐτά... οἱ πόδες μου δὲν μὲ στηρίζουσι.

ΚΑΙΣ. Πάτερ!...

ΑΝΣ. Ἀδελφέ!...

ΟΥΓ. Ὡ φωναί!...

ΦΕΡΝ. Ὡ θέα!...

ΟΥΓ. Τέκνα μου!

ΦΕΡΝ. Πίζα! σὲ ἀκούω μὲ κράζει;... ἰδοὺ ἔρχομαι νὰ σὲ καταρραχθῶ.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ, καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ νεκροῦ.

ΟΥΓ. Τέκνα μου... Ποῦ εἰσθε;... δὲν ἀκούω πλέον... δὲν βλέπω... δὲν αἰσθάνομαι... ματαίως ζητῶ... ματαίως περιστρέφομαι. Αἰσθάνομαι τὰ σκότη... ὑπὸ τὴν χειρὰ μου... εἰς τοὺς πόδας μου... λείπει ἡ γῆ καὶ ἀπέραντος ἄβυσσος ἀνοίγεται ὑπ' αὐτούς. Ὅπισω...

(1) Θεωρεῖ τὰ τέκνα του.

ὀπίσω... τοὺς... Τίς... τίς μοί σφυρηλατεῖ
τοὺς μὴνιγγας!... Ποῦ εἶμαι...; τί
πράττω...; τί λέγω...; Μυκηθμός
τοῦ ἄλλου εἰσέρχεται διὰ τῶν ὠτων μου...
Εὐρίσκω εἰς τὸν ἀέρα ἐκκρεμὴ τινα χεῖρα...
ἤτις πίπτει ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μου... Ἄ!...
εἶναι ἡ χεῖρ τοῦ Ἀλφόνσου μου... εἶναι
ψυχρά... καὶ σφίγγει τὴν ἰδικήν μου...
καὶ τρέμει. Ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου;...
Ὡ Θεέ μου... σὺ μοὶ ἀποκρίνεσαι...
μὲ ἕνα στεναγμὸν ὅστις παγώνει... τὸ
μέτωπόν μου.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, ΟΥΓΟΛΙΝΟΣ,
καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ νεκροῦ.

ΦΕΡΝ. Ὡ δειλοί!
ΟΥΓ. Ἀκούω, ἢ ἀπατώμαι;...
ΦΕΡΝ. Ὡ προδοσία! ὦ ἀτιμία...
Ὡ δειλοί! δειλοί!...
ΟΥΓ. Τίς εἶσαι; Τί ζητεῖς...;
ΦΕΡΝ. Ἰδοὺ ἔρχομαι ν' ἀποθάνω μὲ
σὰς.
ΟΥΓ. Φερνάνδε!... ἐπιστρέφεις; Ἄ!
θερμὸν αἷμα ῥέει ἐπὶ τῶν χειρῶν μου!...
ΦΕΡΝ. Εἶναι αἷμά μου — Οἱ δορυφό-
ροι τοῦ Σισμόνδου μὲ ἐπλήρωσαν διὰ
προδοσίας... ἐνῶ ἤθελον νὰ ἐξέλθω τοῦ
πύργου... — Λυποῦμαι μόνον ὅτι εἰς
τὴν Πίζαν οἱ ἀπληπιτμένοι... τελευ-
ταῖοι λόγοι μου...
ΟΥΓ. Ἡμεῖς ἀποθνήσκουμεν θριαμβεύ-
οντες... καὶ τὸ αἷμά μου χυθὲν ἐπὶ τοῦ
φρικώδους τούτου ἰδάφους... σημεῖοί
τὴν ἐσχάτην ἀτιμίαν... τῆς Πίζης...
ΦΕΡΝ. Οἴμοι! ὅποιος κτύπος! τρέμει,
καὶ ἀντηχεῖ ὁ πύργος... Συντρίβουν...
νομίζω... ναὶ συντρίβουν τὰς θύρας...
καὶ ἀγριαὶ φωναί!... καὶ τρομερὰ πο-
δοπατήματα... Μεταξὺ μυρίων δάδων,
καὶ ξιφῶν οἴμοι τίς φθάνει;

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ.

ΕΡΡΙΚΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΡΟΥΓΙΕΡΟΣ ΟΠΛΟΦΟΡΟΙ
μὲ δόξα καὶ γυνὴν, ΛΑΟΣ, ΟΥΓΟΛΙ-
ΝΟΣ, ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, οἱ ἀδελφοὶ τοῦ νεκροῦ.
ΕΡΡΙΚ. Ἐλθετε, καὶ μετὰ τοῦ πατρὸς
ἐλευθεροὶ τέλος οἱ υἱοί...
ΦΕΡΝ. (ψυχοφθόρα) Ἐλευθεροί;

ΕΡΡΙΚ. Τί βλέπω;
ΕΛΕΝΗ. Ὡ σπαρταξικάρδιον θέαμα!
ΡΟΥΓ. Μέγιστε Θεέ!
ΦΕΡΝ. Ἀδελφή μου...! Ἐρρίνε...!
ΕΡΡΙΚ. Καὶ σὺ ἀποθνήσκεις...;
ΦΕΡΝ. Ὁ πατήρ σου μὲ ἐφόβουσε.
ΕΛΕΝΗ. Καὶ οἱ ἀδελφοί μου...;
καὶ ὁ πατήρ...;
ΟΥΓ. Ἐλένη! ἡ τύχημας ἐτελέσθη.
— Τρέμε Ρουγιέρ, Σισμόνδε, τρέμε...
Ἄλλοίμονον ἐάν σὰς ἀπαντήσω εἰς τὸν ἔ-
δην. Ἄ... πο... θνή... σκω.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΤΟ ΛΗΘΟΣ ΤΗΣ ΑΛΟΗΣ.

(Συνέχεια, ἴδε φυλλ. 107).

— Ἐλλεν, εἶπεν ὁ νεανίας ἀγωνιζόμε-
νος νὰ ἐγείρῃ αὐτήν, μοὶ ζητεῖτε θυσίαν
τὴν ὁποῖαν δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ κάμω!
Δὲν δύναμαι νὰ παρητηθῶ ὑμῶν, εἰσθε
τὸ φῶς τῆς ζωῆς μου, τὸ πρῶτον καὶ μὴ
ναδικὸν εἶδωλον τὸ ὁποῖον λατρεύει ἡ
καρδία μου. Ἡμάρτησα καὶ ὑπέρερα διὰ
νὰ σὰς ἀπολαύσω, καὶ ἤδη, ὅτε ἐπέστη
ἡ ὥρα ἢ μέλλουσα νὰ σὰς καταστήσῃ
ἰδικήν μου, ὅτε τὸ ποτήριον τῆς εὐτυχίας
εἶναι ἐγγὺς τῶν χειλέων μου, μοὶ λέγετε
νὰ ρίψω τὸ πλῆρες τοῦτο ποτήριον εἰς τὰς
δροσεράς πηγὰς τῆς Ἐδέμ καὶ ν' ἀποθάνω!
Δὲν δύναμαι οὔτε θέλω νὰ πράξω τὴν
αὐτοκτονίαν ταύτην!

— Ἐγώιστὰ καὶ μικρόψυχε ἀνθρώπε!
ἐφώνησεν ἡ ὄρφανη προσηλοῦσα ἐπ' αὐτοῦ
βλέμμα μεμπτικὸν καὶ περιφρονητικόν· καὶ
ὁμοῦ θὰ λάβετε τὴν ζωὴν μου ἀνευ λογι-
σμοῦ οὔτε στεναγμοῦ!... ἤκουσα τὴν
ἀπόφασίν σας, Μίραν, προσέθηκέν ἡδὴ
ἀκούσασθε καὶ τὴν ἰδικήν μου! Καὶ ἂν
ἀποθάνῃ ὁ Ἐρρίκος Ἄσθων, θὰ προτιμήσω
νὰ καλυφθῶ μὲ σάβανον καὶ νὰ καταβῶ
εἰς τὸν τάφον ἢ νὰ συνκινέσω νὰ συνδέσω
τὴν τύχην μου μετὰ τῆς ἰδικῆς σας καὶ
νὰ σὰς ἀποκαλέσω σύζυγόν μου!
— Ἦστω! ἀπεκρίθη ὁ Μίραν· διὰ φωνῆς
βραχνῆς καὶ εὐριστικῆς. Ἐπειτα
ἀπεκρίθη πρὸς τὸν λαϊκόν· Ἄρ-

χίσατε! εἶπε. Καὶ ἀπεπειράθη νὰ σύρῃ τὴν
Ἐλλεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον! ἀλλὰ διὰ
βιαίας προσπαθείας ἀπαλλαγείσα τῆς
χειρὸς τοῦ Μίραν, ὤρμησεν εἰς τὴν ἐσχα-
τιάν τῆς βιβλιοθήκης, παρὰ τὴν μυστικὴν
θύραν δι' ἧς εἰσῆλθεν ὁ κονικλοτρόφος τὴν
νύκτα τοῦ φόνου. Ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ ἀφαι-
ρεθέντος τοῦ πέπλου αὐτῆς, ἡ μακρὰ μέ-
λαινα κόμη αὐτῆς ἐρρέυσεν ἐπὶ τοῦ λαι-
μοῦ καὶ τῶν ὤμων αὐτῆς. Εἰς δὲ τὴν δε-
ξιάν χεῖρα ἐκράτει τὸ ἐγχειρίδιον τῆς Ζά-
ρας, ὅπερ ἔλαμπεν ἤττον τῶν ἐκ περιφρο-
νήσεως καὶ εὐτολμίας ἐξαστραπτόντων
ὀφθαλμῶν αὐτῆς. Οἱ διώκται αὐτῆς ἔμει-
ναν ἐκπληκτοὶ ἐκ τῆς ἐνεργείας τῆς ἀπο-
φάσεώς της.

— Πλησιάσατε καθ' ἓν μόνον βῆμα,
εἶπεν εἰς τὸν νέον Ἰνδόν, καὶ ὁ Θεὸς θὰ
λάβῃ οἶκτον ὑπὲρ ἀποθνησκούσας.

— Δὲν θὰ τολμήσῃ, ἐφώνησεν ἡ λαῖδη
Μουβράϋ μετὰ περιφρονητικοῦ γέλωτος.

— Μὴ τὸ πιστεύετε! ἀπεκρίθη ἡ ὄρ-
φανή. Εἶμαι μανιώδης ἐκ τρόμου· ἡ σκλη-
ρότης σας μὲ ὤθησεν εἰς τοῦτο, ὁ δὲ Θεὸς
θὰ συγχωρήσῃ δυστυχῆ ὄρφανήν, ἥτις ἀ-
πηλπισμένη, καταβεβασανισμένη πέραν ἐ-
κείνου τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ὑποστῇ ἡ
ἀνθρωπίνη φύσις, ζητεῖ ἐν τῷ θανάτῳ νὰ
διαφύγῃ τὰς περιπτώξεις αἵτινες θὰ μο-
λύνωσιν αὐτήν!

Φωνὴ ἥτις ἐφάνετο ἐξερχομένη ἐκ τῶν
ἐγκάτων τῆς γῆς, ἀπέγγειλε τὸ ὄνομα
τῆς Ἐλλεν· ταύτην δὲ ἠκολούθησε τριγ-
μός, ὡσεὶ ἐζήτουν νὰ ἀνοίξωσι τὸ φάνωι-
μα. Ἡ ὄρφανή ἀνεγνώρισε τὴν φωνὴν ταύ-
την· νομίσασα δὲ ὅτι ἦτο πρόσκλησις
ἐξερχομένη τῆς κατοικίας τῶν θνητῶν,
ἔπεσε λειποθυμημένη ἐπὶ τοῦ τάπητος.

Ὁ Μίραν-Ἄφαξ ὤρμησεν ὡς τίγρις ὅπως
ἐξασφαλισθῇ περὶ τῆς λείας αὐτοῦ, ἀνοι-
χθείσης ὁμοῦ τῆς θύρας πρὶν δυναθῆ νὰ
φθάσῃ ταύτην, ἐπεφάνη ὁ κντεραστής του
μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ θύματός του. Οἱ
δύο νεανῖαι ἔμειναν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς
θεωροῦντες ἀλλήλους ἐν τῇ σιγῇ τοῦ μί-
σους. Μειδιάμα θριαμβευτικὸν ὅμοιον μὲ
ἐκεῖνο ὅπερ προέπει νὰ ἐφώτισε τὸ πρόσω-
πον τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ μετὰ τὴν τοῦ
Ἐωσφόρου ἤτταν, ἐφώτιζε τοὺς χαρκατή-
ρας τοῦ Ἐρρίκου Ἄσθωνος, ἐνῶ οἱ τοῦ Ἰν-
δοῦ ἦσαν σκυθρωποὶ ἐκ τῆς ἀπελπίσεως.

Τὸν Ἐρρίκον πᾶρυτα ἠκολούθησαν ἐν

τῷ θαλάμῳ ὁ ἐφημέριος Ὄρμ, ὁ γὰν, ὁ
ἀγρονόμος Ἄσθων καὶ πλῆθος φίλων.

Ὁ Μίραν-Ἄφαξ εἶδεν ὅτι τὸ σχέδιον
αὐτοῦ ἐμπεριεβλήθη καὶ ὅτι διὰ παντός ἀ-
πώλεσε τὴν Ἐλλεν· ἡ ἐκδίκησις ὅμως ἐ-
φάνετο αὐτῷ εἰσέτι δυνατὴ. Πειποθῶς
δὲ εἰς τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ, ὤρμησεν ἐπὶ τοῦ
ἀντεραστοῦ του, ἐλπίζων νὰ ἀνατρέψῃ
καὶ συντρέψῃ αὐτὸν ὑπὸ τοὺς πόδας του
ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Ἐλλεν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, καὶ ἐν
τῷ δωματίῳ ἐν ᾧ ἐδολοφονήθη ὁ σὶρ
Οὐίλλιαμ Μουβράϋ, δὲν ἠδύνατο νὰ ἠτ-
τηθῇ ὁ Ἐρρίκος.

— Σκύλε! ἐφώνησε ῥίπων χαμαὶ
τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ καὶ θεσας τὸν ποδὸν
ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἀνανδρε καὶ ἀνη-
λεθὲ δολοφόνε!

Ταύτῃ τῇ στιγμῇ ὁ Μίραν θὰ ἐπεθί-
μει ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξηφανίζετο, τό-
σον ἠτχύνετο διὰ τὴν ἤτταν αὐτοῦ.

— Ἐνθουμηθῆτε τὴν ὑπόσχεσίν σας!
εἶπε φωνή τις εἰς τὸ οὖς τοῦ ἥρωος ἡμῶν.
Στραφεῖς ὁ Ἐρρίκος, εἶδε τὴν τροφὸν
εἰς ἀπειλητικὴν θέσιν.

— Εἶναι ἀληθές! ἐψιθύρισε, ὑπεσχέ-
θην νὰ μὴ τὸν κκκοποιήσω εἰμὴ μόνον ἐν
περιπτώσει νομίου ἀμύνης! Το ἐρπετὸν
ἀπώλεσε τὸ δηλητήριόν του! Ἡ χεῖρ τοῦ
δημίου ἄς πράξῃ τὰ λοιπὰ!

Τῇ διαταγῇ τοῦ ἐφημέριου Ὄρμ δύο
νέοι ἀγρονόμοι ἤρξαντο δεσμεύοντες τὸν
Μίραν.

Ἡ Ζάρα εἰθεῖτο, μὲ τοὺς ὀρθοκλμούς
ἐξαστραπτόντας φλόγας, τὸν τρόπον δι'
οὐ μετεχειρίζοντο τὸν νέον Ἰνδόν. Στρα-
φεῖσα δὲ πρὸς τὸν ἥρωα ἡμῶν, ἠρώτησεν
αὐτὸν ἂν οὕτω προὔτιθετο νὰ τηρήσῃ τὴν
ὑπόσχεσιν αὐτοῦ

— Τοῦτο δὲν ἀφορᾷ τὸν Κ. Ἄσθωνα,
εἶπεν εἰς τῶν παρευρισκομένων, ὅστις ἦτο
ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος. Ἐγὼ ἐνταλμα
συλλήψεως ἐκδοθὲν κατ' αὐτοῦ ἐπὶ φόνῳ.

Ὁ συνταγματάρχης καὶ ἡ λαῖδη Μου-
βράϋ ἤρχισαν ἀνταλλάσσοντες ἀνήσυχα
βλέμματα.

— Ἐπὶ φόνῳ; ἐπανέλαβεν ἡ Ζάρα·
ἐπὶ τίνι φόνῳ;

— Ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ σὶρ Οὐίλλιαμ
Μουβράϋ!

Ἡ ταλαίπωρος γυνὴ ὤρμησεν ἐξω τοῦ
δωματίου, κατεχομένη ὑπὸ θλίψεως τὴν

ὅποιον οὐδεμία λέξις δύναται νὰ περιγράψῃ. Ἐνόησε τότε σαφῶς ὅσα εἶχεν εἶπει ὁ ἐφημέριος ὅταν ἐπεισε τὸν Ἑρρίκον Ἀσθωνα νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἀντίζηλόν του εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ. Ὁ Μίραν ἦτο δεσμώντης, καὶ αὐτὴ συνέτελεσεν εἰς τὴν παράδοσίν του.

Ὁ σεβασμιώτατος Τόρδλετεζτ μόλις εἶδε τὴν εἰσερχομένην ἐκείνην τῶν ὁχληρῶν καὶ ἠσθάνθη ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἀναχωρήσῃ διαρκούσης δὲ τῆς βραχείας πάλης μεταξὺ τοῦ Μίραν καὶ τοῦ Ἑρρίκου, ἔρθετε λαθραίως εἰς τὴν θύραν τῆς βιβλιοθήκης. Ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμήν ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ, συνητηθῆ ὑπὸ τοῦ Ζόε Βέαν καὶ τοῦ συντρόφου του.

— Ὅχι, δὲν θὰ ἐξέλθετε, ἀνέκραξεν ὁ 'Ρέδ 'Ράλφ πηδῶν εἰς τὸν λαϊμόν του μὲ εὐκίνησιαν αἰλούρου. Σᾶς ἐπίασα, καὶ αὐτὴν τὴν φοράν δὲν σᾶς ἀφίνω. Εἶναι περίφημος ἱστορία καὶ θὰ τὴν διηγοῦμαι ὅταν ἐπιστρέψω εἰς τὸ Μορτλάκ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΖ'.

Ἡ Ἑλλεν ἐπανερχομένη εἰς τὰς αἰσθήσεις τῆς εὐρέθη εἰς τοὺς βραχιόνας τοῦ δόκτορος Ὄσμ, ὅστις τὴν ἀνήγειρε μετὰ τρυφερότητος πατρικῆς καὶ ὅστις ἐκλαίεν ὑπὸ γαρᾶς ἐπανευρῶν τῶν θησαυρῶν τοῦτον. Ὁ Ἑρρίκος, γενυπετῆς πλησίον τῆς, ἐκράτει μίαν τῶν χειρῶν τῆς καὶ τὴν παρετήρει μετὰ θριαμβεύοντος ἔρωτος.

Ἡ μεθυσιτικὴ εὐδαιμονία τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀντήμειρε τὸν δυστυγῆ ὁδοιπόρον δι' ἔλα τὰ βάσανα ὅσα εἶχεν ὑποφέρει.

— Ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμούς! ἐψιθύμισεν, ἀγγελε σταθερότητος καὶ ἀκλονήτου πίστεως! Ὁ καιρὸς τῆς δοκιμασίας παρήλαθε καὶ ζωὴ πλήρης ὑποσχέσεων καὶ χερᾶς μέλλει νὰ ἐρχίσθῃ.

— Ἑρρίκε, ἐφέλλισεν ἡ νέα κόρη ἀκόμη τεταραγμένη, ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν προσευχὴν μου. Ἡ στιγμή αὐτὴ δὲν εἶναι ὄνειρον!

Ἐν τούτοις ὁ συνταγματάρχης Μομδράυ συνήλαθεν ἐκ τῆς παραχῆς εἰς ἣν περιήλαθεν. Ἡ τρομερὰ κατηγορία ἡ ἀκαταπίστευτος κατὰ τοῦ νέου Ἰουδαῖου ἐπιπτεν ἐμμέσους ἀπ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῆς στιγμῆς

μας σκέψασθε, εἶδεν ὅτι θὰ ἦτο φρονιμώτερον νὰ ὑπερασπισθῆ τὸν Μίραν-Ἀραξὶ παρὰ νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ.

— Τί σημαίνει, σᾶς παρακαλῶ, κύριοι, ἀνέκραξεν, ἡ ἀλλόκοτος αὐτὴ προσβολή; Μὲ ποῖον δικαίωμα ἐπεπέσατε κατ' αὐτῆς τῆς οἰκίας, καὶ ματεχειρίσθητε τὸν ξένον μου τοσοῦτον ἀναξιοπρεπῶς;

Ὁ Ἑρρίκος Ἀσθων δὲν ἀπήντησεν ἢ διὰ βλέμματος ὀργίλου. Ἦτοχολεῖτο ὅλος περιποιοῦμενος τὴν Ἑλλεν καὶ δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἀποκρίνεται εἰς τοσοῦτον ἀξιοκαταφρόνητον ὄν.

— Πρὸς ἐμὲ νὰ ἀποταθῆτε, κύριε Μομδράυ, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης Βουτλερ εἰσελθὼν εἰς τὴν βιβλιοθήκην μετὰ τοῦ Ζόε Βέαν· διότι ἐγὼ ἐξέδωκα ἔνταλμα καὶ ἐξετελέσθη αὐτὸ τὸ ὅποιον ὀνομάζετε προσβολήν.

— Προσφέρομαι ὡς ἐγγυητῆς του.

— Ὁ συνταγματάρχης Μομδράυ ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ὅτι δὲν εἶναι δεκτὴ ἐγγύησις εἰς ὑπόθεσιν φόνου, καὶ ὅτι ὁ νόμος οὐδεμίαν ποιεῖται διάκρισιν μεταξὺ τοῦ φονεύοντος καὶ τοῦ πληρώνοντος. Ὄφειλω ἐκτὸς τούτου νὰ σᾶς παρατηρήσω ὅτι τὸ ἔκτακτον ἐνδιαφέρον τὸ ὅποιον δεικνύετε πρὸς ἄνθρωπον κατηγορούμενον ἐπὶ ἐγκλήματι τοσοῦτον στυγερῶ ἠδύνατο νὰ διεγείρῃ ὑπονοίας δυσαρέστους κατ' ὑμῶν.

— Τὸ καθῆκόν μου πρὸς τὸν ξένον μου...

— Ἀσημονεῖτε τί ὀφείλετε εἰς τὸν υἱόν σας, κύριε! ἀνέκραξεν ὁ Ἑρρίκος Ἀσθων, εἰάν ἀληθῶς ὁ εὐγενὴς καὶ γενναῖος Οὐάλτερ ἦτο υἱὸς σας. Ὁ Οὐάλτερ ἐδολοφονήθη τῆ εἰσηγήσει τοῦ κακούργου τούτου.

— Πῶς! . . . ὁ Οὐάλτερ ἀπέθανεν; ἠρώτησεν ἐκπληκτος ὁ συνταγματάρχης Μομδράυ.

— Ναί, ἀπέθανεν εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς ζωῆς, ἀπέθανε πρὶν γνωρίσῃ τὸ αἰσχρὸν τοῦ πατρὸς του, ἀπέθανε θῦμα τοῦ πρῆκτορος τοῦ Μίραν-Ἀραξί.

Ἡ ἀδιαφορία μεθ' ἣς ἐγένετο δεκτὴ ἡ εἰδησις αὐτὴ ἐθεοβάλωσεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν ἰδέαν τοῦ Ἑρρίκου ὅτι ὁ Οὐάλτερ Μομδράυ ἦτο υἱὸς τοῦ σιρ Οὐίλλιαμ.

— Προτιμώτερον ἢ ἀποκριθῆς, εἶπεν

Μομδράυ, εἶπεν ὁ σύζυγός τῆς ρίπτων βλέμμα ἐμφαντικὸν ἐπὶ τῆς ἀνεψιάς του. Ἡ σκηνὴ αὕτη δὲν εἶναι διὰ σᾶς.

— Οὔτε διὰ τὴν Ἑλλεν, προσέθηκεν ἡ πολυμήχανος γυνὴ ἧτις ἐνόησεν ἐντελῶς τὴν πρόθεσίν του. Ἐλα, φιλάτη μου, θὰ σὲ ὀδηγήσω εἰς τὸ δωμάτιόν σου.

Εἰς τὸν ἦχον τῆς φωνῆς τχύτης, ἡ ὀρφανὴ ἐθλίβη εἰς τὸ στῆθος τοῦ σεβασμιῶ ἐφημέριου.

— Δὲν θὰ κάμετε τίποτε, κυρία, ἀνέκραξεν ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ. Μεθ' ὅσα συνέβησαν πρὸ ὀλίγου, τὸ φρούριον τοῦ Καρρῶου δὲν δύναται νὰ ἦναι διαμονὴ τῆς ἀνεψιάς τοῦ σιρ Οὐίλλιαμ.

Ὁ συνταγματάρχης Μομδράυ ἐνόμισε καθῆκόν του νὰ παρέμβῃ. Ἦξευρεν ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ σφραγιδοφύλακος τῶ ἔδιδε τὴν ἐπιτροπείαν τῆς ἀνεψιάς του.

— Ἀσημονεῖτε, δόκτωρ Ὄσμ, εἶπεν, ὅτι ἡ μίς Ἑλλεν Δεβέρ εἶναι ὄχι μόνον ἀνεψία μου, ἀλλὰ καὶ κηδεμονευομένη μου. Δὲν θὰ ἀνεχθῶ νὰ ἐπέμβῃ κανεὶς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῆς νομίμου ἐξουσίας μου.

Καὶ ἐπροχώρησε μὲ τὸν σκοπὸν νὰ σύρῃ τὴν Ἑλλεν ἐκ τῶν βραχιόνων τοῦ προστάτου τῆς.

— Ὅπισω! εἶπεν ὁ Ἑρρίκος μετὰ τόνου αὐστηροῦ. Μὴ τὴν μολύνετε διὰ τῶν βλεμμάτων σας. Μὰ τὸν Θεόν, ἔγω ἀνάγκην ὅλης τῆς ἀγάπης, ὅλης τῆς εὐγνωμοσύνης τὴν ὅποιαν ὀφείλω πρὸς τὸν μακαρίτην ἀδελφόν σας διὰ νὰ μὴ σᾶς εἶπω κατὰ πρόσωπον τί φρονῶ περὶ τῆς ἀνάδρου καὶ μισητῆς διαγωγῆς σας.

— Καλὰ, καλὰ, γεννίσκε μου, ἀπήντησεν ὁ θεὸς τῆς Ἑλλεν εἰρωνικῶς· παραφέρεσθε.

— Ὅχι μὲ ἀπευθύνετε ἔτις τὴν αὐτὴν παρατήρησιν, εἶπεν ὁ ἐφημέριος, εἰάν σᾶς ἀναγγείλω ὅτι, πᾶν ὅ,τι δῆποτε συμβῆ, ἡ μίς Ἑλλεν δὲν θὰ μείνῃ οὔτε μίαν στιγμήν περισσότερον ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ συνταγματάρχου Μομδράυ. Δάβετέ την, Ἑρρίκε, προσέθηκεν ἀφίμων τὴν νεάνιδα εἰς τὸν ἥρωα ἡμῶν. Ὅχι ἔδωκεν ἐάν ὁ κηδεμὼν τῆς παραγνωρίσῃ τὴν ἐξουσίαν μεθ' ἣς εἶμαι περιβεβλημένος.

— Ποίαν ἐξουσίαν; ἐπανέλαθεν ἡ λέδη Μομδράυ. Μήπως τὴν τοῦ σφραγιδοφύλακος;

— Ὅχι, κυρία, ἀλλὰ μὲ τὴν τοῦ μακαρίτου.

Εἰπὼν ταῦτα ὁ ἐφημέριος ἐπροχώρησε πρὸς τὴν ἑτίαν, ἀνωθεν τῆς ὁποίας ἐβλεπέ τις τὸ ἀρχαῖον οἰκόσημον μὲ τὸ ρητὸν τῶν Μομδράυ. Ἐβίβησε τὴν αἵματηρὰν χεῖρα, καὶ ἡ κρύπτη παρουσιάσθη εἰς τὰ βλέμματά των.

— Τί ἔχομεν ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης Βουτλερ.

— Τὴν διαθήκην τοῦ μακαρίτου σιρ Οὐίλλιαμ Μομδράυ, ἀπεκρίθη ὁ ἐφημέριος μετὰ τόνου ἐπισήμου ἐγγειρίζων αὐτῶ τὴν περγαμνὴν μετὰ τῶν ἀθίκτων αὐτῆς σφραγίδων. Ἀναγνώσατέ την, συνταγματάρχα· ἡ θεὰ τῆς γνωστῆς ταύτης γραφῆς τοσοῦτον μὲ συνεκίνησεν ὥστε δὲν θὰ δυνηθῶ νὰ ἀναγνώσω τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν βούλησιν τοῦ φίλου μου· ἀλλὰ τὰς μαντεύω.

Ἐκτὸς τῆς διαθήκης ὁ φάκελλος περιεῖχε γραμματίον ἰδιόχειρον τοῦ βαρῶνου ἐν τῷ ὁποίῳ ἔγραφεν ὅτι προαισθανόμενος ὅτι θὰ ἐζήτησαν νὰ ὑπεξαίρεσωσι τὴν διαθήκην του, ἔλαβε τὴν προφύλαξιν νὰ τοποθετήσῃ ἀντίγραφον αὐτῆς εἰς κρύπτῃν τινὰ γνωστὴν μόνον εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν πιστόν του θεράποντα Μαρτίνον, ὅστις ἐγίνωσκεν εἰς ποίαν περίστασιν ὤρειλε νὰ τὴν φέρῃ εἰς φῶς.

Μεγίστη σιωπὴ ἐπεκράτει ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ. Καὶ αὐτὸς ὁ Μίραν περιέμενε μετ' ἀνησυχίας τὰς τελευταίας βουλήσεις τοῦ ἀνθρώπου ὅστις τοσοῦτον σκληρῶς ἐδολοφονήθη κατὰ διαταγὴν του.

Μετὰ τὴν καταπίστευσιν τῶν κτημάτων του, ὁ ἀποθανὼν ἔδιδε σημαντικὰ κληροδοτήματα εἰς τὸν θετὸν υἱόν του, τὸν Ἑρρίκον Ἀσθωνα, καὶ ἔδιδε τὴν πλήρη συγκατάθεσίν του εἰς τὸν γάμον αὐτοῦ μετὰ τῆς Ἑλλεν Δεβέρ· καθίστα ἀκολούθως τὸν καλὸν καὶ πιστόν του φίλον, τὸν ἐφημέριον τοῦ Καρρῶου, ἐπίτροπον τῆς κληρονόμου ὀρφανῆς.

Μικρὸν τι εἰσόδημα ἔπρεπε νὰ πληρωθῆται ἐτησίως εἰς τὸν συνταγματάρχην Μομδράυ, καὶ ἕτερον σημαντικώτερον εἰς τὸν υἱόν του Οὐάλτερ.

Ὁ συνταγματάρχης καὶ ἡ σύζυγός του μόλις ἐκράτησαν τὴν μανίαν των καὶ τὴν θλίψιν των.

— Ἡ διαθήκη αὕτη εἶναι ἔργον ἀναί-

δους πλαστογράφου! ανέκραζεν ὁ συνταγματάρχης. Θά τὴν προσβάλω!

— Ἄν εἰμπορεῖτε, ἀπεκρίθη ὁ ἐφημέριος ἡσύχως· ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν διεκδικῶ τὰ δικαιώματά μου ὡς ἐπίτροπος. Ἡ μίς Δεζέρ θὰ μείνῃ μετ' ἐμοῦ ἔκτος ἐὰν προτιμᾷ τὴν διαμονὴν παρὰ τῷ προσφιλεῖ θεῷ της, προσεθικε μετὰ μειδιάματος.

Ἡ Ἕλλην ἐκρεμάσθη εἰς τὸν βραχίονά του καὶ τὸν ἐρίλησε μετὰ περιπαθείας εὐγνωμονοῦντος παιδίου.

Ἐπὶ τέλος συνεφωνήθη ἵνα ὁ μὲν Μίραν Ἀφαξ μείνῃ ἐπὶ μιαν νύκτα κατὰ κλειστός εἰς τὸ κωδινοστάσιον ὅπου εἶς κλεισθῆ ὁ συνενοχός του, τὴν δὲ ἐπιούσαν νὰ τὸν ὀδηγήσωσιν εἰς Νορβίχ δια νὰ διαλυθῇ. Ὁ Ζοε Βιάν καὶ ὁ αστυνομικός κλητῆρ ἔλαβον ῥητὴν διαταγὴν νὰ ἐπογρυπνώσι διαρκῶς ἐπ' αὐτοῦ.

— Μὴ φοβεῖσθε τίποτε, εἶπεν ὁ τίμιος χωρικός, ὁ Φάλφ καὶ ἐγὼ θὰ τὸν προσέχωμεν.

Ὅταν ἡ Ἕλλην ἐξῆλθε τῆς βιβλιοθήκης, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ ἐραστοῦ της καὶ τοῦ ἐφημέριου, ὁ νέος Ἰνδὸς ἔβριψεν ἐπ' αὐτῆς βλέμμα τοσοῦτον μεστόν θλίψεως καὶ ἀπελπισίας ὥστε αὐτὴ συνεκίνηθη, μὲ ὄλον ὅτι τὴν εἶχε κάμει νὰ ὑποφῆρῃ τόσο.

— Μίραν, εἶπεν, εἶθε ὁ Θεὸς νὰ συγκινήσῃ τὴν καρδίαν σου καὶ σοὶ ἐμπνεύσῃ μεταμελειαν, διὰ νὰ δυναθῇ νὰ σὲ συγχωρήσῃ καθὼς σὲ συγχωρῶ.

Ὅταν τὸ λεπτομέρες ἀναστημά της ἐγένετο ἄφαντον, ἐφάνη εἰς τὸν ἀτυχῆ ὅτι ἔλασε τὴν θεαν τοῦ φωτός. Ὅλη ἡ δύναμις του τὸν ἐγκατέλιπε καὶ κατηράσθη τὴν τύχην του καὶ τὸ ἄστρον τοῦ ἀντιζήλου του.

Ὁ συνταγματάρχης Μομβραῦ καὶ ἡ σύζυγός του ἀπεσύρθησαν χωρὶς νὰ ἀνταλλάξωσιν μετ' αὐτοῦ οὔτε λέξιν· ἀρκετὰ τοὺς ἀπποσχόλουσιν αἱ ἰδίαί των ὑποθέσεις. Ὁ νέος ἐμειδιάσε μετὰ πικρίας, χωρὶς ὅμως νὰ αἰσθανθῇ καμμίαν βαρυθυμίαν· πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἐκτιμᾷ τὸς φιλοκαρδεῖς χαρακτήρας των.

Μετὰ τινὰς στιγμᾶς, τῷ ἀνήγγειλον ὅτι ἡ ἄμαξα ἣτις ἐμελλε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὴν προσωρινὴν φυλακὴν του ἤτο ἑτοιμὸς ἀναρχόμενος τὴν στοάν, συγγήτησε

τὴν τροφόν, ἣτις ἐβρίθη εἰς τὰ γόνατά του κατεχομένη ὑπὸ βίαιας ἀπελπισίας.

— Καταράσθητί με, φόνευσόν με! ἀνέκραζεν, ἐγὼ σὲ κατέστρεψα.

Ὁ Μίραν-Ἀφαξ διέβη μειδιῶν μετὰ πικρίας, καὶ ἡ Ζάρα ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον διὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὴν ταπεινώσιν καὶ τὴν ἀτιμίαν του.

Ὁ Κ. Ἐλσορθου ἐμεινεν εἰς τὸ φρούριον ἐν ὀνόματι τοῦ δόκτορος Ὁσμ, ἐκτελειστοῦ τῆς διαθήκης. Ὁ ἐφημέριος, μετὰ τοῦ ἤρωός μας, τῆ Ἕλλην Δεζέρ καὶ τοῦ συνταγματάρχου Βουτλερ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ πρεσβυτέριον.

Ὁ Ζοε Βιάν, ὁ Κετλεβορούγ καὶ ὁ κλητῆρ συνώδευσαν τὸν Μίραν εἰς τὴν φυλακὴν του, διὰ νὰ ἀγρυπνήσωσιν ἐπ' αὐτοῦ μέχρι τῆς πρωΐας.

Ἡ Ἕλλην ἐλθοῦσα εἰς τὸ πρεσβυτέριον εὔρε τὴν Σωσάνναν ἣτις τὴν ἔδεχθη μετὰ μεγίστης χαρᾶς. Μὲ ὄλον τὴν κούρασίν της, ἐπέμεινε νὰ ἰδῇ τὸν Μαρτίνον ἐν τῷ δωματίῳ του. Ἡ καρδία της ὑπερέξεχλειζεν ἀπὸ εὐγνωμοσύνην, πρῶτον μὲν πρὸς τὸν Θεὸν ὅστις τὴν εἶχε βοήθει, καὶ ἔπειτα πρὸς τὸν γέροντα ἱπποκόμον ὅστις ὑπῆρξε τὸ ὄργανον τὸ ἐκλεχθὲν παρὰ τοῦ οὐρανοῦ. Οἱ θαμβοὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος ἐπανεῦρον μέρος τῆς ἀρχαίας λάμψεως των ὅταν ἡ ἀνεψιά τοῦ προσφιλοῦς κυρίου του ἐθλίψε τὰ ὠχρά της χεῖλη ἐπὶ τῆς ἐβρυτιδωμένης χειρός του, εὐχαριστοῦσα αὐτὸν καὶ εὐλογοῦσα διότι τὴν ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ ἀναξίου θεοῦ της, δια τῆς ὑποδείξεως τοῦ μέρους ὅπου εὑρίσκετο ἡ διαθήκη.

— Καλῶς ἀπεδείξατε τὴν εὐγνωμοσύνην σας πρὸς τοὺς ζῶντας καὶ τὴν πίστιν σας πρὸς τὸν ἀποθανόντα! εἶπεν ἡ Ἕλλην.

— Ὁχι ἀκόμη, ἐπιθύρυσεν ὁ γέρον μετὰ μειδιάματος ἐμφαντικοῦ. Ἐκαμα κάτι τι, ἀλλ' ὄχι ὄλα... Κύρ Ἔβρι, προσέθηκε στρεφόμενος πρὸς τὸν ἤρωά μας ὅστις εἶχε συναντήσῃ τὴν Ἕλλην· πῶς μὲ εἶπατε ἡμέραν τινὰ ὅτι καλεῖται τὸ πριεργαν ἐκεῖνο ἀκανθῶδες ἄθος τὸ ὄποιον ζῇ ἐκατὸν ἔτη πρὶν μαρυνθῆ, καὶ ἀποθάνῃ, ἔπειτα ἀμέσως;

— Καλεῖται ἄλλῃ, Μαρτίνε.

— Σὰς εἶπα ὅτι ὠμοίαζα μετὰ τὸ φυτὸν αὐτό.

— Ναί.

— Δὲν ἔχω ἀκόμη εἰμὴ ἓνα κάλυκα ὅστις δὲν ἤνθισεν, ἀλλὰ θὰ ἀνθίσῃ μετ' ὀλίγον. Τὸ αἰσθάνομαι... τὸ ἠξεύρω... Θὰ ζήτω διὰ νὰ ἰδῶ τὸν υἱὸν τοῦ κυρίου μου εἰς τὴν κητοχὴν τῶν προγονικῶν του κτημάτων· μετὰ τοῦτο δὲ ὁ γέρον Μαρτίνος θὰ ἀποκαλύψῃ τὸ μυστικόν του καὶ θὰ ἀποθάνῃ ἐν εἰρήνῃ, καθὼς ἀπανθίζει ἡ ἀλόη.

— Ποῖον μυστικόν;

— Ὅταν ἡ ὥρα καὶ ὁ κληρονόμος ἔλθωσι, θὰ ὀμιλήσω. Ἔως τότε ὁ Μαρτίνος θὰ ἴναι ἀφωνότερος τοῦ τάφου.

Ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀποσπάσῃ τις ἄλλο τι πλείοτερον· ἐστράφη πρὸς τὸ ἄλλο μέρος καὶ ἠτοιμάσθη νὰ κοιμηθῇ, ἐπειδὴ, εἶπε, θὰ ἔλθῃ καιρὸς νὰ λάβῃ ἀνάγκην ὅλης του τῆς δυνάμεως καὶ ὅλης του τῆς μνήμης.

Πόσον γλυκὺς ἦτο, κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, ὁ ὕπνος τῆς Ἕλλην! Πόσον τὰ ὄνειρά της ὑπῆρξαν εὐάρεστα καὶ ἀτάραχα! Ἡ Σωσάννα ἠγρύπνησε παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν της μέχρι πρωΐας.

— Θέλεις νὰ σὲ εἶπω, Φίλιππε, εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὁ ἀγαθὸς ἀγρονόμος Ἄσθων, ὅταν, ἀφοῦ ἐκαληνύκτισαν τὸν ἐφημέριον, διευδύνθησαν πρὸς τὴν ἔπαυλιν· δὲν σ' ἔνοῦ καθόλου.

Ὁ χὰν ἐμειδιάσε.

— Σὺ δὲν ἠσθάνθης τὴν ἀγάπην τὴν ὁποῖαν ἐμπνέει ἡ φύσις! ἐπανελάβεν ὁ ἀγρονόμος. Ὅταν εἶδα πῶς ἐφέρετο ὁ εὐγενὴς ἔβρις, τὸν ἐθλίψα εἰς τὴν γηρικήν καρδίαν μου, ἐνῶ σὺ, σὺ ὅστις εἶσαι πατῆρ του, ἐμεινεν ἐκεῖ ψυχρὸς καὶ ἀκίνητος ὡς λίθος. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ νέος ὑποπτεύεται τι. Θὰ ἔλθῃ αὖριον εἰς τὴν ἔπαυλιν. Θὰ μ' ἐρωτήσῃ, καὶ δὲν εἰμπορῶ... δὲν θέλω νὰ τῷ εἶπω ψεῦμα.

— Δὲν εἰμπορῶ νὰ πράξω ἄλλο εἰμὴ νὰ σὰς ἐπαναλάβω ὅτι σὰς εἶπα. Ἡ σωτηρία του ἀπαιτεῖ νὰ μὴ γνωσθῇ ὅτι εἶναι υἱός μου.

— Ἄλλ' ἐγνωρίσθη ὡς τοιοῦτος, Φίλιππε.

— Παρὰ τίνος;

Ὁ ἀγρονόμος ἐφάνη ἀμυχανῶν.

— Ἰτωσὶ παρὰ τῆς συζύγου σας;

— Τί ἠθέλατε νὰ κάμω; Ἦτο ἀνῆσυχος. Μεταξὺ ἡμῶν ὑπῆρξε πάντοτε μεγίστη ἐμπιστοσύνη· ὥστε...

— Τῆ εἶπατε ὅτι εἶμαι ἀδελφός σας.

— Ναί.

— Τότε λοιπὸν πρέπει νὰ ἰδῶ τὸν ἔβρικον Ἄσθωνα πρὸ μεσημβρίας. Ματθαῖε, ἡ ἀκριτοθυμία σας θὰ προκαλέσῃ ἐξήγησιν ἣτις πιθανὸν νὰ ἀποβῇ ὀλεθρία καὶ εἰς τοὺς δύο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΗ΄.

Ἡ φύσις ποτὲ δὲν εἶναι ἡσυχωτέρα ἢ μετὰ βίαιαν θύελλαν. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὸν Μίραν· Ἀφαξ ἄμα εἶδεν ἐκὺτὸν κεκλεισμένον ἐντὸς τῆς φυλακῆς του.

— Οὕτω τελειώνει τὸ ὄνειρον τοῦ βίου μου! ἐπιθύρυσεν. Ἔρως, φιλοδοξία, στάδιον χρήσιμον καὶ ἐντιμον, πᾶν ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος ἐκτιμᾷ ἐναυάγησεν ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῶν παθῶν!... Ποῶ τὸ παρελθόν; Ὁχι! ὁ πόθος εἶναι διὰ τοὺς ἀνοήτους ἢ διὰ τοὺς ἀνάδρους οἵτινες φοβοῦνται νὰ παλαίσωσι κατὰ τῆς εἰραρμένης των· εἶναι τὸ μᾶλλον ἀνωφελὲς αἰσθημα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, ἔχω φύσιν σιδηρᾶν, καὶ ἂν ἰδῶ κατὰ πρόσωπον τὸ φάσμα τοῦ θανάτου, θὰ ἀψηφίσω τοὺς τρόμους του. Θὰ τὸ ἰδῶ ἀλλ' ὄχι καθὼς φαντάζονται οἱ ἐχθροί μου. Ὁχι· ἡ χεὶρ τοῦ δημίου δὲν θὰ κηλιδώσῃ ποτὲ τὸ σῶμά μου. Ὁ μισητὸς ἀντίζηλός μου δὲν θὰ μὲ ἰδῇ ἀναβαίνοντα τὸ κρεῖωμα. Ὁ Μίραν-Ἀφαξ θὰ ἀποθάνῃ ἀζίως ἐκὺτοῦ.

Ἀπόφασιν ἔχων νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν αὐτοκτονίαν, ἐκύτταξε περὶ ἑαυτὸν διὰ νὰ ἰδῇ ποῖα μέγξ ἡδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ διὰ νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν του· δὲν τῷ ἔμεινεν οὔτε ἐγχειρίδιον οὔτε κανὲν εἶδος ὄπλου· οἱ δεσμεύσαντες αὐτὸν τῷ ἀψῆρσαν ἐπιμελῶς πᾶν ὄργανον θανάτου. δὲν εἶχε πλέον εἰμὴ τὸ πλήρες τραπεζογραμματίων χαρτοφυλάκιόν του καὶ εἰς τὸν δάκτυλον τὸ πολύτιμον δακτυλίδιον, τελευταῖον δῶρον τῆς μητρὸς του Βεγούμ.

Τὰ ἐκύτταξεν ἐπὶ τινὰς στιγμᾶς ἐν σιωπῇ. Θὰ ἔδιδεν εὐχαρίστως τὰ πάντα, ἀδάμαντα καὶ τραπεζογραμμάτια, ἀντὶ ἐνὸς ὄπλου ἐπιτρέποντος αὐτῷ νὰ διαφύγῃ τὴν ἐπαπειλοῦσαν αὐτὸν τύχην.

— Εν τούτοις, ὁ Ζόε Βέαν, ὁ Κατλεβο-
ρούγ, ὁ Ρέδ Ράλφ καὶ ὁ ἀστυνομικὸς κλη-
τὴρ ἠγρύπνουν ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ ἀμέ-
σως κατωτέρου πατώματος.

— Ἀκούσατε, εἶπεν ὁ Ζόε Βέαν, πῶς
βηματίζει ἀνυπομότως ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ
βραχιώματος. Βλέπων τὸν ἑαυτὸν του
οὖσω κατέκλειστον θὰ αἰσθάνεται ἀνησυ-
χίαν τίγερως ἐντὸς κλωδοῦ. Ἄ! προτιμῶ
νὰ ἤμαι ὁ πτωχὸς Ζόε Βέαν μὲ συνειδη-
σιν ἀναπαυμένην, παρὰ ὁ πλούσιος Μίραν-
Ἄφαξ.

— Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ Κέτλεβο-
ροῦγ, μὲ τὴν τύχην ἥτις τὸν περιμένει
τὴν εἰρκτὴν, τὴν δίκην, τὴν θάνατον.

— Νομίζετε ὅτι θὰ κρεμασθῆ; ἠρώ-
τησεν ὁ Ράλφ.

— Πλέον ἢ πιθανόν, ἀπεκρίθη ὁ ἀστυ-
νομικὸς κλητὴρ ἠκούσα τὸν συνταγμα-
τάρχην Βοῦτλερ καὶ τὸν Κ. Ἐλβορθοὺ νὰ
λέγουν ὅτι τὴν ἔχει ἄσχημα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκτύπησαν
ἰσχυρῶς τὴν θύραν. Ὁ Ζόε Βέαν τὴν διή-
νοιξε, παρὰ τὴν θέλησιν τῶν συντρόφων
του, καὶ κατελύθη ὑπὸ συγκινήσεως ἀ-
γεγνηρῆς τὴν Ἰνδὴν.

— Τί ἐπιθυμεῖτε; τῆ εἶπεν ἐπιστρέ-
ψατε, Ζάρα, ἢ εἰς τὸ φρούριον, ἢ εἰς τὸ
προσφυτήριον, πλυσίαν τῆς μίς Ἑλλεν.
Ἕναι καλὸ καὶ συμπαθητικὸ, καί...

— Δὲν εἰμπαρῶ πλέον νὰ ὑπάγω εἰς
κἀνὲν ἄλλο μέρος παρὰ ἐδῶ ἢ κατοι-
κία μου εἶναι πλησίον τοῦ Μίραν τὸν ἄ-
παιτον ἐθρεψα μὲ τὸ γάλα μου, διέκοψεν
ἡ τροφὸς. Θὰ ἠδυνάμην νὰ τὸν ἀφίσω εὐ-
τυχοῦντα καὶ εὐδαιμονοῦντα, ἀλλ' ὄχι
καὶ δυστυχοῦντα!... Ἡξούρω ὅτι τὰ
αἰσθήματά μου, οἱ λογισμοί μου καὶ ἡ
γλωσσά μου σὰς φαίνονται παράξενα
καὶ αὐτὸ τὸ ἔρμα μου δὲν ἔχει τὸ χρῶμα
τοῦ ἰδικοῦ σας, ἀλλ' ἡ καρδία μου εἶναι
ἐπίσης ἐναισθητὸς ὡς ἡ ἰδική σας. Ἀπῆ-
σατέ με νὰ ἴδω τὸν Μίραν! Τὸν ἐπέδωκα,
τὸν παρέδωκα εἰς τοὺς ἔχθρους του, εἰς
τὴν ἀτιμίαν, εἰς τὸν θάνατον ἰσως! ἀλλὰ
πρὸς νὰ τὸν ἴδω δὲν εἰμπαρῶ νὰ ἀπο-
θάνω τὴν τύχην τῆς συγκινήσεως του.

— Ἄ! ἐποθήστε! εἶπεν ὁ Ζόε, ὅστις
τοῦ ἔδειξε τὴν ἀπόρρητον ἐπιθυμίαν
αὐτοῦ. Ἐπειδὴ τὸν ἀπόρρητον ἐπιθυμῶντα
αὐτοῦ, ὁ Ζόε Βέαν ἐκ τῶν ἀστυνομικῶν
κλητῆρα καὶ εἰς τὸν Κατλεβοροῦγ.

— Μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ἔχω τὴν ἐ-
νάγκην κανόνος! ἀνέκραξεν ἡ Ἰνδὴ τὸ μό-
νον ὅπερ ζητῶ εἶναι νὰ ἴδω τὸ τέκνον μου.

— Ἀδύνατον! ἀπαγορεύεται!
— Τίποτε ἀδύνατον εἰς ἀγάπην ὡς
τὴν ἰδικὴν μου.

— ἔχω βεβαίως διαταγὴν νὰ μὴ τὸν ἀ-
φίσω νὰ συγκοινωνήσῃ μὲ οἰονδήποτε.

— Ἄ! ἐπανάλαβεν ἡ Ζάρα ριπτομένη
εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ζόε, αὐ ὅστις ἐγεν-
νήθη ὑπὸ γυναικὸς, λυπήσους τὰ βάσανα
μιάς γυναικὸς. Δὲν εἰμπαρῶ νὰ ἐνοήσῃς
τὴν ἀφοσίωσιν Ἰνδῆς τροφοῦ πρὸς τὸ παι-
δίον τὸ ὅποιον ἀνέθρεψεν. Ἐβωσα τὴν Ἑλ-
λεν, τὴν ἀπέδωκα εἰς ἐκείνον τὸν ὅποιον
καλεῖτε φίλον σας. Ὅ,τι σὰς ζητῶ ὡς
ἀνταμοιβὴν εἶναι νὰ εἰμπαρῶ νὰ συνο-
μιλήσω ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μετ' ἐκείνου
τοῦ ὅποιου ἐπέδωκα τὴν ἐμπιστοσύνην,
τοῦ ὅποιου συνέτριψα τὴν καρδίαν.

— Θέλεις νὰ τὸν ἴδῃς, ἐπανάλαβεν ὁ
Ζόε μετὰ τόνου δεικνύοντος ὅτι ἐσκέπτετο,
καὶ μόνη ὡς ὑποθέτω;

— Μόνη καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ἄλλου, ὁ-
λίγον μὲ μέλει, ἀπήντησεν ἡ Ζάρα, ἀρκεῖ
νὰ τὸν ἴδω.

— Δοιπόν, θὰ τὸν ἴδῃς, εἶπεν ὁ νέος
μετὰ σταθερότητος, ὅ,τι καὶ ἂν εἰποῦν ὁ
ἀστυνομικὸς φύλαξ καὶ ὁ Κέτλεβοροῦγ.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἰκετευούσης ἤστραψαν
πρὸς στιγμὴν ὑπὸ ζοηρῆς λάμψεως μετὰ
μίαν δὲ στιγμὴν κατέστησαν πάλιν ἤστυ-
χοι καὶ στυγνοί.

— Ἀκολουθεῖ με, ἐπανάλαβεν ὁ Ζόε
θὰ σὲ ὁδηγήσω εἰς τὸν Μίραν Ἄφαξ.

Ἐναντίον τῶν διαμαρτυρήσεων τῶν δύο
του συντρόφων, ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσιν
του. Ἐπέμειναν ἐν τούτοις, ἐκ προφυλά-
ξεως, αὐ μόνον νὰ συνοδεύσῃ τὴν Ζά-
ραν καὶ νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὴν συνέν-
τευξιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν ἐρευνήσωσι. Δὲν
εὔρον ἐπ' αὐτῆς οὔτε ὄπλον, οὔτε δηλη-
τήριον, οὔτε ὄργανόν τι οἰονδήποτε. Καὶ
αὐτὰς ὁ Ράλφ, ὅστις ἀκολούθει δὲλα τῆς
τῆς κινήσεως, δὲν ἀνεκάλυψε τίποτε ἰκα-
νὴν νὰ διεγείρῃ τὰς ὑποθέσεις του.

— Ἐλπίζω ὅτι εἰσθε εὐχαριστημένοι,
εἶπεν ὁ Ζόε Βέαν ἐκ τῶν ἀστυνομικῶν
κλητῆρα καὶ εἰς τὸν Κατλεβοροῦγ.

— Δὲν ἠξούρω τίποτε, ἀπήντησεν αὐ-
τὸς αὐτῆς τὴν ἴσην παρατήρησίν του μὲ
ἔρος πραγματικῶν βεβαίως πραγματοποιεῖται

δυστύχησάν τι, εἰμπαρῶτε νὰ ἦθε βέβαιοι
ὅτι εἶναι μεμυγμένη γυνὴ τις.

Μετὰ τὴν ἥμιστον φιλόγυνον ταύτην
παρατήρησιν ἡ ὁμάς ἀνέβη τὴν κλίμακα
τὴν ἀγούσαν εἰς τὸν ἀνώτερον ὄροφον.
Ὁ κλητὴρ μόλις ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἡ
Ζάρα ὤρμησεν ἐν τῷ δωματίῳ, καὶ ρι-
πτομένη εἰς τὰ γόνατα, μὲ βραχιόνας
ἐσταυρωμένους ἐπὶ τοῦ στήθους, ἔμεινεν
ἀκίνητος ὡς ἀγαλμα εἰς τοὺς πόδας ἐκεί-
νου τὸν ὅποιον ἔχεν ἀναθρέψει.

Οἱ φύλακες δὲν τὴν συνώδευσαν εἰμῆ
διὰ νὰ τὴν ἐμποδίσωσι νὰ δώσῃ εἰς τὸν
Ἰνδὸν θανατηφόρον τι ὄργανον, καὶ νὰ
μὴ τῷ ἀφίσωσι καμμίαν ἐλπίδα ἀποδρά-
σεως· ἀλλὰ δὲν εἶχον οὐδ' ἐλαχίστην
ἐπιθυμίαν ν' ἀκούσῃ τὴν συνδιάλεξιν
τὴν ὅποιαν θὰ ἔκαμνε μετὰ τοῦ δεσμώ-
του. Ἀπεσύρθησαν λοιπὸν εἰς γωνίαν τινὰ
τοῦ δωματίου, ἀρκούμενοι εἰς τὸ νὰ ἐπι-
τηρῶσιν αὐτοὺς ἐν σιωπῇ.

— Ζάρα, εἶπεν ὁ δεσμώτης, πόθεν ἡ
λύπη αὐτή; Ἐρχεσθε, προσέθηκε μετὰ
πικρίας, διὰ νὰ γίνετε μάρτυς τῆς ἐξου-
τελίσεώς μου; διὰ νὰ ἀναφέρετε εἰς τὴν
Ἑλλεν καὶ εἰς τὸν ἀντίζηλον εἰς τὸν
ὅποιον μὲ ἐπωλήσατε τὴν ἀπελπισίαν καὶ
τοὺς ἀδυνάτους πόθους τοῦ Μίραν Ἄφαξ;

Ἡ τροφὸς ἠγέρθη βραδέως. Εἶχεν ἦθος
μεγαλοπρεποῦς ἀξιοπρεπείας μὴ προσπε-
ποιημένον.

— Πρέπει ἄρα γε νὰ σὰς εἰπῶ τί μὲ
ἔφερον ἐνταῦθα, Μίραν;... Ἦλθα διὰ
νὰ ἀποθάνω μαζὴ σας.

— Νὰ ἀποθάνετε μαζὴ μου! ἀνέκρα-
ξεν ὁ Ἰνδὸς· μαζὴ μου, Ζάρα! ἐπαναλά-
βετε αὐτὰς τὰς λέξεις· διότι σημαίνουν
ὅτι θὰ μοὶ παράσχητε τὰ μέσα νὰ ἀπα-
τήσω τοὺς ἐχθρούς μου, νὰ ἀφαιρέσω τὸ
μέγιστον μέρος τοῦ θριάμβου των καὶ νὰ
διαφύγω τὴν ἀγχόνην τῆς ἀτιμίας.

— Καὶ ἐφρατάζεσθε ποτέ, εἶπεν ἡ
τροφὸς μὲ τόνον ἐπιπλήξεως, καὶ ἐφρατά-
ζεσθε ὅτι θὰ μὲ ἦτο δυνατόν νὰ σὲ ἐγκα-
ταλείψω; Μὲ ἠρῶνησαν, Μίραν, δταν διὰ
τῶν παρακλήσεών μου, τῶν δακρύων μου,
τῶν ἰκισιῶν μου, ἐπέτυχον ἀπὸ τοὺς κα-
τηραμένους αὐτοὺς δεσμοφύλακας νὰ
εἰσέλθω εἰς τὸ δωμάτιόν σου· ἀλλὰ δὲν
εὔρον ἐπάνω μου οὔτε σιδήρον οὔτε δηλη-
τήριον καὶ ἐν τούτοις εἶμαι ὠπλισμένη,
καὶ εἰμπαρῶ νὰ δώσω θάνατον ἐπίσης

ταχὺν ὡς ὁ μᾶλλον φαρμακερὸς ὄφις.
Εἶπούσα τὰς λέξεις ταύτας ἡ τροφὸς
ἤγειρε τὴν χεῖρα ἵνα τὸ φῶς τῆς κρεμα-
μένης εἰς τὸν θόλον λυχνίας πέσῃ ὀλό-
κληρον ἐπ' αὐτῆς. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ δε-
σμώτου ἤστραψαν ἀνακαλύψαντες ὑπὸ τὸν
ὄνυχον τοῦ ἀντίχειρος τῆς τροφοῦ κηλίδαν
πορφυράν.

Ἦτο «οὐραρί» τὸ μᾶλλον ταχὺ τῶν
γνωστῶν δηλητηρίων καὶ τοῦ ὁποίου τὰ
ἀποτελέσματα εἶναι τοσοῦτον τρομερὰ,
ὥστε οἱ Ἰνδοὶ οἵτινες τὸ κατασκευάζουσι
σπανίως μεταχειρίζονται ἄλλο ὄπλον.
Εἶναι πολὺ γνωστὸν ὅτι φονεύουσι συχνά-
κις τοὺς ἐχθρούς των δι' ἀπλῆς ἀμυγῆς
γινόμενης διὰ τοῦ ὄνυχου βεβαυμέ-
νου ἐντὸς τοῦ δηλητηρίου τούτου. Ἦ
πληγὴ παράγει σχεδὸν στιγμιαίον θά-
νατον.

— Εἶναι «οὐραρί», εἶπε.

— Ναι.

— Ζάρα! ἀνέκραξεν ὁ νέος, ὅλα σοῦ
τὰ συγχωρῶ διὰ τὸν θριάμβόν μου τοῦ-
τον κατὰ τοῦ ἀντιζήλου μου, κατὰ τῶν
σκωμμάτων τοῦ κόσμου, κατὰ τοῦ μίσους
τῆς Ἑλλεν! Τὸ εὐγενέστατον αἷμα τῆς
Ἰνδίας δὲν πρέπει νὰ χυθῆ ὡς τοῦ χυδαίου
κακούργου.

— Ποτέ! ἐψήθουσαν ἡ τροφὸς· ποτέ!

— Δὲν ἔχω κανένα εἰς τὸν τόπον τοῦ-
τον νὰ λυπηθῶ, κανένα ἐκτὸς ὑμῶν.

— Δησιμονεῖτε, Μίραν, ἀπήντησεν ἡ
Ζάρα μὲ τόνον ἐπιπλήξεως, ὅτι ἀποθνήσκω
μαζὴ σας.

Ἡ συνδιάλεξις αὐτὴ ἐγένετο ἰνδιστί,
καὶ φυσικῶς οὔτε ὁ Ζόε οὔτε οἱ σύντρο-
φοὶ του δὲν ἐνόουν μήτε λέξιν.

Ὅταν ἡ τροφὸς ἤγειρε τὸν βραχιόνα διὰ
νὰ δείξῃ τὸ δηλητήριον, ὁ Ρέδ Ράλφ ἠ-
ρώτησε χαμηλοφώνως μήπως ἡ γυνὴ ἐμελ-
λε νὰ ἐπικαλεσθῆ τὸν διάβολον.

— Σιωπῆ! ἀπήντησεν ἡ Ζόε· ὅσον καὶ
ἂν ἦναι ἐνοχοὶ αὐτῶν μὴ τοὺς ὑβρίζωμεν.

— Δὲν ἔχω ἐπιθυμίαν νὰ τοὺς ὑβρίσω,
εἶπεν ὁ μοσχομάγκας, ἀλλὰ μόνον νὰ ἴδω
τὸν Ἰνδὸν κρεμασμένον.

— Χαῖρε, ὦραϊε κόσμε! εἶπεν ὁ Μίραν
μετὰ στεναγμοῦ. Τὸ πνεῦμά μου σπεύ-
δει νὰ μεῖνῃ ἐλευθέρον. Ἐπάλασσα κατὰ
τῆς εἰμαρμένης, ἀλλ' ἡ σιδηρὰ χεὶρ ἦτα
διαιπὴ τὸν κόσμον· ἐβρίθη ἰσχυροτέρη ἐ-
μοῦ. Ἐχρεώσα τὴν μάχην ἀλλὰ δὲν θὰ λυ-

πικρά δια την ητάν μου! . . . Τώρα, Ζάρα, προσέθικεν, εκτέλεσον τὰ χρέη Ιερών: ούτου τῶν ἀρχαίων χρόνων. Ὁ βωμός εἶναι ἔτοιμος καὶ τὸ θῦμα συγκατατίθεται. . . Ἄρῃς νὰ σπεύσωμεν' οἱ κατασκοπεύοντες ἡμᾶς ἀρχίζου νὰ μᾶς παρατηρῶσιν υπόπτως. Ζάρα, ἀπύλαυσα εἰς τὰς ἀγκάλας σου τῶν πρώτων ὕπνου μου, εἰς τὰς ἀγκάλας σου πάλιν θὰ ζητήσω τὸν τελευταῖον. . . Τι φοβείσαι;

— Τίποτε δι' ἐμέ.

— Μετ' ὀλίγον θὰ ἐξημερώσῃ, εἶπεν ὁ Ζόε Βιάν, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ παράτασις τῆς συνδιαλέξεως ταύτης ἤρχιζε νὰ ἐμπνέῃ ἀνυσχίαν. Εἶναι καιρὸς νὰ χωρισθῆτε.

Ἡ Ζάρα ἔβριψε πρὸς αὐτὸν βλέμμα τοσοῦτον ἐκδικητικόν, ὥστε ὁ τίμιος νέος ἀνετριχίασεν ἀκουσίως. Παρατήρησε τριγύρω ὡς ἐὰν ἤλπιζε νὰ εὕρῃ μέσον τι ὄπως διαφύγῃ τὴν τρομερὰν ἐκδασιν εἰς ἣν ἦτο προητοιμασμένη.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ θάρρος σας; εἶπεν ὁ Μίραν χύχως.

— Χαῖρε! ἀνέκραξεν ἀνοιγούσα τὰς ἀγκάλας τῆς διὰ νὰ τὸν ὑποδεχθῆ' χαῖρε, ἀλλ' ὄχι διὰ παντός. Τὸ πνεῦμά μου θὰ πετάξῃ μετ' ὀλίγον μετὰ τοῦ ἰδικού σου.

Ἐπὶ μίαν μόνην στιγμήν ἡ ἀφωσιωμένη γυνὴ τὸν ἔθλιψεν ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς, ἔπειτα τῷ ἐπροξένησε διὰ τοῦ θυγχεύου ἐλαφρὰν ἀμυχήν εἰς τὸν λαυμὸν ὀλίγον τι κάτωθεν τοῦ αἰτίου.

— Πολλὰν ὥραν μένουσι ἀγκαλιασμένοι, εἶπεν ὁ Ρέδ Ράλφ.

— Πρέπει νὰ ἀναχωρήσωμεν! ἀνέκραξεν ὁ κλητῆρ.

— Εἶμαι ἕτοιμη ἀπάντησεν ἡ τροφός' ἀλλ' ὁ δεσμώτης σας σὰς διέφυγε.

— Διέφυγε;

— Ναί' εἶναι νεκρός.

Ἡνοῖξε τοὺς βραχίονας καὶ τὸ πτώμα τοῦ Μίραν' Ἄφαξ ὠλίθησεν ἀταράχως εἰς τοὺς πόδας τῆς.

— Τι εἶναι τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Ζόε καταληφθεὶς ὑπὸ φρίκης.

— Σὰς εἶπα ὅτι ἐκίμανε τοὺς ἔσχατους κόπους σου, ἐφθάρσεν ὁ Ρέδ Ράλφ ὀργῶν αὐτὸν ἐκ τοῦ ἐνδοῦτος.

— Τὸ θῦμά σας; αἶψά διέφυγε! ἀνέκραξεν ἡ Ζάρα διὰ τὸν αἰτίον τοῦ ἐκείνου μαιμωμένου ἢ ἀπαιτιῆτος μετὰ τὸ θῦμα. Ἐπὶ τὴν καρδίαν τῆς καὶ τὸ πνεῦμά της

ἠσυχάζουσιν ἀμφότερα. Μὴ προχωρήσῃ καμμία ἄλλη χεὶρ ἐκτός τῆς ἰδικῆς μου! ἀς μὴ ἐγγίσῃ τὸ πτώμα του.

— Ἐνα ἱατρὸν, ἀς ζητήσωμεν ἕνα ἱατρὸν, εἶπεν ὁ κλητῆρ.

— Ἡ μᾶλλον τὸν συνταγματάρχην Βούτλερ, προσέθικεν ὁ Κεττλεβορούγ.

— Ἄφρονες, ἀπάντησεν ἡ τροφός' προσπαθήσατε μᾶλλον νὰ προσκολλήσατε τὸ ἀνθος τὸ κοπὲν ἀπὸ τὸ στέλεχος παρ' οὗ ἐκρτεῖτο. Ὁ Μίραν διέφυγε τοὺς νόμους σας καὶ τὴν δικαιοσύνην σας. Οἱ ἐχθροὶ του δὲν θὰ ἔχουν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδωσι τὸ αἶσχος καὶ τὴν ἀτίμωσιν τοῦ ἀπογόνου μακρὰς σειρᾶς ἡγεμόνων. Εἶναι ἤδη ψυχρὸς, ψυχρὸς ὡς ἡ καρδία μου.

Ἡ Ἰνδὴ καταβληθεῖσα ὑπὸ τῆς θλίψεως ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ πατώματος τῆς φυλακῆς καὶ ἤρχισε μετὰ μητρικῆς τρυφερότητος νὰ τακτοποιῆ τὰ μέλη ἐκείνου τὸν ὁποῖον εἶχε θρέψει. Ἐπὶ τῶν διανοιγμένων χειλέων τοῦ Μίραν ὑπῆρχεν ἀγέρωχον μειδίαμα ὡς ἐὰν ὁ τελευταῖός του στοχασμὸς καὶ τὸ τελευταῖόν του αἰσθημα ἦτο αἰσθημα μᾶλλον θριάμβου ἢ ἥττης.

— Ἀς τὴν ἀφήσωμεν, εἶπε περιλύπως ὁ Ζόε' δὲν εἶμπορεῖ νὰ μᾶς διαφύγῃ.

Οἱ σύντροφοὶ του τοσοῦτον κατεπλάγησαν ἐκ τοῦ μυστηριώδους θανάτου τοῦ δεσμώτου των ὥστε δὲν ἐτόλμησαν νὰ θέσωσι χεῖρα ἐπὶ τῆς τροφοῦ ἥτις τοῖς ἐνέπνευε μέγαν τρόμον. Διὰ τὰς δεισιδαιμόνας φαντασίας των ἦτο προικισμένη διὰ δυνάμειος ὑπερφυστικῆς. Ἐκλείσαν λοιπὸν ἐπιμελῶς τὴν θύραν καὶ κατέβησαν εἰς τὸ κατώτερον πάτωμα ἀφίνοντες τὴν Ζάραν μόνην μετὰ τοῦ νεκροῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΘ'.

— Σὰς τὸ εἶπα ἐγὼ, ἐπανέλαθεν ὁ Ρέδ Ράλφ ἔμα ἐκάθασαν, ὅτι ἡ μωρὴ γυναῖκα θὰ ἐξάρκισεν τὸν διάβολον. Εἰς τὸν ὅσον, ὑστερὸν ἀπὸ ὅλα, μένον τὸν γέροντα θὰ κρεμάσουν. Ὁ ἔρρικος ἄσθεν καὶ ἡ Ἕλλην περιπέτου ἀρρώστιας εἰς τὸν κάπον τοῦ προέδρου. Ὁ δεσμώτης, ὁ δεσμώτης, περιπέτου ἀρρώστιας καὶ τὸ πνεῦμά της καὶ τὸ πνεῦμά της

νεκρῶν καὶ τῶν ζώντων, ἀλλὰ πρὸ πάντων περι τοῦ ἔρωτός των.

Ἐν τούτοις ὁ Ζόε Βιάν ἐπλησίαζε βραδέως. Ὅταν οἱ περιπατοῦντες τὸν παρετήρησαν ἐξεπλάγησαν διὰ τὸ ταπεινὸν καὶ τεθλιμμένον ὕψος τοῦ πτωχοῦ νέου. Ὁμοίαζε μὲ κῦνα πιστὸν πταίσαντα καὶ περιμένοντα ἐπίπληξιν.

Δι' ἀμοιβαίου κινήματος τῷ ἔτεινον τὴν χεῖρα, ἀλλ' ὁ Ζόε δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὸ κίνημα ἐκεῖνο τῆς ἀγάπης.

— Ἐχω ἀνάγκην νὰ σὰς ὀμιλήσω, κύρ ἔρρι, εἶπεν ἀφαιρῶν τὸν σκουφὸν του διὰ νὰ χαιρετίσῃ τὴν νέαν δεσποινίδα.

— Ἦλθατε εἰς κατὰλληλον στιγμήν, Ζόε' διότι ὠμιλοῦμεν περὶ ὑμῶν καὶ τῆς πιστότητός σας.

— Ἄ. . . δὲν εἶμαι πιστός' ἐπρόδωσα τὴν ἐμπιστοσύνην σας.

— Ἐπροδώσατε τὴν ἐμπιστοσύνην μου, ἐπανέλαθεν ὁ ἔρρικος. Ὡ! βεβαίως δὲν ἐγελάσθητε νὰ τὸν ἀφήσετε νὰ φύγῃ. . . Ὁχι, ὄχι' θὰ σὰς ὕβριζα ἐὰν ἔστω καὶ πρὸς στιγμήν συνελάμβανα τὴν ὑποψίαν ταύτην. Ὁ δεσμώτης σας εἶναι. . .

— Ἀκόμη εἰς τὴν φυλακὴν, προσέθικεν ὁ νέος κάμων νεῦμα εἰς τὸν ἔρρικος ὅτι ἐπεθύμει νὰ τῷ ὀμιλήσῃ κατὰ μόνας.

Ὁ ἔρρικος ἀφοῦ ὠδήγησε τὴν Ἕλλην εἰς ἕν θρανίον ἐπανῆλθε πρὸς τὸν Ζόε.

— Λοιπὸν, εἶπε, τί συνέβη;

— Ὁ ἀντίζηλός σας ἀπέθανε, κύρ ἔρρι.

— Ἀπέθανεν!

— Εἶναι σφάλμα μου, ναί, σφάλμα μου, ἀληθῶς. Ὁ κλητῆρ, ὁ Κεττλεβορούγ, ὁ Ράλφ καὶ ἐγὼ, ἀγρυπνοῦσαμεν μαζῆ εἰς τὸν ἀρχαῖον πύργον' ἡ νύξ ἦτο βραχεῖα.

— Ἀλλ' ὁ δεσμώτης, ὁ δεσμώτης;

— Ἡ Ἰνδὴ ἦλθε καὶ ἐκλαυσε τόσον ὥστε δὲν ἠμπόρεσα νὰ τῆς ἀρνηθῶ μίαν συνέντευξιν μετὰ τοῦ Μίραν. Ὡ! ἦτο ἀληθῶς λάθος μου' μόνον ἐμὲ πρέπει νὰ ἐπιπληξέτε, κύρ ἔρρι.

— Δὲν σὰς ἐπιπλήττω' ἀλλ' ἐπερίμενα ἴσως ὀλίγην τινὰ περισσοτέραν περίσκεψιν ἐκ μέρους σας.

— Ἡ φρόνησις δὲν ἔλειψεν. Ἐρευνησάμεν ἐκεῖνην τὴν γυναῖκα πρὶν ἀφήσωμεν νὰ εἰσέλθῃ' δὲν εἶχε μῆτε ἐγχειρίδιον, μῆτε ἄλλο τι ὑποπτον' ἄλλως τε ἐμει-

ναμεν παρόντες εἰς τὴν συνδιάλεξιν των. — Καὶ λέγετε ὅτι ἀπέθανε.

— Τίποτε δὲν εἶμπορῶ νὰ ἐννοήσω, ἐπανέλαθεν ὁ Ζόε' δὲν τὸν ἐκτύπησε, καὶ ἐν τούτοις ἀπέθανε. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον φαίνεται εἶναι ἐλαφρὰ ἀμυχή κάτωθεν τοῦ αἰτίου, καὶ αὐτὸ εἶναι βεβαίως ἔργον τοῦ διαβόλου.

Ὁ ἦρωσ ἡμῶν ἐνθυμήθη ὅτι οἱ Ἰνδοὶ τοῦ Ὄτουὰκ ἐδηλητηρίαζον συχνάκι; τὸν θυγατὸς τοῦ ἀντίχειρος μὲ τὸν χυμὸν τοῦ οὐραρίου, καὶ ὅτι ἡ ἐλαφροτέρα ἀμυχή ἐπρόξενει τότε τὸν θάνατον. Ἐγνώριζεν ὅτι, ὡς αἱ πλείους γυναῖκες τῆς Ἀνατολῆς, ἡ τροφός ἤξευρε κατὰ βάθος τὴν ἐπιστήμην τῶν φαρμάκων, καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ μαντεύσῃ τὸ μέσον ὅπερ μετεχειρίσθη διὰ νὰ ἀποσπάσῃ τὸν Μίραν Ἄφαξ ἀπὸ αὐτοῦ θάνατον.

— Μὴ γένοιτο, Ζόε, εἶπε τείνων αὐτῷ τὴν χεῖρα, νὰ σὲ κατηγορήσω διότι ἤκουσες τὴν φωνὴν τῆς φιλανθρωπίας καὶ τὴν φωνὴν τῆς ἰδίας σου καρδίας. Τίς ἠδύνατο νὰ προῖδῃ ὅσα συνέβησαν; Ἀπέθανεν, εἴθε ἡ μνήμη τῶν ἐγκλημάτων του νὰ συναπολεσθῇ μετ' αὐτοῦ.

— Καὶ με συγχωρεῖτε;

— Δὲν ἔχω τίποτε νὰ συγχωρήσω' πᾶσα ὀργὴ ἐξαλείφεται εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου.

Οἱ ὀλίγοι οὗτοι λόγοι ἠλάφρωσαν τὸν Ζόε Βιάν ἀπὸ μέγα βάρος. Οὐδὲν οὐδέποτε εἶχε διαταράξῃ τὴν διάνοιάν του, ὅσον ὁ θάνατος ἐκεῖνος τοῦ Μίραν Ἄφαξ. Ἐν τῇ ἀπλότητί του ἦτο ἕτοιμος νὰ τὸν ἀποδώσῃ εἰς μαγίαν.

— Καὶ ἐννοεῖτε πῶς συνέβη τοῦτο, κύριε ἔρρι;

— Τὸ ἐννοῶ.

— Εἰς τὴν πίστιν μου, πιστεύω ὅτι ἐννοεῖτε τὰ πάντα. Ἄ! ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα εἶναι κατὰ πολὺ τιμωμένη.

Καθὼς ὁ καλὸς ἀγρονόμος καὶ ἡ σύζυγός του, οὕτω καὶ ὁ τίμιος Ζόε ἀπέδιδεν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἑλληνικῆς τὴν διανοητικὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἠρωός μας, καὶ πᾶν ὅ,τι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ἐκ τῶν τρόπων του.

— Ὅχι κάμετε καλὰ νὰ ὑπάγετε νὰ ἰδῆτε τὸν δόκτορα Ὀρμ, εἶπεν ὁ ἔρρικος, θὰ τὸν εὕρετε εἰς τὴν βιβλιοθήκην' μετὰ μίαν στιγμήν σὰς ἔφθασα.

Ὁ ἔρρικος ἐπιστρέψας εἰς τὸ μέρος ὅπου

είχεν αφήσει την όρσανν ειδεν εκ του ανήσυχου ύφους της ότι έμάντευσε κατά τὰ ήμισυ την εΐδησιν την όποιαν είχε νά της ειπή. Έλαβε την χειρά της, την ήτένισε μετά τρυφερότητος, και έψιθύρισεν εις τὸ ώτίον της.

— Όταν θά προσεύχεσθε, ένθυμηθήτε, Έλλην, ένθυμηθήτε ότι υπάρχει άνθρωπος οστις θά έχη ανάγκην της μεσολαβήσεώς σας παρά τῶ οϊκτίρμονι Θεῷ και ποῖται προσευχαί είναι εϋπροσδεκτότεραι παρά αἱ προσευχαί της νέας κόρης την όποιαν τὰ μαμιάδη πάθη του έστέρησαν δευτέρου πατρός;

— 'Ο Μίραν άποθνήσκει; έψέλλισεν ή Έλλην.

'Ο έραστής της έσιώπησεν.

— "Α! απέθανεν ήδη!

'Ο Ερρίκος έσπόγγισε δι' ενός φιλήματος τὰ συνοδούσαντα τούς λόγους τούτους δάκρυα.

— Είθε νά τόν συγχωρήτη ή Θεός καθώς τόν συγχωρώ ήγώ, έψιθύρισεν ή Έλλην.

'Ο δόκτωρ Όσμ δέν ήπόρησε διά τόν θάνατον του Μίραν μήτε διά την άγρίαν πίστιν της τροφού. Εν τῶ μακρῶ και μονήρει βίῳ του, ή επιστήμη δέν ήτο ή μάνη του σπουδή' είχε μάθει επίσης νά αναλύη τὸ μυστήριον εκείνο όπερ καλεῖται άνωθωπίνη καρδιά.

Εντούτοις, ή Ζίρα είχε συναθροίσει δάλας, τὰς παλαιάς σανίδας τῶν φερέτρων και θρονία εκκλησιῶν τετραυσιμένα τὰ όποια είχαν συναξει πρό έτών εν τῇ φυλακῇ. Βξήπλωσεν επί τούτων τὸ πτώμα του Μίραν. Άφραξ, έθεσε πῦρ εις την αὐτοσχέδιον ταύτην πυράν και εκάθησε παρά τὸ πλευρόν εκείνου τόν όποιον έθρεψεν άτε ήτο παιδίον.

Όταν ενόησαν την πυρκαϊάν, τὰ δύο σώματα πρό πολλοῦ είχαν άποτεφρωθή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μ.

Ελπίζομεν ότι οι άναγνωσταί μας, δέν έλασμόνησαν τὸν Μάτ Κόουλς, τὸν δήμιον, τὸν όποιον αφήσαμεν κακῶς έχοντα από την έπίθεσιν του κονικλοτρόφου, κατά την νύκτα της από της Νευγάτης άποδράσεώς του.

— Δαιπόν, Μάτ, εἶπεν εις τῶν φυλάκων, ο ίδιος οστις είχαν άπατηθῆ εκ της έλευθεριότητος και της εύλαβείας του γέροντος Δαβίδ, ήξεύρετε τὰ νέα;

— Μήπως τὸν έπιασαν; ήρώτησεν ο φιλέκδικος Μάτ, άνεγειρόμενος μετά δυσκολίας εν τῇ στρωμνῇ του νοσοκομείου.

'Ο κλειδοῦχος εκίνησε την κεφαλήν.

— "Α! άνέκραξεν ο Μάτ μετά βρυχηθμοῦ χαράς, ήμην βέβαιος ότι θά τὸν ξανάπιαναν' αὐτὸ άνειρευόμην κάθε νύκτα, και τὰ όνειρά μου εκπληροῦνται όλα. Πότε θά έπιστρέψη;

— Ε, εἶπεν ο κλειδοῦχος, θά δικασθῆ εις τὸ Νορβίχ δι' άλλο εγκλημα.

— Ὡστε δέν θά τὸν φέρουν εις την Νευγάτην;

— Όχι.

— Τότε πρέπει νά υπάγω εις τὸ Νορβίχ! άνέκραξεν ο Μάτ με τόνον σταθεράς άποφάσεως. Έχω κάμει άλλοτε μίαν εκδούλευσιν εις τὸν Δάν (οὔτως άνομάζετο ο δήμιος του Νορβίχ)' τώρα ήλθεν ή άράδα του.

— Τι έννοεῖτε με τούτο;

— 'Ότι δέν θά έχω οὔτε στιγμὴν ήσυχίας άν άλλος τις παρά ήγώ κρεμάση αὐτόν τὸν Βίλλ Σίδελερ.

— 'Αλλ' εἰσθε άσθενής.

— Μετ' όλίγον θά ήμαι καλλήτερα. Τὸ αισθάνομαι. Η εΐδησις την όποιαν μοῦ έφέρατε με ώρέλησε περισσότερον παρά όλα τὰ φάρμακα του ίατροῦ.

'Ο Μάτ Κόουλς έτήρησε την ύπόσχεσιν του. Πέντε ήμέρας πρό της ενάρξεως του κακουργοδικείου άνεχώρησεν έφ' άμάξης διά τὸ Νορβίχ.

Μολοντί ή αίθουσα ήτο πλήρης άνθρώπων, διότι ο φόνος του σπ. Ούίλιαμ Μομβράν είχε προξενήσει μεγάλην έντύπωσιν εις όλην τὴν κομπαίαν, ο εκτελεστής εἶπε μέσον νά καθέξη θέσιν εις θεωρεῖόν τι άπέναντι του κατ'εχομένου. Είχεν έλθει με προφανῆ σκοπὸν νά διασκεδάση, διότι εις μικρόν τι καλάθιον εἰρικόμενα κλησίων του υπήρχον έδώδιμα τινα και φίλη πλήρης του έννοσημένου του ποτοῦ. Η εύτυχία του θά ήτα πλήρης εν τῶ έστρέψατο νά κινήσῃ την πίστην του.

'Ο δεσμοφύλαξ, λόγρον, και ο βοσθαί αὐτὰ εἰσήγαγεν τὸν κατηγορούμενον.

λίγας στιγμάς πριν ή οι δικασταί καταλάεωσι τὰ θέσις των όπως εύχαριστήση την περιέργειαν του κοινοῦ.

'Ο Σίδελερ, επί του όποιου προσηλώθησαν όλων οι όφθαλμοί, περιέφερε τὰ βλέμματά του περί την αίθουσαν με ύφος σταθερόν και τολμηρόν. 'Η πεποιθήσις του συνηγόρου του τῶ εἶχεν έμπνεύσει έλπίδα' ο άνθρωπος οὔτος δέν υπέθετεν ότι οι ένοχοι θά κατεδίκαζον τὸν κατηγορούμενον επί τῇ άπλῇ μαρτυρίᾳ του γέροντος Μαρτίνου, τὸν όποιον έπροτίθετο νά μεταχειρισθῆ ως τρελόν.

Ό,τι τὸν ανησυχεί περισσότερον, ήτο ο δικαστής, οστις σπανίως εκκαμνεν άνακεφλαίωσιν τείνουσαν πρός άθώωσιν.

Άμα ο κονικλοτρόφος έφθασεν εις την θέσιν του, ο Μάτ Κόουλς προσήλωσε τούς όφθαλμούς επί αὐτοῦ μετά μίσους άπείρου. 'Υπήρχε τι τρομερόν και σκωπτικόν εν τῶ βλέμματι αὐτοῦ, όπερ εφαινετο λέγον' "Ό,τι και άν κάμης θά σε κρεμάσω!" 'Ο δεσμώτης μόλις ειδε τὸ εχιδνειον εκείνο βλέμμα και άμέσως τὸ σταθερόν και τολμηρόν ύφος του υπεχώρησεν εις την άπελπισίαν. Σχεδόν όλοι παρατήρησαν την μεταβολήν ταύτην, άλλ' οὔδεις υπωπτεύθη την αίτίαν. 'Ο δήμιος εκίνει την κεφαλήν και έμειδία και έτέρπετο βρασιλοπρεπῶς επί τῇ άμηχανίᾳ του Σίδελερ.

— Εκεί... εκεί! εἶπεν ο δεσμώτης εις τὸν δικηγόρον του.

— Τί είναι;

— Βλέπετε εκείνον τὸν άνθρωπον;

— Ναί.

— Πρέπει νά φύγη.

— Νά φύγη!... και με ποίαν πρόφασιν; μήπως είναι μάρτυς;

— Όχι.

— Τότε, φίλτατε κύριε, μοῦ είναι άδύνατον νά τὸν εκβάλω άπ' εκεί, εκτός άν άτακτῆση.

— Σας λέγω ότι πρέπει νά φύγη! επανέλαβεν ο δεσμώτης μετά μείζονος έπιμονῆς' δέν θά εἰμπορέσουν νά με δικάσουν ενόσω αὐτός είναι εκεί. Δέν θά συγκατατεθῶ εις τούτο. Μόνη ή θεά του με καθιστᾶ τρελόν.

— 'Αλλά τί έχετε λαιπόν κατ' αὐτοῦ;

— Είναι ο δήμιος!

Και ο κονικλοτρόφος εκάλυψε διά τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον.

'Ο άνθρωπος του νόμου ύψωσε τούς όφθαλμούς και παρατήρησε προσεκτικῶς τὸν Μάτ Κόουλς. Οὔτος τῶ άνταπέδωκε τὸ βλέμμα του μετά μεγίστης άταραξίας' έσέβετο πολὺ τούς νομικούς και συνείθιζε νά λέγη ότι ήσαν οι καλλίτεροι του φίλοι.

— "Α! αληθῶς! είναι αρκετὰ παράδοξον! εἶπεν ο σύμβουλος.

— Είναι φρικῶδες!... φρικῶδες! έψιθύρισεν ο δολοφόνος.

— Φίλτατε κύριε, όφείλω νά όμολογήσω ότι τὸ πρᾶγμα είναι άσυνείθιστον' αλλά μη συγχίεσθε. 'Υπάρχει μάλιστα μέσον νά ώρεληθῶμεν.

Διαρκούσης της δίκης, ο κονικλοτρόφος άπέστρεψε διαρκῶς τὰ βλέμματα διά νά μη βλέπη τὸν έχθρόν του.

'Αναγνωσθέντος του κατηγορητηρίου, ο δεσμώτης προσεκλήθη ν' άπολογηθῆ.

— "Όχι ένοχος, άπεκριθη.

— Χέμ... χέμ! εκαμην ο δήμιος.

— Πῶς θέλετε νά δικασθῆτε;

— 'Υπό του Θεοῦ και της πατρίδος μου, άπήντησεν ο Σίδελερ κατά τὸν συνήθη τύπον.

Μετά τὰς μαρτυρίας τῶν θεραπόντων ήλθεν ή σειρά του Μαρτίνου. 'Ενεκα της ήλικίας του και της άσθενείας του τῶ προσέφερον κάθισμα. 'Ο γέρον εἰσήλθε στηριζόμενος επί του βραχίονος του Ζόε Βέαν.

Κατέθεσε την μαρτυρίαν του σοβαρῶς και μετά φωνῆς καθαρᾶς και διακεκριμένης' ώμολόγησε δὲ τὸν Σίδελερ ως δολοφόνον του κυρίου του.

Έπειτα ο δικηγόρος Κόρκ, ο συνήγορος του κονικλοτρόφου, ήρχισε τὰς έρωτήσεις.

— Πρό πόσου χρόνου γνωρίζετε τὸν κατηγορούμενον; Παρατηρήσατέ τον, κύριε, και ένθυμηθήτε ότι ώρκίσθητε νά εἰπήτε την αλήθειαν.

— Πρό πενήτηντα έτών περίπου, άπεκριθη ο Μαρτίνος.

— 'Υπηρετήσατε άλλοτε μαζί ή εις τὸ φρούριον του Καρρόου;

— Ναί.

— Και υπήρξατε αντί,ηλοι;

— Ναί.

— Ἀντίζηλοι! ἐπανελάβεν ὁ συνήγορος εὐχαριστηθεὶς διότι ἐπέτυχεν ὅ,τι ἐνόμιζεν ὡς πολὺ σπουδαῖον. Τὸν ἀκούετε, κύριοι ἑνορκοί, ὁ μάρτυς ὁμολογεῖ ὅτι ὑπῆρξαν ἀντίζηλοι! Ἐμὴν βέβαιος ὅτι ἐπὶ τέλους θὰ κατώρθωνα νὰ ἀνακαλύψω τὴν ἀλήθειαν.

— Τώρα, κύριε, ἐπανελάβεν ὁ δικηγόρος, καὶ σὰς ὑπενθυμίζω ὅτι ὠρκισθητε νὰ εἰπῆτε τὴν ἀλήθειαν, διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ κατηγορούμενος ἀπεπέμφθη ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μακαρίτου σὶρ Οὐίλιαμ Μομβράυ;

— Ἰσως, ἀπήντησεν ὁ μάρτυς μετ' ἀπεχθείας, θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ ἠρωτᾶτε τὸν οἰκονόμον.

Ἐνταῦθα ὁ Βίλλ Σίδελερ ἐψιθύρισε λέξεις τινὰς εἰς τὸ οὖς τοῦ συμβούλου του. Ἀλλ' ὁ Κόρκ, νομίζων ὅτι ἦτο ἐπὶ τῶν ἰχνῶν σπουδαίου τινὸς περιστατικοῦ διὰ τὴν υπεράσπισιν, δὲν ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐξηκολούθησεν ὡς ἀκολουθῶς.

— Δὲν θὰ κάμω τίποτε, κύριε! Ἀπὸ πότε οἱ μάρτυρες κανονίζουσι τὰς ἐρωτήσεις μόνοι των; Οἱ κύριοι ἑνορκοί θὰ ἐκτιμήσωσι βεβαίως τὴν ἀπόκρισίν σας! Τὸ ἐπαναλαμβάνω, διατί ὁ κατηγορούμενος ἀπεπέμφθη τῆς οἰκίας τοῦ μακαρίτου σὶρ Οὐίλιαμ Μομβράυ;

— Διότι ἔσυρε τὸ ἐγχειρίδιόν του κατ' ἐμοῦ εἰς τινὰ φιλονεικίαν, καὶ μετ' ἐπλήγωσεν! ἀπεκρίθη ὁ Μαρτίνος μετὰ γλυκύτητος.

Ἡ ἀπόκρισις αὕτη παρήγαγε δυαῆρον κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐντύπωσιν, καὶ διήγειρε συμπάθειάν τινὰ ὑπὲρ τοῦ δυστυχοῦς γέροντος μάρτυρος ὅστις, προφανῶς, δὲν ἤθελε νὰ ἐπιβαρύνῃ διὰ τῶν παθημάτων του τὴν θέσιν τοῦ Σίδελερ. Ἡκούσθη ἐκ νέου κλωγμὸς τις. Ὁ σερίφης ἔκραξε «σιωπὴ!» καὶ πάλιν ὡσαύτως οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ δημίου καὶ τοῦ Βίλλ συννητήθησαν· ὁ τελευταῖος οὗτος ἔβλεπεν ἤδη ἑαυτὸν καταδικασθέντα.

— Ἄ! . . . χέμ! εἶπεν ὁ δικηγόρος. Εἶναι βεβαίως γενναῖος. Ὅλοι γνωρίζομεν τὴν προσποίησην ταύτην τῆς γενναϊότητος. ἔχετε μάρτυρας τοῦ λίαν παραδόξου τούτου γεγονότος;

— Ναί.
— Ὀνομάσατε αὐτούς.
— Τὴν μίστερς Ζάρμυ, παιδαγωγὸν

τοῦ Καρρόου, καὶ τὸν οἰκονόμον Νικόλ' περιπλέον τὴν μαρτυρίαν τοῦ χειρουργοῦ ὅστις ἔδωκε τὰς πληγὰς μου. Τὸν βλέπω ἐδῶ παρόντα.

Καὶ ὁ Μαρτίνος ἔδειξε τὸν δόκτορα Μαρτινῶ ὅστις εὕρισκετο μεταξὺ τῶν ἐνόρκων.

— Νομίζω, ἀδελφε Κόρκ, εἶπεν ὁ πρόεδρος κύπτων ἀνωθεν τῆς καθέδρας του, ὅτι θὰ ἐκάνετε καλὰ νὰ ἀφίνατε τὸ σύστημα τοῦτο τῆς υπερασπίσεως.

Ὁ συνήγορος ἐγένετο ὀλοπόρφυρος· ἠσθάνετο ὅτι χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἔβλαψε πολὺ τὸν πελάτην του.

Νέος κλωγμὸς.

— Σιωπὴ! ἔκραξεν ὁ σερίφης περιφρων βλέμμα ὀργίλον.

— Παραδέχεσθε, εἶπεν ὁ Κόρκ καταβάλλων τελευταίαν προσπάθειαν, ὅτι τρέφετε εἰσθημά τι μίσους κατὰ τοῦ κατηγορουμένου;

— Ὅχι!

— Οὔτε κἂν διότι ὑπῆρξεν ἀντεραστίς σας;

— Ὅχι. . . Ἡ κόρη τὴν ὁποίαν ἠγαπῶμεν καὶ οἱ δύο ἀπέθανε. Τὸ σῶμά της ἀνευρέθη εἰς τὴν ὄχθην πλησίον τοῦ Καρρόου.

— Οὔτε διὰ τὰς πληγὰς τὰς ὑποίας λέγετε ὅτι σὰς ἔδωκεν;

— Ἀκόμη ὀλιγώτερον. Διὰ πᾶν ὅ,τι με ἀφορᾷ εἰμπαρῶ νὰ τοῦ συγχωρήσω ὅσον κακὸν μοῦ ἐπροξένησε. Μιλῶρδε, προσέθηκε λαμβάνων τὸν βραχίονα τοῦ Ζόε διὰ νὰ ἐγερθῇ, ἀπὸ τῆς νηπιακῆς μου ἡλικίας ὑπρέτησα τὴν οἰκογένειαν τῶν Μομβράυ. Ἐραγα τὸν ἄρτον των μετ' εὐγνωμοσύνης. Εἶχον ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ· με ἐσέβοντο καὶ σχεδὸν με ἠγάπων, ἐάν μοι ἦναι ἐπιτετραμμένον νὰ ἐκφράζωμαι αὕτω. Εὐχαρίστως θὰ ἀπέθνησκον διὰ νὰ ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην μου! Ἦτο θέλημα Θεοῦ νὰ τοῖς χρησιμεύσῃ ἡ ζωὴ μου. Ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης μοι ἐπιτρέπει μίαν ἐρώτησιν;

— Βεβαίως! εἶπεν ὁ λόρδος πρῶτος δικαστῆς Ζάρκ.

— Μήπως ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης παρετήρησεν ἐν τῇ καταθέσει μου ἐπιθυμίαν τινὰ νὰ κρύψω τὴν ἀλήθειαν;

— Οὔτε τὴν ἐλάχιστην.
— Ἐξακολουθήσατε, κύριε! ἐπανελά-

δὲν ὁ μάρτυς ἀποτεϊνόμενος εἰς τὸν Κόρκ. Τώρα εἶμαι ἔτοιμος νὰ ἀποκριθῶ εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις σας.

— Λαμπρόν! ἐψιθύρισαν δύο τρεῖς δικηγόροι εὐχαριστηθέντες διὰ τὴν σύγχευσιν τοῦ σοφοῦ συναδέλφου των.

— Μιλῶρδε, εἶπεν ὁ Κόρκ κλίνων εὐλαβῶς πρὸ τοῦ δικαστηρίου, μολονότι ἡ ἐρώτησις αὕτη καὶ ἡ ἀπόκρισις εἰσὶν ἀρκετὰ παράδοξοι, εὐχαριστοῦμαι πολὺ διότι παρουσιάσθη τὸ μικρὸν τοῦτο ἐπεισόδιον, ὅπερ μοι παρέχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ παραστήσω ὑπὸ τὴν ἀληθῆ του ἐπιφάνειαν τὸ πνεῦμα ἐκείνων οἵτινες μᾶς κατηγοροῦσι.

— Ἀησιμονεῖτε, συνάδελφε, ὅτι εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ κατηγορῶν εἶναι τὸ στέμμα, ἀπεκρίθη σοβαρῶς ὁ λόρδος πρῶτος δικαστῆς καὶ ὅτι ἐν περιπτώσει φόνου, οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποθέσῃ ὅτι διακείται εὐμενῶς ἢ δυσμενῶς πρὸς τὸν κατηγορούμενον.

— Μιλῶρδε, θὰ παρετηρήσατε βεβαίως ὡς ἐγὼ, ὡς καὶ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ δικαστηρίου, ὅτι ἡ συνεδρίασις διεκόπη, θὰ εἴπω βαναύσως διεκόπη κατ' ἐπανάληψιν, διὰ γέλωτος ἀπρεπούς, ὅστις ἐξέπληξε βεβαίως τὴν ὑμετέραν ἔξοχότητα ὅσον καὶ ἐμέ. Ἀλλ' ἡ ἐκπληξις αὕτη θὰ μεταβληθῇ εἰς ἀποστροφὴν, μιλῶρδε, ὅταν σὰς εἴπω ὅτι ἡ διακοπὴ αὕτη ἐξ οὐδενὸς ἄλλου προέρχεται ἢ ἐκ τοῦ δημίου ὅστις εἰσῆχθη ἐνταῦθα, καὶ εἰσῆχθη ἀπὸ σκοποῦ, διὰ νὰ ταραξῆ, νὰ τρομάξῃ καὶ νὰ συγχύσῃ τὸν δυστυχῆ πελάτην μου, ἐνῶ ἐπρόκειτο περὶ τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου του.

— Εἶναι ψεῦδος, μιλῶρδε! ἀνέκραξεν ὁ Μὰτ Κόουλς ἐγειρόμενος. Δὲν με εἰσήγαγον ἐνταῦθα· ἦλθα μόνος μου, ἐκούσιως.

Ὅταν ἡ συγκίνησις κατευνάσθη ὀλίγον, ὁ Μὰτ Κόουλς συνελήφθη παρ' ἑνὸς τῶν κλητῶν.

Ὅλων τὰ βλέμματα ἦσαν ἐπάνω του προσηλωμένα, ἀλλ' αὐτὸς τὰ ὑπέμεινε ἀταράχως.

— Τί σημαίνει ἡ ἀπρεπὴς αὕτη διακοπὴ; ἠρώτησεν ἡ αὐτοῦ ἐξοχότης.

— Δὲν ἔκαμα καμίαν ἀπρεπῆ διακοπὴν, ἀπήντησεν ὁ Μὰτ· ἔχω ἀρκετὴν λεπτότητα πρὸς τοῦτο, μιλῶρδε.

— Ποῖος σὰς ἔφερεν ἐδῶ;

— Ἡ φίλια, μιλῶρδε! Ὁ κατηγορούμενος καὶ ἐγὼ ἤμεθα φίλοι εἰς Νευγάτην· δὲν ἔχει οὔτω, Βίλλ;

Ὁ δεσμώτης ἐφρικόλασε.

— Νομίζω, μιλῶρδε, ὅτι δύναμαι νὰ ρίψω ὀλίγον φῶς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, εἶπεν ὁ δικηγόρος τοῦ στέμματος. Ὁ δυστυχῆς ὅστις κἀθηται ἐπὶ τοῦ θρανίου τῶν ὑποδίκων ἐδραπέτευσεν πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τὴν Νευγάτην, ὅπου εἶχε κλεισθῆ δι' ἀπόπειραν φόνου κατὰ τοῦ συμβολαιογράφου τοῦ σὶρ Οὐίλλιαμ Μομβράυ.

— Πῶς, ἄλλος φόνος;

— Ναί, μιλῶρδε. Ἐάν ἀπηλλάσσετο σήμερον, ἄλλος ἀστυνόμος τὸν περιμένει διὰ νὰ τὸν συλλάβῃ ὅπως δικασθῇ ἕνεκα τοῦ ἄλλου τούτου ἐγκλήματος.

Ὁ Μὰτ Κόουλς ἤρχισε νὰ γελᾷ.

— Καθήσατε, κύριε, τῷ εἶπεν ὁ δικαστῆς με ὕψος ἱμυδουσιρεστημένον καὶ ἡμιευχαριστημένον· καὶ ἄς παύσῃ πλέον πᾶσα διακοπή.

Μὲ ὄλην τὴν εὐγλωττον ὑπεράσπισιν τοῦ συνηγόρου Κόρκ, αἱ μαρτυρίαι ἦσαν πολὺ ἰσχυραί· οἱ ἑνορκοὶ ἐξέφερον καταδικαστικὴν ἐτυμηγορίαν.

Διὰ τελευταίαν φοράν ὁ καταγθόνιος κλωγμὸς ἠκούσθη· ἀλλὰ πρὶν ἐκτελεσθῆ ἡ διαταγὴ τὴν ὁποίαν ὁ σερίφης ἔδωκε νὰ συλλάβωσι τὸν Μὰτ Κόουλς, οὗτος εἶχεν ἐξέλθει τοῦ δικαστηρίου.

Ἀπαγγέλλων τὴν ἀπόφασιν, ὁ δικαστῆς οὐδεμίαν ἀφῆκεν εἰς τὸν Σίδελερ ἐλπίδα χάριτος. Ὁ δεσμώτης, ἐκπληκτος καὶ βεβαρημένος ὑπὸ τρόμου ἀπήχθη ὑπὸ τῶν δεσμοφυλάκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΑ΄.

Ἡ πόλις τοῦ Νορβίχ συχνάκις καὶ ὄχι ἀνευ λόγου ἐκλήθη « ἡ πόλις τῶν κήπων. » Αἱ ὁδοὶ αὐτῆς, στεναὶ καὶ ἀκανόνιστοι, διακόπτονται ὑπὸ κηπαρίων καὶ πρασιῶν αὐξανουσῶν μεγάλως τὴν καλλονὴν τῆς γραφικῆς ταύτης τοποθεσίας.

Ἐκτὸς τοῦ φρουρίου, ὠραίου ἀρχαίου σαξωνικοῦ οἰκοδομήματος, τὸ ὁποῖον οἱ

νεώτεροι Σόλωνες τῆς κομητείας προσφάτως ὠράισαν καὶ ὑπερ ὑψοῦται ὑπερηφάνως ἐπὶ λοφιδίου ἐν μέσῳ πεδιάδος κειμένης εἰς αὐτὸ τὸ κέντρον τῆς πόλεως, τὸ Νορβίχ ἔχει πολλὰ δυνάμενα νὰ προκαλέσωσι τὴν περιέργειαν τοῦ ἀρχαιολόγου καὶ τοῦ καλλιτέχνου· μίαν μεγαλοπρεπῆ μητρόπολιν, δύο ὠραία ἀρχαῖα παλάτια καὶ τριακονταεξέκκλησιας, ἵνα μὴ εἴπωμέν τι περὶ τινων τερατωδῶν οἰκοδομημάτων κτισθέντων πρὸ ὀλίγου εἰς τὰ προάστια.

Μένουσιν εἰσέτι λείψανά τινα τειχῶν φερόντων πύργους ἅτινα περιέκλειον τὴν πόλιν· ἀλλ' αἱ ὀδοντωταὶ θύραι, δεῖγμα ἀξιοπεριέργου τῆς μεσαιωνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐξηφανίσθησαν ὑπὸ τὸ σφυρίον τῶν Βανδάλων οἵτινες ἐκυβέρνησαν τὸν τόπον καὶ οἵτινες θὰ ἐπώλουν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐπιταφίους λίθους τῶν προγόνων των ἐὰν εὕρισκον ἀγοραστὰς.

Εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐξαφανίζονται τὰ τελευταῖα ἴχνη τοῦ χάνδακος ὅστις περιέκλειεν ἄλλοτε τὸ φρούριον, ὑπάρχει μακρὸς τις ἡρομίσκος ἀκανόνιστος καλούμενος Ρόζλαν, κατοικούμενος κυρίως ὑπὸ πτωχῶν ὑφαντῶν καὶ ἄλλων ἐργατῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἱστορίας μας, οἱ κάτοικοι τῆς Ρόζλαν ἐσχημάτιζον κοινότητα διακριομένην ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπον τῆς πόλεως. Τὸ ἐνοίκιον τῶν οἰκίσκων καὶ τῶν κηπαρίων ἦτο ὑπερβολικῶς εὐθηνόν καὶ οἱ πτωχοὶ ἀλλὰ τίμιοι ἄνθρωποι κατέφευγον ἐκεῖ· ἐὰν ἡ ἀφθονία ἦτο εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἄγνωστος, οὐχ ἦττον ἐπίσης ἄγνωστος ἦτο καὶ ἡ ἐντελής ἀπορία. Ἦσαν ἄνθρωποι ἀπλοὶ, ἐργατικοὶ καὶ ὀλιγαρκεῖς, οἵτινες διετήρουν τὰς πλείστας τῶν προλήψεων καὶ τῶν δεισιδαιμονιῶν καθὼς καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ χωρικοῦ καὶ τοῦ ἐργάτου ἀγγλου.

Ἐν τῷ παλαιῷ κλινοῖδω τῷ τοίῳ ὅστις ἐξεστίνετο κατὰ μῆκος τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ ἡρομίσκου ἐκεῖνου ἦτο μικρὰ θύρα, μόνη εἰσοδὸς εἰς μικρὰν τινὰ οἰκοφυλακὴν ἔχουσαν τοὺς κήπους τῆς πλήρη λαχανικῶν καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων δένδρων. Ὁ εἰς τῶν οἰκίσκων ἐκεῖνων κατεφεύγετο ὑπ' ἀνθρώπου ὑψηλοῦ, ἰσχυροῦ, ἀξιοσεβάστου φυσιογνωμίας, τὸν ὁποῖον οἱ γείτονές του παρετήρουν μετὰ τρόμου.

Ἦτο ὁ Σάμ Λάν, ὁ δῆμιος τοῦ Νορβίχ.

Ἐκτός τοῦ ἐκτελεστοῦ, ὁ μόνος ἀντοικός τῆς οἰκίας ἦτο ὁ ἔγγονός του, παιδίον ὠχρὸν καὶ φιλάσθενον, τριακαίδεκαετὸς περίπου. Τὸ δυστυχὲς, ἐκεῖνο δὲν εἶχε συντρόφους· εὐδαίε ἐπαιξε μετ' αὐτοῦ ὅλοι τοὶ ἀπέφευγον. Ἡ πρόληψις ἤτις πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἶχε καταστήσει τὸν γέροντα μονήρη, προσεκολλᾶτο εἰς τὸν ἀπόγονόν του. Ἐὰν τυχόν ὑπερσπῆδα τὰ ὄρια τοῦ κηπαρίου (ὅπερ εὐρισκόμενον ὀπισθεν τοῦ οἰκίσκου, ἐκρύπτετο εὐτυχῶς ἀπὸ τὰ βλέμματα) τὰ συνομίληκα παιδία τὸν ἐπερίπαιζον ἢ ἐρρίπτον κατ' αὐτοῦ λίθους. Καὶ μολονότι ὁ μικρὸς δυστυχὲς παρεπονείτο σπανίως, ἠσθάνετο ὁμως ζωνῶς τὴν μόνωσίν του· ἡ καρδιά του ἦτο παγερά, καθὼς καὶ αἱ πηγαὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ζωῆς.

Ἡ μόνωσις τὸν κατέστησε προούτως ὄνειροπόλον. Ἦτο ἐκ τῶν ἀτυχῶν ἐκεῖνων ὄντων τῶν καταδικασθέντων νὰ μὴ γνωρίσωσι ποτὲ τὰς ἡδονὰς τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Μολονότι ὁ Σάμ Λάν δὲν ἐστερεῖτο ἀνατροφῆς, οὐδόλως ὁμως ἐμερίμνα νὰ μεταδώσῃ ταύτην εἰς τὸν ἔγγονόν του· ἴσως ἐσκέπτετο ὅτι προτιμότερον δι' αὐτὸν νὰ ἔμενεν ἀμαθής. Ἡ ἐπιστήμη ἀναπτύσσει τὴν καρδίαν, καὶ αὐτὸς ἤθελε νὰ τὴν καταπνίξῃ. Ἐπέτρεπεν ἐν τούτοις εἰς γέροντά τινὰ ὀνόματι Βλανκμὸρ καὶ ὅστις ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπῆρξε διδάσκαλος χωρίου, νὰ ἔρχεται ἐκ διαλειμμάτων τὸ ἐσπέρας καὶ νὰ διδάσκῃ τὴν ἀνάγνωσιν εἰς τὸ παιδίον.

Ἐὰν ἡδύνατο νὰ προμαντεύσῃ τί ἤθελε συμβῆ, θὰ τῷ ἐκλείε βεβαίως τὴν θύραν. Ὁ μαθητὴς κατέφαγε τὰ μαθήματα, μέχρι οὗ ὁ διδάσκαλος δὲν εἶχε πλέον τι νὰ τῷ διδάξῃ.

Ὁ κύριος Βλανκμὸρ ἠσθάνθη συμπάθειαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς μαθητὴν μεστὸν ζήλου καὶ νοημοσύνης, καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἀποσπάσῃ, εἰ δυνατόν, ἀπὸ τὴν μόνωσιν ἐκεῖνην ἣτις ἐστερεύει ἐν αὐτῷ τὰς πηγὰς τῆς ζωῆς. Ἐγραψε λοιπὸν εἰς ἕνα γνωρίμὸν του, ἐξοπλιστὴν ἐν Λονδίῳ. Οὗτος δὲ, ἐπὶ τῆ συστάσει του, ἐδέχθη νὰ παραλάβῃ ὡς μαθητεύμενον τὸν Ρούβεν (οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ παῖς) εἰς ἕν πλοῖόν του μέλλον νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὰς Ἰνδίας, ἐπὶ τῷ ὄρει ὅπως οἱ φίλοι τοῦ παιδὸς τῷ

δώσωσιν εἴκοσι περίπου λίρας στερλίνας, ποσὸν ὅπερ οὔτε ὁ Βλανκμὸρ οὔτε ὁ πάππος του δὲν ἠδύναντο νὰ τῷ δώσωσιν.

Ὁ Ρούβεν ἐστάλη εἰς τὸν κῆπον καθ' ἣν ὦραν οἱ γέροντες συνεσκέπτοντο περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

— Κρίμα ὅτι χάνομεν τοιαύτην εὐκαιρίαν νὰ εὐεργετήσωμεν αὐτὸ τὸ πτωχὸν παιδίον, δὲν εἶναι ἀλήθεια, κύριε Βλανκμὸρ; εἶπεν ὁ δῆμιος μὲ ὕψος σκεπτικόν. Ἀλλὰ τί εἰμπορῶ νὰ κάμω; Ὁ πωλητὴς ὅ,τι ἔχω διὰ δέκα λίρας.

— Ἡλπίζα ὅτι εἶχατε κάμει οικονομίας.

— Οἰκονομίας! Ὅ,τι ἀγοράζω μὲ κάμνουν νὰ τὸ πληρώνω ἀκριβότερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ πάλιν δὲν θέλουν νὰ μὲ πωλώσιν. Ἐὰν ἀπέθνησκα αὔριον, θὰ ἐχρηιάζετο νὰ πωληθῶσιν αἱ καρτέκλι καὶ ἡ κλίνη ἢ νὰ μὲ θάψουν δι' ἐλεημοσύνης.

— Δὲν ἔχετε φίλους;

— Φίλους! ἐπανελάθεν ὁ δῆμιος μετὰ πικρίας· ἐκπλήττομαι, κύριε Βλανκμὸρ, διότι ἄνθρωπος καθὼς ὑμεῖς κάμνει τοιαύτην ἐρώτησιν.

Ὁ διδάσκαλος ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς. Ἐμελλε δὲ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ὀμιλίαν ὅταν ἡ θύρα ἐκρούσθη σφοδρῶς.

— Εἰσέλθετε, εἶπεν ὁ Σάμ Λάν.

Μικρόσωμος τις ἀνὴρ μὲ ἐξωτερικὸν δυσάρεστον καὶ ὄλους ἐρρύτιδωμένους, φορῶν παλαιὰ καὶ τετριμμένα μαῦρα ἐνδύματα ἅτινα ἐφαίνοντο μὴ κατασκευασθέντα δι' αὐτὸν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ μαγειρεῖον.

— Ὀνομάζεσθε Σάμ Λάν; εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν δῆμιον.

— Μάλιστα.

— Εἰσθε δῆμιος τῆς πόλεως καὶ τῆς κομητείας;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ γέρων μετὰ στεναγμοῦ.

— Ἐχω νὰ σᾶς ὀμιλήσω, εἶπεν ὁ ἐπισκέπτης του.

— Πρόκειται περὶ ὑποθέσεων, κύριε;

— Περὶ ὑποθέσεων, βεβαίως, ἐπανελάθεν ὁ ξένος μετὰ τινος κλωγμοῦ ὅστις κατέστησε τὴν μορφήν του ἐτι μᾶλλον εἰδεχθῆ. Ἰποθέτω ὅτι ἐδῶ δὲν ἔρχεται κανεὶς δι' ἀπλῆν εὐχαρίστησιν. Ὀνομάζομαι Μάτ Κόουλς.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο ὁ Λάν ἠγέρθη αἰ-

φνιδίως καὶ προσέφερε κάθισμα εἰς τὸν συναδέλφόν του.

— Ἦκουσα τί ἐλέγατε, ἐπανελάθεν ὁ Μάτ καθήμενος, καὶ ἔχω νὰ σᾶς ὀμιλήσω περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου... κατ' ἴδιαν.

Ὁ Βλανκμὸρ ἠγέρθη καὶ μετέβη εἰς τὸν κῆπον πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ Ρούβεν.

— Ἔτσι, εἶπεν ὁ Μάτ ἄμα ὁ διδάσκαλος ἔγινεν ἄφρατος, ὥστε θέλετε νὰ ἀπαλλαγῆτε ἀπὸ αὐτὸ τὸ περιστεράκι; Δὲν τοῦ ἀρέσκει λοιπὸν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πάππου του;... Ὅλα αὐτὰ εἶναι προλήψεις, μάταιαι προλήψεις· ἀλλὰ τί νὰ περιμένῃ κανεὶς ἀπὸ ἀνθρώπου τῶν ἐπαρχιῶν;

— Τὸ πτωχόπαιδον ἀξίζει καλλιτέραν τύχην παρὰ νὰ μένῃ εἰς αὐτὸν τὸν ἐλεεινὸν τόπον, καὶ νὰ ἦναι ἀντικείμενον τῶν ὕβρεων ἢ τῶν περιπαιγμάτων διότι ὁ πάππος του εἶναι δῆμιος! Μία εὐκαιρία παρουσιάζεται νὰ τὸ στείλωμεν νὰ ταξειδεύτῃ. Ἡ μόνη δυσκολία εἶναι νὰ εὕρωμεν...

— Τὰς εἴκοσι λίρας, διέκοψεν ὁ Μάτ. Ἐκατάλαθα... Ἦκουσα ὅλα. Εἴκοσι λίρας! ἡ ποσότης εἶναι μεγάλη· ἀλλὰ μὴ σᾶς ἀνησυχεῖ τοῦτο. Θὰ σᾶς τὰς προμηθεύσω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΒ'.

Ἄμα ἡ ἡμέρα ἤρχισε νὰ χαράξῃ τὸ πλῆθος, εἶχε συναθροισθῆ μικρὸν κατὰ μικρὸν περὶ τὸ ἰκρίωμα τὸ στηθὲν κατὰ τὴν νύκτα ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς φυλακῆς. Δὲν ἤρχετο μόνον ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν γειτονικῶν χωρίων. Ἡ φρίκη τὴν ὁποῖαν ἐνέπνεε τὸ ἐγκλημα τοῦ κονικλοτρόφου ἦτο τοιαύτη ὥστε οὔτε μία φωνὴ, εἰς ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἀμέτρητον πλῆθος, δὲν ὑψώθη διὰ νὰ τὸν λυπηθῆ. Ἐν τούτοις ὑπῆρχον πολλοὶ ἄνθρωποι τοῦ Καρρόου οἵτινες εἶχον γνωρίσει τὸν Σίδελερ παιδιοθέτην· ἀλλ' εἶχον γνωρίσει ἐπίσης τὸ θύμα του, τὸν ἀγαθὸν καὶ εὐεργετικὸν σὺρ Οὐίλλιαμ Μομβράυ.

Πρῶτος ὄλων ἐφαίνετο ὁ μικρὸς Ρέδ Ράλφ. Τὸ περίτριμμα ἐκεῖνο οὐδέποτε εἶχεν ἰδεῖ θανατικὴν ἐκτέλεσιν, καὶ ἦτο τόσο ἀνυπόμονος νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ φρι-

κώδους εκείνου θεάματος δσον τὸ παιδίον τὸ ὁποῖον κατὰ πρώτην φοράν φέρων εἰς τὸ θέατρον.

Θὰ ὁμολογήσῃ ἀρὰ γε ὁ κατάδικος τὸ ἔγκλημά του ἢ θὰ ἀποθάνῃ ἀνεξομολόγητος; Τοῦτο ἦτο τὸ θέμα ὄλων τῶν ὁμιλιῶν. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ σύνθημα ἦσαν ἐκεῖ ἀπειραι γυναῖκες, αἱ τρομακτικαὶ σκηναὶ ἐφαινοντο ἔχουσαι ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὸ ἀσθενὲς φύλον.

Καθ' ὅσον ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου, ἡ ἀφροντισία τοῦ Σίδελερ ὑπεχώρει ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς διαγωγὴν ἡπιωτέραν. Ἐίκοις τὰς παροτρύνσεις τοῦ ἱερέως, ὄχι μετὰ ζέσεως ἀληθοῦς μετανοίας, ἀλλὰ μὲ τὴν παράφρονα ἐλπίδα ὅτι θὰ ἐπέρχαστο περιστατικόν τι ἀπρόοπτον τὸ ὁποῖον θὰ τὸν ἐσωζεν. Ἐλυπεῖτο πικρῶς διότι κατήγγειλε τὸν Μίραν-Ἄφαξ, τὸν συνένοχόν του. Βεβαίως ἐάν ὁ νέος Ἰνδὸς ἔζη, θὰ εὕρισκε μέσον, χάρις εἰς τὴν ἐπιβράτην του, εἰς τὴν περιουσίαν του, εἰς τὴν τύλμην του, νὰ ἀποτρέψῃ τὸ ἐπαπειλόν αὐτὸν ὀλέθριον τέλος.

Καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν τρομερὰν καὶ ὑστάτην στιγμήν, ὁ δολοφόνος μόλις ἐνόησεν ὅτι ἡ δικαιοσύνη τὸν ἐθλίβεν εἰς τοὺς τρομεροὺς ὄνυχας τῆς.

Ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ κατάδικος ἦσαν μόνοι ἐν τῷ ἐκκλησιδίῳ τῆς φυλακῆς. Εἰς μάτην ὁ ἄξιος ποιμὴν κατέβαλεν ὄλας τὰς προσπάθειάς του διὰ νὰ πείσῃ τὸν Σίδελερ νὰ ἐξομολογήσῃ τὸ ἔγκλημά του. Εἰς ὄλας τὰς ἐπιμόνους ἐναστάσεις του ὁ κοινωλότροφος ἀπεκρίνετο ὅτι δὲν ἦτο ἐνοχος ἢ ἐπῆρει αὐτοὺς σιωπῆν ἢ θάνατον εἰδὸς τι θλιβερᾶς εὐχαριστήσεως ἀρνούντων νὰ ἱκανοποιήσῃ ἐκεῖνο ὅπερ ἐξελάμβανεν ὡς περιέργειαν τῶν ἐχθρῶν του. «Ἐμποροῦν νὰ με ἀφανίσωσιν ἀλλὰ νὰ με κάμουν νὰ ὁμιλήσω, ποτέ.»

Ἐκ διαλειμμάτων ἐστράφη πρὸς τὴν θύραν βλέμμα ἀνίσυχόν, διότι ἤκουε τὴν βομβισμὸν τοῦ πλήθους, τὰς τρομακτικὰς ψιθυρισμοὺς τῶν ἀξιωματικῶν τῆς φυλακῆς, καὶ ἐν τῇ σοφῇ τὸν πρῶτον κτύπον τῆς μεσημβρίας διὰ νὰ ὁδηγηθῇ ὁ κατάδικος εἰς τὸ ἱκρίωμα.

Οὐδέτις ἐνοήσθη τὴν ἰσχυρὰν ὡς ὁ τῶνος, ὁ χαρακτὴρ τοῦ κοινωλότροφου ἠκολούθησαν ὑπὸ θανατικῶν ὠμάτων ἐπὶ ὁμοιοπαθῆς τῆς φυλακῆς, ἀλλὰ ἔτι ἐν τῇ

δυσμένον μέλινα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀντήλλαξε βλέμμα μετὰ τοῦ ἱερέως.

— Δὲν εἶναι ἀκόμη μεσημβρία, ἐπέλλισεν ὁ κοινωλότροφος τρέμων· δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἦναι μεσημβρία.

Σφοδρὸν κτύπημα εἰς τὴν θύραν τοῦ ἐκκλησιδίου ἀπήλλαξε τὸν Κ. Ἰόνσωνα τοῦ κόπου νὰ ἀποκριθῇ.

— Ποῖος εἶναι; ἤρώτησε κατὰ τὸν τύπον.

Ἡ τραχεῖα φωνὴ τοῦ σερίφη Ἀντωνίου Σκίνερ ἀπεκρίθη ἀπαιτούσα, ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, ἵνα τὸ σῶμα τοῦ Οὐίλλιαμ Σίδελερ καταδικασθέντος διὰ φόνον τῶν παραδοθῇ διὰ νὰ τὸ κρεμάσῃ συμφώνως μὲ τὴν ἀπαγγελθείσαν κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν.

Ἡ θύρα ἠνοιχθῆ καὶ ὁ σερίφης ἐνεφανίσθη συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς βοσκούς του καὶ ἑξ δεσμοφύλακας.

Μετά τινος λέξεως ψιθυρισθείσας ταχέως ὁ σερίφης ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Κ. Ἰόνσωνα ἐν ἀποδεικτικῶν παραλαβῆς τοῦ σώματος τοῦ καταδίκου ὅστις παρεδόθη ἀμέσως εἰς τὸν δήμιον Μάτ Κόουλις κεκρυμμένον ὀπισθεν τῶν σωματοφυλάκων καὶ παρατηροῦντα τὴν βορὰν του μετὰ διαβολικῆς ἀνυπομονησίας.

Ὁ κοινωλότροφος μόλις ἀνεγνώρισεν τὸν δήμιον κατελήφθη ὑπὸ τρόμου σπασμαδικοῦ· εἰς μάτην ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ ἢ νὰ κινηθῇ, ὁ τρόμος τοσοῦτον παραδόξως τὸν ἐμαγγάνευσεν ὥστε ἡ γλῶσσά του καὶ τὰ μέλη του εἶχον παραλύσει. Πρὶν δὲ ἐπανεύρῃ ὁ ἀθλιὸς τὴν ἀταραξίαν του, ὁ Μάτ, μετὰ ἐπιδειξιοῦτος ἐμφανίσθη μακρὰν πεῖραν, ἔδωσε στερεῶς τοὺς βραχίονάς του ὀπισθεν τῆς ῥάχης.

— Εἴμεθα ἔτοιμοι, κύριοι, εἶπεν ὁ Μάτ μετὰ μεγίστης ἀταραξίας ὡς ἐάν αἱ κραυγαὶ τοῦ καταδίκου ἦσαν τὸ φυσικώτερον πρῶτον τοῦ κόσμου.

Ἐδόθη ἡ διαταγὴ νὰ κινήσωσιν. Ὁ ἱερεὺς ἔρχισε τὴν νεκρῶσιμον ἀκολουθίαν, καὶ ὁ Βίλλ Σίδελερ ὠδηγήθη μετὰ δύο δεσμοφύλακων μέχρι τοῦ ἱκρίωματος.

Ὁ Μάτ Κόουλις τὸν ἠκολούθει ἐκ τοῦ πλησίον κρατῶν τὸ ἀπαισίαν σχοινίον.

Ἀκούων τὰς δυνατὰς κραυγὰς τοῦ πλήθους, ὁ κοινωλότροφος ἠλόγησεν ἀμέσως τὸν ἀντιπρῶτον τὸ βλέμμα καὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ

ἀνθρωπίνου εκείνου ὤκσανοῦ, καὶ μολοντί εὐρίσκετο ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς αἰωνότητος, ἀρὰ ἐξῆλθε τοῦ στόματός του.

Τὸ πλῆθος διεσπάρη βραδέως. Οἱ μὲν ἀνεχώρησαν σκεπτικώτεροι παρ' ὅσον ἦλθον, οἱ δὲ μετὰ κτηνώδους φαιδρότητος τὴν ἀποίαν οὐδὲν δύναται νὰ διορθώσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΓ'.

Ὁ μέγας κόσμος ἠσθάνετο συμπάθειαν ζωνρὰν πρὸς τὴν χήραν τοῦ σίρ Οὐίλλιαμ Μομβράϋ. Εἶχεν ἀφήσει τὴν Ἰταλίαν ὀλίγον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἑρρίκου Ἄσθωνος. Ἡ ἱστορία τῆς εἶχε διασπαρῆ ἐν ἀκαρεῖ. Ἐξερρον ὅτι πλανηθεῖσα ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας καὶ τῶν εἰσηγήσεων τοῦ Λουκά, εἶχεν ἀναχωρήσει μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ ἐνταμώσῃ τὸν σίρ Οὐίλλιαμ καὶ τὴν ὑποτιθεμένην συνένοχόν του· ὅτι φωτισθεῖσα πολὺ βραδέως περὶ τοῦ ψεύδους τοῦ συνοδοῦ τῆς, καὶ ἀπειληθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ διὰ βιασμοῦ, ὑπερασπίσθη τὴν τιμὴν τῆς καὶ τὸν ἐφόνησε δι' ἐγγχειριδίου. Αἱ μυθιστορικαὶ αὐτῆς περιπέτειαι, τὰ βάσανα καὶ αἱ ὑβρεῖς ὅσας ὑπέστη ἦσαν τὸ ἀντικείμενον ὄλων τῶν συνομιλιῶν εἰς τοὺς ἀριστοκρατικούς κύκλους. Πολλοὶ ἐξ ἐκείνων ὅσοι τὴν εἶχον γνωρίσει νέαν καὶ ὠραίαν, ἐθλίβον βαθέως ἰδόντες τὴν καταστροφὴν ἣν ἡ θλίψις, πλειότερον ἢ ὁ χρόνος, ἐπήνεγκεν εἰς τὴν ἄλλοτε τοσοῦτον ἀξιόχρηστον αὐτῆς μορφήν. Ἡ δούκισσα τοῦ Δεβονσαίρ τὴν ὑπεδέχθη εἰς τὸν οἶκόν της. Πανταχοῦ ἐπροθυμῆθησαν νὰ τὴν προσκαλέσωσι διὰ νὰ ἐκπλύνωσιν, ὅσον τὸ δυνατόν, τὰς πικρίας μὲ τὰς ὁποίας τὴν εἶχον ποτίσει· ἀλλ' ἐκεῖνη δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ κανένα. Βεβαίως τὸ δηλητηριασμένον βέλος τὸ ὁποῖον ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον εἶχε κατασχίσει τὴν καρδίαν της ἀφῆρθη, ἀλλ' ἡ πληγὴ του ἔμενε. Δὲν ἐφαινετο αἰσθανομένη εὐχαρίστησιν εἰμὴ ἐν τῇ συναναστροφῇ τῆς Ἑλλεν καὶ τοῦ ἤρωδ· μας καὶ διέμενε ὀλοκλήρους ὥρας καθημένη πλησίον των, πλάττουσα σχέδια διὰ τὴν εὐτυχίαν των, καὶ ἐνόησε ἐλησμόνει οὕτω τὰς ἰδίας ἐαυτῆς θλίψεις.

Ὁ ἀδελφὸς ἦρμ εἶχε συμβουλευθῆ ταῦς

δοκιμώτερος νομομαθεὶς περὶ τοῦ τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰ δικαιώματά του ὡς ἐπίτροπος τῆς ὀρφανῆς. Ὅλοι τῶν εἶπον νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ σφραγιδοφύλακος καὶ νὰ ἀποδώσῃ τὴν μὴς Δεθέρ εἰς τὸν συνταγματάρχην Μομβράϋ, ἔπειτα νὰ κάμῃ ἀναφοράν διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐξετασθῇ ἡ ὑπόθεσις.

Εἰς μάτην ὁ ἀγαθὸς ποιμὴν ἐδείκνυε τὴν διαθήκην τοῦ σίρ Οὐίλλιαμ καὶ τὸν ἀτιμον τρόπον δι' οὗ εἶχον καταχραστῆ τῆς ἐπιτροπείας. Οἱ ἄνθρωποι τῶν μακρῶν ἐσθλήτων ἐκίνουν τὴν κεφαλὴν καὶ τῶν συνεδούλευον νὰ ὑποκύβῃ. Δὲν ἐγνώριζον τὸν ἠσυχον ἀλλ' ἀποφασιστικὸν χαρακτῆρα τοῦ πελάτου των, ὅστις ἐπερᾶσισε νὰ νυμφεύσῃ τὴν Ἑλλεν ὁ ἴδιος μετὰ τοῦ θετοῦ υἱοῦ του καὶ νὰ τοὺς στείλῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μέχρι τῆς ἐνῆλικότητος τῆς κληρονόμου, παρὰ νὰ τὴν ἰδῇ ἐπιστρέφουσαν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν τυράνων της.

— Ὅτι εἰμπορέσωσιν νὰ με κάμουν εἶναι νὰ με στείλουν εἰς τὴν φυλακὴν ἐπὶ περιφρονησῇ τῶν νόμων, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἐφημέριος· καὶ τί με μέλει τί θὰ με συμβῇ, ἂν αὐτοὶ εὐτυχίσωσι!

Καὶ μετέβη εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Δεβονσαίρ διὰ νὰ ἀνακοινώσῃ τὸ σχέδιον τοῦτο εἰς τοὺς φίλους του.

Ὁ Ἑρρίκος Ἄσθων κατευχαριστήθη. Ἡ Ἑλλεν ἐκλινεν εἰς συγκατάθεσιν· ἀλλ' ἡ ἔμφυτος ἐκείνη λεπτότης ἤτις εἶναι ἡ αἰγίς τοῦ γυναικείου φύλου, τῇ ἐψιθύρυσεν ὅτι ὁ κόσμος ἠδύνατο νὰ καταδικάσῃ τὴν ἐπίσπευσιν ταύτην. Ἡ δούκισσα τοῦ Δεβονσαίρ ἦτο τῆς αὐτῆς γνώμης.

— Ὡ κυρία! ἀνέκραξεν ὁ Ἑρρίκος, καταστρέφετε τὴν εὐδαιμονίαν μου.

— Παντάπασι, τὴν ἀναβάλλω μόνον. Ἡ ὑπομονὴ εἶναι προτέρημα ὅπερ σπανίως κέκτινται οἱ ἄνδρες. Ἐνθυμηθῆτε ὅτι δὲν ἀντιτείνω ὀριστικῶς εἰς τὸ ἐσπευσμένον τοῦτο συνοικέσιον· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ πρὶν ἢ ἀποτύχωσι τὰ ἄλλα μετὰ Ἡ λέδη Μομβράϋ δὲν ἐδοκίμασεν εἰς τὴν ἰσχυρὴν τῆς ἐπιβρόχης της διὰ νὰ σᾶς ὠφελήσῃ.

— Τὴν ἐπιβρόχην μου! ἐπανέλαβεν ἡ χήρα μετὰ στεναγμοῦ· φεῦ! ποῖα εἶναι ἡ ἐπιβρόχή μου;

ΑΓΓΕΛΙΑ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ.

Καταστροφή της Κερνηδίας 59. Ιστορία των ευρωπαϊκῶν χωρῶν 65. Ἡ ποίησις παρ' Ἑβραίοις 206, 225. Ἡ μοναχὴ Κασσιανὴ 248.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Ὁ Κερνήλιος Κ. Φίλων 33. Ὁ Φίτζ Γρην Χάλλικ 97. Ὁ Οὐάσιγκτων Ἐρβινγ 129. Ὁ Ρουίνης 201. Ὁ Ἀντώνιος Δάνδολος 203. Ὁ Τερκούετος Τέσσος 233.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Ὡφέλεια τῶν πτηνῶν 27. Προορατικὸν τῶν ζώων 99. Ὅτι τὸ πᾶν αἰσθητὸν ἐν τῇ φύσει 262.

ΕΙΚΟΝΕΣ καὶ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ.

Ὁ ἀνθρώπινος βίος 60. Πῶς λησμονοῦσιν ἀλλήλους 81. Πῶς διατηρεῖται ὁ ἔρως 207.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Ἐσθέρ, Ἑβραϊκὴ παράδοσις 6. Τῆ Κυρία 29. Ὁ χωρισμὸς 43. Ὁ ξένος 62. Τῆ Κυρία Ζ. Σ. 76. Ὁ! ἀδελφὴ ἐν ἑξορίᾳ 93. Εἰς τὴν παροῦσαν στήλην τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὀλυμπίου 127. Ἡ κυρὰ Φροσύνη 128. Ἐν δάκρυ 139. Εἰς τὸ λούκωμα τῆς δεσποινίδος Μ 223. Τῆ δεσποῦν 224. Εἶμαι ἢ ἴδία 250. Ἐν ἔτος 314. Στόνοι 315. Τὰ πάντα ματαιότης. Οἱ καλόγηροι 316. Βαχχικὰ 317.

ΦΑΝΤΑΣΙΑΙ.

11. Μ' Μ' 2. Ἀγρυπνίαι Τ. Τέσσου 301.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Ὁ Σουλῆρος καὶ ὁ κλέπτης 23. Ὁ δέσμιος τῆς Χιλλῶνος 36. Τὸ βραδείον τῶν περιστερῶν 54, 72, 84. Ἐρνίστος 88. Ὁ ἀπροσδόκητος γάμος 102. Ὁ ἔρως τοῦ παπῆ 115. Τὰ καθ' ἑρῶ καὶ Διάνδρον 208, 228.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

Τὸ ἔθος τῆς Ἀλίας 14, 39, 43, 62, 77, 93, 121, 139, 184, 219, 251, 332. Ἡ Ἑλένη τῆς Μιλήτου 136, 177, 211, 241, 280, 310.

ΠΕΡΙΓΗΓΜΕΝΑ.

Μοναχὴ ἀγρίου καὶ τοῦ μέλανος ἔρως 104. Ἀγγλος περιηγητὴς 168. Ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Κόρινθον 231. Αἱ γάμοι εἰς τὰς Ἀλπίας 245.

ΜΕΛΕΤΑΙ.

Ἀνάγκη θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς μεταρρυθμίσεως ἐν τῇ δυτικῇ ἐκκλησίᾳ 17, 49. Περὶ ποιήσεως Ζακυνθίων 52, 69. Ἀνδρίας Σχανιέρος 145, 193. Φραγκίσκος Σατωβριάνδος 289.

ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ.

Ὁ Κύκολινος 272, 321.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ.

Λόγος ἐπιταφίαιος Κ. Σούτσου 172.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Τὰ ἄνθη τῶν ἀρειπίων 9. Στόνος 12. Ὁ βασιλεὺς τῶν μετέλλων 21. Ἡ ἐν τῷ σκότει προσηχὴ 28. Ὑπαρξίς καὶ πνευματισμὸς τῆς ψυχῆς 41. Ἡ χρυσὴ κλίμαξ 42. Ὁ χωρικὸς τῆς Φιονίας 91. Αἱ τόψεις τοῦ συνοειδῆτος. Ταχύτης τῆς ζωῆς 92. Θερινὴ τις νύξ ἐπὶ τῶν ἄχθῶν τοῦ Νεῦα 96. Ὁ ἅγιος Βασίλειος 124. Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τοῦ στρατάρχου Νεῦ 126. Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν τοῦ Βύρωνος 175. Ἐν ζήτημα σπουδαῖον 246. Ἀδάμας 247. Περικλῆς Κυργεύσιος 260. Περὶ ζατρκίου 267. Σελωμὸς καὶ Ἀύρα Ἰστρίας 317.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ.

Περὶ Νισούετας 109. Ἀντιόχεια 278.

ΣΚΕΨΕΙΣ.

Σκέψεις 47. Σκέψεις μισανθρώπου 117. Σκέψεις ἀνατολικαὶ 224.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Ὁ καύσιος ἔρως καὶ καλμὶ 76. Ἀτικὸν ἡμερολόγιον 129. Γεώργιος Ζαλοκώστας 134.

ΜΥΘΟΙ.

Λαγωὶ καὶ βέτραχοι 16. Σκύλος καὶ κροκόπυλῆς 48. Κέραξ καὶ εὐώπηξ 80. Λαγωὶ καὶ χελώνη 144.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

192.—

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Λαγωὶ καὶ βέτραχοι 16. Σκύλος καὶ κροκόπυλῆς 48. Κέραξ καὶ εὐώπηξ 80. Μοναχία ἀγρίου καὶ τοῦ μέλανος ἔρως 104. Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τοῦ στρατάρχου Νεῦ 126, 127. Λαγωὶ καὶ χελώνη 144. Ὁ Ρουίνης 202. Ἀντιόχεια 278.

Ἄναλαμβάνοντες τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐνταῦθα ἐκδιδομένου περιοδικοῦ συγγράμματος « **Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ,** » ὅπερ τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἐπὶ τετραετίαν ἄλλην ἐκδίδει ὁ εὐπαιδευτος Κ. Α. Σκαλίδης, ἀναγκαῖον νομίζομεν νὰ προτάξωμεν ἄλλας λέξεις περὶ τῆς πορείας ἣν θέλομεν ἀκολουθήσει ἐν τῇ περαιτέρω ἐκδόσει αὐτοῦ.

Ἡ δημοσίευσίς ἐκάστου φυλλαδίου θέλει γίνεσθαι, ὡς καὶ πρότερον, τακτικῶς κατὰ μῆνα ὑπὸ τὸ αὐτὸ σχῆμα καὶ μέγεθος· καὶ τοῦτο διότι ἡ ἀνέκαθεν προσδιορισθεῖσα εὐτελής τιμὴ του, εἰς τὴν ἐνομίσχμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐμμένωμεν, δὲν μᾶς ἐπιτρέπει, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, οὐδεμίαν αὐξήσιν, ἥτις ἰδίως ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδρομητῶν, οἵτινες εἶναι ὁ μόνος γνώμων εἰς πᾶσαν ὁμοίαν ἐπιχείρησιν.

Σκοποῦντες δὲ νὰ καταστήσωμεν τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἀληθῶς ἐθνικὸν καὶ ὠφελίμον, καὶ εἰς πᾶσαν τάξιν ἀνθρώπων προσιτὸν, θέλομεν διαρρυθμίσει τὴν ὕλην αὐτοῦ ὡς ἑξῆς.

α. Θέλομεν δημοσιεύει ἄρθρα καθαρῶς ἐθνικῆς ὑποθέσεως ἐκ τῆς ἡμετέρας ἱστορίας λαμβανόμενα καὶ ὑπὸ γνωστοῦ καὶ δοκίμου καλάμου γραφόμενα.

β. Διατριβάς περὶ τῶν νεωτέρων ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων.

γ. Βιογραφίας ἐπιστῆμων ἀνδρῶν πάσης ἐποχῆς καὶ παντὸς ἔθνους.

δ. Διηγήματα καὶ μυθιστορήματα ἐκ τῶν ἀρίστων ἐκλεγόμενα.

ε. Ποιήσεις τῶν παρ' ἡμῖν διακεκριμένων ποιητῶν.

ς. Παντοειδεῖς πολιτικὰς καὶ φιλολογικὰς εἰδήσεις, ἃς ἰδίως θέλει περιέχει ἡ ἐν τέλει ἐκάστου φυλλαδίου « **Μηνιαία ἐπιθεώρησις.** »

ζ. Ἐν παραρτήματι μυθιστόρημά τι ἐκ τῶν ὠραιότερων καὶ νεωτέρων τῆς ξένης φιλολογίας.

η. Τερπνὰ ἀνέκδοτα καὶ εὐφρᾶ λογοπαίγνια.

θ. Γρίφους καὶ αἰνίγματα.

Ἐν γένει θέλομεν καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη μὴ ἀπομακρυνθῆ τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἀείποτε ἐπιδιωχθέντος σκοποῦ, « **ΤΕΡΨΙΣ ΜΕΤ' ὨΦΕΛΙΑΣ.** » Συλλέγουσα δὲ ἐπιμελῶς τὰ ἄνθη, ὅσα παράγει ἡ φιλοπονία τῶν ἐπὶ καλαισθησίᾳ καὶ παιδείᾳ διακρινομένων, θέλει προσφέρει αὐτὰ εἰς ἀνθηρὰς δεσμίδας συνηρησμένα εἰς τοὺς φιλομούσους αὐτῆς συνδρομητὰς.

Τοιαῦτα τινὰ ὑποσχόμεθα ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου, ὅπερ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου καὶ πιστεύομεν ὅτι θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἐκπληρώσωμεν πιστῶς τὰς ὑποσχέσεις μας ἐρειδόμενοι ἐπὶ τῆς συνδρομῆς ἣν μᾶς ὑπεσχέθησαν προθύμως πολλοὶ τῶν ἡμετέρων λογίων.

Παράρτημα θέλει ἔχει ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτη τὸ περίφημον μυθιστόρημα « **Ο ΓΙΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ,** » ἐν τῶν καλλίστων ἔργων τοῦ συγγραφέως τῶν Ἀποκρύφων τοῦ Λονδίνου, ὅπερ θέλει ἐξακολουθήσει μεταφράζων ὁ Κ. Σκαλίδης.

Ὅσοι ἐκ τῶν νέων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι τοὺς προεκδοθέντας σχεδὸν ΔΥΟ τόμους τοῦ μυθιστορήματος τούτου δύνανται ν' ἀποκτήσωσιν αὐτοὺς συναποστέλλοντες εἰς τὴν διεύθυνσιν μετὰ τῆς συνδρομῆς τῶν καὶ ΠΕΝΤΕ μόνον δραχ. οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ΠΕΝΤΕ φράγκα οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ἀντὶ τῶν ΟΚΤΩ ἃς ἐπλήρωσαν οἱ παλαιοὶ συνδρομηταί.

Πάντες οἱ ἐγγραφόμενοι νέοι συνδρομηταὶ καθὼς καὶ οἱ ὑπάρχοντες θέλουσι λάβει δωρεάν, ἅμα τῇ προκαταβολῇ τῆς συνδρομῆς των, τὰ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἀδελφοῦ μεταφρασθέντα δράματα, ἧτοι τὸν ΣΑΟΥΑ τοῦ Ἀλφιέρη καὶ τὸν ΙΩΑΣ τοῦ Μεταστασίου.

Ἡ συνδρομὴ οὕτω προπληρωτέα διὰ πάντας καὶ πανταχοῦ μένει ἡ αὐτὴ ὡς καὶ πρότερον, ἧτοι,

Διὰ τὴν Ἑλευθέραν Ἑλλάδα	δραχ.	10.
Διὰ τὴν Τουρκίαν καὶ Αἴγυπτον	φράγ.	16.
Διὰ τὰς Ἰγερμονεῖς	φλωρ.	2.
Διὰ τὴν Ῥωσίαν	ρούβλ. ἀργ.	5.
Διὰ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην ἐν γένει	φράγ.	16.

Πάντες οἱ συνδρομηταὶ δρεῖλουσιν ἅμα τῇ παραλαβῇ τοῦ πρώτου φυλλαδίου νὰ καταβάλλωσι τὴν εὐτελεῆ συνδρομὴν των εἴτε ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, εἴτε εἰς τοὺς ἀνταποκριτὰς ἡμῶν, ὧν τὰ ὀνόματα θέλουσιν ὑπάρχει ἐγγεγραμμένα ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ, λαμβάνοντες ἀπόδειξιν παραλαβῆς.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ἡ φιλομουσία τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων θέλει ὑποστηρίξει ἡμᾶς εἰς τὸ βαρὺ καὶ ἀκανθῶδες τοῦτο ἔργον, εἰς ἣν καὶ μόνην πεποιθότες ἀνελάβομεν αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 2 Ἰουλίου 1869.

N. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ.